Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII. Ljubljana, 24. oktobra 1940. Štev. 43 (575)

Bogu se ena sveča prižiga, hudiču pa dve.

Star slovenski pregovor

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji za leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 4·56 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

MED ATLANTIKOM IN TIHIM OCEANOM

Perspektiven zemljevid

(Gl. str. 9)

GOVORICE O MIRU...

..med Italo-Nemčijo in Anglijo in o vojni med Francijo in Anglijo

V *Ljubljani*, 23. oktobra.

Iz nekaterih nevtralnih držav, predvsem s Švedskega in Portugalskega, pa tudi iz Združenih držav, prihajajo te dni nekam nejasni glasovi o dozdevni pripravljenosti obeh vojskujočih se taborov za mirovna pogajanja in za sklenitev miru.

Te glasove je treba sprejeti s skrajno previdnostjo, čeprav je res, da so v obeh taborih nekatere struje naklonjene temu gibanju — pri Angležih n. pr. Halifax, poslednji ostanek Chamberlainove monakovske orientacije v Churchillovi vladi — ni prav verjetno, da bi bila misel o poštenem in iskrenem miru dozorela tudi že pri tistih politikih, ki zagovarjajo vojno do popolnega uničenja nasprotnika. Že zato ne, ker obe vojskujoči se stranki še zmerom upata v popolno, brezkompromisno zmago.

Omenjeni glasovi se sklicujejo na okoliščino, da se oba tabora zavedata, komu bi vojna do skrajnosti v prvi vrsti koristila: trdijo namreč, da bi bil glavni zmagovalec boljševizem.

Ali je kompromisen mir danes sploh mogoč? Takšen mir namreč, da bi vsaj za eno generacijo — kakor je naivno razglašal Chamberlain urbi et orbi, ko se je vrnil iz Monakovega — zagotovil človeštvu nemoteno kulturo in civilizacijsko delovanje?

Bojimo se, da ni. Ne zato, ker so strasti preveč podžgane; vse mine na tem svetu in tudi strast se s časom ohladi. Temveč zato, ker je sedanji konflikt tako zelo načelnega značaja, kakor mu ne poznamo podobnega od srednjeveških verskih bojev in križarskih vojn dalje. Današnja vojna je vojna dveh svetov, vojna dveh vrst ljudi, naj jih imenujemo, kakor že hočemo: dobrih in slabih, lačnih in sitih, vernih in nevernih. Vojna dveh ideologij, ki ne poznata kompromisa.

Prva svetovna vojna je bila v bistvu vojna dveh svetovnih imperializmov, nemškega in angleškega. Resda je Wilson s svojimi 14 točkami o samoodločanju narodov idealiziral stremljenja zaveznikov, toda to prav nič ne izpremeni dejstva, da so milijoni in milijoni ljudi umirali predvsem zato, ker sta dve velesili, Velika Britanija in Nemčija, hoteli druga drugo izpodriniti z morja, simbola svetovne nadvlade. Toda po drugi strani je prav tako res, da je ravno neizprosna ideologija ameriškega prezidenta zadala takratnemu nemškemu imperializmu poslednji udarec, ne pa želja kompromisarjev po sporazumnem miru.

Ali bi bil kompromisen mir l. 1919. za dalj časa preprečil vojno v Evropi, kakor jo je tako imenovani versajski diktat? Odgovor prepuščamo bralcem. Kdor količkaj pozna zgodovino evropskih narodov, predvsem Nemcev, vsaj izza zadnjih 150 let, bo brez pomisleka odgovoril: Ne!

V trajnost kompromisnega miru moremo danes še mnogo manj verovati kakor leta 1919. Sicer pa imamo zglede, zgovornejše od besed. Ali je danes Španije pomirjena? Na zunaj pač. In znotraj? Ali so odstranjeni vzroki, ki so Špance vseh 20 povojnih let — da ne sežemo globlje v njihovo zgodovino — gnali v bratomorno državljansko vojno? Ali je, recimo, kar se razdelitve zemlje tiče, tega osnovnega problema vseh zaostalih poljedelskih držav, danes na Španskem kaj drugače, kakor je bilo pred strmoglavljenjem monarhije?

In kako si, denimo, predstavljate kompromisen mir med prebujajočo se Kitajsko in ekspanzivno Japonsko? Tudi to je problem, ki bo moral izginiti s sveta, če naj na Daljnem vzhodu zavlada mir.

Vsi pošteni ljudje, vredni tega imena, si želimo miru, te največje blaginje kulturnega človeštva. Toda če pošteno mislimo, si ga moramo želeti za trajno, ne samo do nepričakovanega preklica. Želimo si ga takšnega, da ga bodo lahko uživali vsaj še naši otroci, če že ne tudi vnuki. Kdor drugače misli, je ozkosrčen egoist, nevreden vzvišenega imena, po katerem se homo sapiens loči od živali in civiliziranec od divjaka.

MUSSOLINI
je te dni inspiciral čete v severovzhodni Italiji.

SERANO SUÑER,
dosedanji španski notranji minister, je prevzel zunanje ministrstvo. Suñer je tast generala Franca.

HIMMLER,
vrhovni šef nemške policije, se je odpeljal v Španijo na uraden obisk.

Na desni:

ANTHONY EDEN,
britanski vojni minister, se že nekaj dni mudi v Egiptu. Njegov obisk spravljajo v zvezo z bližajočimi se dogodki v vzhodnem Sredozemlju.

Kakor ne verujemo v trajnost kompromisnega miru v sedanji vojni dveh načel, tako ne moremo prav verjeti niti glasovom o njem. To trditev smo zapisali že v začetku našega razglabljanja in jo tudi utemeljili. A zakaj se potem ti glasovi pojavljajo?

Mislimo, da utegne biti njih izvor psihološkega značaja. Govorice o miru slabe odpor tistih narodov, ki jim takšni glasovi pridejo do ušes. Torej v prvi vrsti odpor narodov, kjer je politična cenzura bolj ali manj neznana stvar. Torej predvsem odpor Angležev in Američanov.

S premislekom smo v isti sapi z Angleži imenovali tudi Američane, čeprav Združene države še niso v vojni. Severna Amerika se namreč pravkar pripravlja na drug, čeprav nekrvav boj: na boj za novega predsednika. Tudi v tem boju igra geslo o vojni ali miru veliko vlogo. Sklenitev kompromisnega miru bi zelo omajala stališče dosedanjega predsednika Roosevelta, moža, ki mu njegovi notranji nasprotniki očitajo, da žene Združene države v vojno. Resda stoji tudi njegov tekmec Wendell Willkie zunanjepolitično na isti črti kakor Roosevelt, toda njegovo ime nima v Združenih državah istega zvoka. Roosevelt je pojem, Willkie je pa za zdaj samo šele ime in to bi še lep čas po izvolitvi tudi ostal. Zato si zunanjepolitični nasprotniki Franklina D. Roosevelta prav tako kakor notranji žele zmage njegovega protikandidata.

In v ta namen jim utegnejo govorice o pripravljajočem se kompromisnem miru pomeniti dragocen propaganden adut.

*

V zadnjem času prihaja Francija spet nekam bolj v ospredje. Širijo se govorice, da stopa politika vichyjske vlade v novo fazo. Drznejši komentatorji dogodkov v nezasedeni Franciji celo ne izključujejo možnosti, da bi vichyjska vlada sklenila mir in napovedala Angliji vojno.

Težko je odtod presoditi, koliko je resnice v teh glasovih. Navezani smo zgolj na dejstva in na logiko, ki sklepa iz vzrokov na učinke in narobe.

Takšno dejstvo je n. pr. ponedeljkov Churchillov radijski nagovor na Francoze. Predsednik britanske vlade je rekel Francozom, naj zaupajo Angležem in njihovi odločnosti, da se bodo borili ko končne zmage ne samo zase ampak tudi za Francoze. Pozval jih je, naj vsaj ne nasprotujejo Angležem, če se že ne morejo ali nočejo boriti na njihovi strani.

Ta pasus je v luči gornjih govoric iz Vichyja najznačilnejši. Iz njega bi se dalo sklepati, da te govorice niso docela brez podlage.

Drugo dejstvo: V torek je prišla iz Berlina novica, da je Hitler sprejel podpredsednika francoske vlade Lavala in da je bil pri sprejemu tudi nemški zunanji minister Ribbentrop.

Našim bralcem je znano, da je bil Laval že od nekdaj vnet zagovornik sodelovanja med Francijo in obema njunima diktatorskima sosedama. Njegov obisk pri führerju — posebno, ker ga je to pot Hitler prvič sprejel — je zato velikega pomena pri presojanju bodoče francoske politike.

V zvezi s tem naj omenimo nekaj najnovejših brzojavk.

Ameriška agencija Associated Press poroča, da se je Laval pred odhodom v Berlin ustavil v Parizu in se sestal z zastopniki nemških okupacijskih oblasti. Baje je bilo govora o sklenitvi dokončnega miru med Francijo in Nemčijo ter Italijo.

Iz istega vira je brzojavka iz Curiha, da zahtevata Nemčija in Italija od Francije dokončno prepustitev Alzacije in Lorene Nemčiji in Nice, Džibutija in Tunizije Italiji. Obe diktaturi bi se obvezali, da ne bosta pozneje imeli več nobenih teritorialnih zahtev — pod pogojem, da Francija napove Angliji vojno. Baje maršal Pétain tem načrtom nasprotuje, zagovarjata jih pa podpredsednik vlade Laval in zunanji minister Baudouin.

Tudi v Parizu — ve povedati ista agencija — računajo z možnostjo bližnje sklenitve miru. V pariških francoskih krogih upajo, da bi Francija dobila v odškodnino za teritorialne izgube del angleških kolonij.

V Vichyju pa govore — spet po poročilu omenjene ameriške agencije — da pričakujejo tamkaj že prihodnje dni nemškega zunanjega ministra Ribbentropa. Namen njegovega obiska bi bil sklenitev miru med Francijo in obema državama osi.

Ameriška radijska družba National Broadcasting Co. indirektno to vest potrjuje. V torek zvečer je namreč objavila brzojavko iz Berlina, da se je Ribbentrop že odpeljal proti jugozahodu, ali se bo pa vsak čas. Cilj njegovega potovanja naj bi bil Vichy ali Madrid ali pa oboje.

Vsa poročila iz Berlina, Pariza in Vichyja se ujemajo v tem, da je že prihodnje dni pričakovati važnih dogodkov na Francoskem.

Observer

Zemljevid južne Kitajske in angleške Burme z burmsko cesto, ki so jo Angleži spet odprli za prevoz vojnega materiala na Kitajsko.

Angleži so odstranili kažipote v vsej Angliji, da otežkočijo Nemcem orientacijo, če bi se jim kje posrečilo izkrcati čete ali pa vtihotapiti padalce.

BRATOM IN SESTRAM NA MEJI — POMOČ!

Živimo v dobi, ko marsikod padajo mejniki, ko se rušijo državne tvorbe, ko se človeštvo zvija v mukah, povzročenih po strahovitih pretresih. Zavedati se moramo, da le narodi z močno narodno zavednostjo in borbenostjo ne izginjajo s pozorišča zgodovine.

Naš narod, po pesnikovih besedah star težkih tisoč let, živi in hoče živeti. Slediti mora plemenitemu zgledu naše jugoslovenske udarne in junaške preteklosti. Strniti se mora v bratski vzajemnosti, sam mora pomagati svojim socialno šibkejšim slojem. Narod je živo bitje, ki ga je treba negovati in zdraviti, da bo zmožen rasti in odpora.

Družba sv. Cirila in Metoda, ki ima v svoji več ko polstoletni zgodovini zapisanih že veliko število dobrih del v prid našemu narodu, priredi letos na nedeljo dne 10. novembra po slovenski zemlji veliko narodno zbirko v pomoč bratom in sestram na naših mejah. Kraljevska banska uprava v Ljubljani je zbirko odobrila za vse kraje svojega področja in priporočila učiteljstvu vseh šol, da sodeluje pri tem dnevu.

Pozivamo zato vse naše podružnice, da po vseh naših mestih, trgih in vaseh skupno z ostalimi društvi takoj pričnejo s pripravami in naj izvedejo zbirko. Kjer ni podružnic, naprošamo druga narodna društva, da takoj ustanovijo v ta namen posebne odbore, ki bodo nalogo prevzeli in izvedli; v krajih, kjer pa tudi to ne bi bilo možno, smo prepričani, da bo imela naša Družba vsaj enega posameznika, ki se bo za stvar zavzel in jo izvedel v dobro zlasti naše obmejne mladine po geslu:

Mal položi dar
domu na oltar!

Po šolskih zavodih pa bodo k vsestranskemu uspehu tega dne pripomogli gg. profesorji in učitelji na način, kakor so se že mnogokrat izkazali, kadar je katero koli narodno obrambno društvo prosilo njihove pomoči.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda se zaveda truda, ki je vsepovsod združen z izvršitvijo tako širokega načrta. Zato bo ostalo trajno hvaležno vsem in vsakomur, ki se bodo s plemenito vnemo potrudili za letošnjo narodno zbirko.

V zavesti velikega pomena takega dela v prid bratom in sestram na meji, pa smo globoko prepričani, da bo letošnja narodna zbirka častno uspela.

Popoln uspeh prizadevanj na dokaže našo narodno zavest, zato naj bo sodelovanje pri narodni zbirki častna dolžnost slehernega Slovenca.

Bratom in sestram na meji — pomoč!

VODSTVO DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA v LJUBLJANI.

PISMO S SEVERA

Švedska — otok miru na evropskem severu

Problemi, ki nastajajo v nevtralni Švedski, so zelo podobni problemom pri nas

Beograjska »Politika« je te dni priobčila zelo zanimiv članek o življenju v nevtralni Švedski. Ker bo gotovo zanimal tudi naše bralce, smo priobčili nekaj najzanimivejših odstavkov.

Nervoza zaradi morebitne nevarnosti vojne na Švedskem se je nekoliko pomirila in umaknila smotrenim načrtom za narodno obrambo. Pri uresničenju teh načrtov sodelujejo vsi Švedi z veliko požrtvovalnostjo in narodnostno zavestjo. Vlada skuša izrabiti izkušnje, pridobljene na raznih bojiščih sedanje vojne, v prid švedskim državljanom in je izdala zato nekaj potrebnih in učinkovitih odredb.

V vseh švedskih mestih in trgih grade solidna zakloniščа pred letalskimi napadi. Optimistični, vedri Švedi sicer upajo, da teh zaklonišč ne bo treba uporabljati in da jih grade samo zaradi pobijanja nezaposlenosti; vendar se hočejo pripraviti na vse: moralno in dejansko. Kakor v vseh nevtralnih državah je tudi na Švedskem dosti ljudi, ki se vesele, če lahko med svoje bližnje zanesejo nezaupanje in paniko. Pred nekaj dnevi je imel major Erikson, znani javni delavec, velik govor, ki v njem poziva Švede, naj napovedo vojno tem škodljivim elementom v državi, ki rušijo njihov duševni mir in kvarijo njihove živce.

Vojna kajpak ni prinesla izpremembe samo na političnem, temveč predvsem na gospodarskem področju. Zima je na pragu in te zime se boje kmetje, pa tudi meščani. Letošnja žetev je bila slaba, cene pridelkom so nizke. To je slabo za kmeta; če bodo pa cene poskočile, kar je zelo verjetno, bo slabo tudi za meščana. Edino, česar imajo Švedi v izobilju, je krompir in les. Krompirja ne bodo lačni in tudi zeblo jih ne bo.

Ena izmed panog, ki jih je vojna posebno prizadejala, je ribarstvo. Ribičev ne ovirajo samo minska polja in razbitine uničenih ladij; predvsem jim kvari lov pomanjkanje bencina. Mnoge velike ribarske družbe so že na robu propada. Zdaj pričakujejo, da bodo letos pozimi delali poskuse s pogonom s katranskim oljem, ki naj bi za časa vojne nadomestil bencin.

Brezposelnost na Švedskem stalno narašča in ustvarja nov težak problem. Statistiki trdijo, da bo letošnjo zimo brezposelnih več ljudi kakor kdaj poprej. Že danes vsak četrti delavec nima zaslužka ne dela.

Poleg Švice lahko prav za Švedsko trdimo, da je kar najbolje založena z raznimi gospodarskimi dobrinami, z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami. Vendar so pa že vpeljali racioniranje za nekatere predmete; med temi so: kava, sladkor, čaj, kakao. Namesto presnega masla dobiš samo še margarino, sadja je pa zelo malo, in še tisto, kar ga je, je za 50% dražje kakor prejšnja leta. Teh življenjskih nakaznic pa niso uvedli iz potrebe, pač pa samo zato, da bi preprečili kopičenje živil, ki se je pred racioniranjem že kazalo.

Posebno primanjkuje sadja, ki je zaradi vitaminov za človeško zdravje tako zelo potrebno hranilo. Oblasti se zelo trudijo, da bi ta nedostatek nadomestile; kupujejo divje sadeže, posebno jagode in robidnice, ki jih potlej konzervirajo in shranijo v velikih skladiščih, kjer čakajo, da bo potreba postala še večja. Prav tako ni dobiti bencina ne petroleja, zato si morajo na kmetih svetiti s karbidnimi svetilkami. Zdaj v motorni industriji vse bolj uporabljajo smolo in terpentin; prav tako narašča število plinskih generatorjev.

Od 1. avgusta dalje vozijo po švedskih cestah samo avtomobili, s pogonom na lesni plin, na trg prihajajo pa že tudi prvi električni avtobusi in avtomobili.

Kakor pri nas se morajo tudi na Švedskem ljudje dandanašnji boriti z vsemi mogočimi problemi, ki jih spominjajo na to, da v Evropi divja strašna vojna, katere zublji sicer Švedske še niso obliznili, pač so pa nanjo vrgli pošastne sence hudih skrbi.

Politični tednik

Naš gospodarski sporazum z Nemčijo. Po enomesečnih pogajanjih so prejšnjo soboto podpisali v Beogradu trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Nemčijo. Naš trgovinski minister dr. Andres je po podpisu dejal, da je dosežen popoln sporazum v vseh gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo Jugoslavijo in Nemčijo. O podrobnostih sporazuma je povedal, da so razpravljali o povišanju tečaja nemške marke. Zaradi izenačenja s pariteto dinarja in ostalimi klirinškimi valutami so tečaj marke povišali s 14.80 na 17.82 din, kar pa ne velja za stare pogodbe. Preferencial bo postopno odpravljen do 1. aprila 1941., ker ni več sodoben; vendar pri tem ne bo ogrožena rentabilnost našega izvoza. Izvažali ne bomo blaga, ki ga nimamo preveč. Tako bo zaradi slabe žetve odpadel naš izvoz pšenice, več bomo pa izvozili koruze in lesa. Iz Nemčije bomo v glavnem uvažali premog, železo in železne izdelke. — Naš zunanji minister dr. Cincar-Marković je o sporazumu dejal, da zalagamo Nemčijo v mejah svoje možnosti s surovinami in živili. V Nemčijo bomo pa lahko prodali tudi vse ostale naše produkte po povoljnih cenah. Gospodarski sporazum je bil mogoč samo na osnovi popolnega razumevanja obojestranskih interesov in respektiranja obojestranskih možnosti. Tudi politično sodelovanje z Nemčijo pomeni za našo državo mir. Nadaljevanju in okrepitvi tega sodelovanja ni nič na poti, ker ustreza to obojestranskim dobro pojmovanim interesom.

O stanovanjski zaščiti je ministrski svet izdal novo naredbo. Naredba točno določa, kdaj sme hišni lastnik odpovedati najemninsko pogodbo: če potrebuje stanovanje ali poslovni prostor zase ali za svoje poročene otroke; če mora hišo podreti in zgraditi drugo; če najemnik ne plačuje v redu najemnine; če najemnik uporablja prostore v druge namene ali če jih malomarno kvari; če živi najemnik v stanovanju nemoralno in če bi bil najemnik ali kdo njegovih rodbinskih članov obsojen zaradi kaznivih dejanj, povzročenih hišnemu lastniku ali članom njegove rodbine, ne da bi ga bili izzvali.

Kitajska je napovedala Indokini vojno, kitajske čete so pa vdrle v Indokino in pregnale japonske čete iz mesta Lungsava. Za to mesto se zdaj bijejo hudi boji.

Birmanska cesta je odprta. Čim so Angleži odprli cesto iz Birme na Kitajsko, so takoj začeli v velikem obsegu prevažati vojno blago na Kitajsko. Več ameriških ladij je izkrcalo avtomobile in vojno blago v pristanišču Rangoonu, od koder ga tovorni vlaki odvažajo v Lasio. Od tu se je že prvi dan odpeljalo 4000 do vrha natovorjenih avtomobilov v Kumning, glavno mesto kitajske pokrajine Jinana. Zaradi večje varnosti pred letalskimi napadi so avtomobili vozili v večjih razdaljah drug od drugega. Japonci so cesto takoj napadli z letalskimi bombami in jo ponekod poškodovali. Bombardirali so tudi Kumning in po poročilih japonskih listov uničili neko tovarno streliva.

Z Jugoslavijo ni zapletov in jih ne bo. Nemški tisk piše v poslednjih dneh mnogo o nemških odnosih z Jugoslavijo in navaja, da so bila poročila o pogajanjih za vojaško zvezo med Jugoslavijo, Anglijo, Sovjetsko zvezo, Turčijo in Grčijo že demantirana. Zato se nemško-jugoslovanski odnosi niso izpremenili. Listi poudarjajo, da med Nemčijo in Jugoslavijo ni nobenih zapletljajev in jih tudi ni pričakovati.

Ameriške vojne priprave. Sovjetska tiskovna agencija Tass poroča, da bodo Združene države zgradile 19.000 vojnih letal, in sicer 9850 borbenih lovcev, 850 štirimotornih bombnikov, 2550 dvomotornih bombnikov, 400 dvomotornih izvidnikov, 600 dvomotornih lovcev in 5250 enomotornih lovcev. Razen tega bodo zgradili še 9320 letal druge vrste.

Kaj zahteva Bolgarija od Grčije. Bolgarski tisk je začel pisati o potrebi, da dobi Bolgarija izhod na morje in da se Trakija priključi Bolgariji. Zahtevo utemeljuje s tem, da Bolgarija ni podpisala pogodbe v San Remu in da pripada zahodna Trakija zemljepisno k Bolgariji, ker se tri velike bolgarske reke izlivajo v Egejsko morje, dalje ker Trakija gospodarsko ne more živeti brez zaledja in ker je v Trakiji 260.000 prebivalcev bolgarske narodnosti, prav toliko kakor Turkov in Grkov.

Žrtve med angleškim prebivalstvom. Angleško notranje ministrstvo je objavilo, da je bilo v mesecu septembru zaradi letalskih napadov ubitih 6954 ljudi, hudo ranjenih pa 10.615, od tega je 3138 mrtvih in 5409 hudo ranjenih žensk. Rusi pravijo o letalskih bojih, da je angleško letalstvo še zmerom zelo delavno in da postajajo angleški napadi na Nemčijo čedalje hujši. O nemških napadih pravijo, da niso prizadeli angleške vojne mornarice.

Napad na Egipt z dveh strani. Glede na potovanje angleškega vojnega ministra Edena po Sredozemlju pravi italijanski tisk, da se Angleži dobro zavedajo, da se bo na tem bojišču prav kmalu začela odločilna bitka. Nemčija in Italija bosta z dveh strani hkrati udarili na Egipt, z vzhoda in zahoda. Na ta način bodo docela odstranili angleško moč na Sredozemskem morju. Med vojnimi operacijami bodo države in pokrajine kot Španija, Portugalska, Maroko, Alžir, Tunis, Grčija, Turčija, Sirija, Palestina, Irak in še druge države prišle pod vpliv velesil osi.

Sovjetski demantiji. Sovjetska uradna agencija Tass se poslednje dni prav pogosto oglaša z raznimi demantiji. Tako je objavila, da ni res, da bi sovjetska vlada nameravala sklicati v Moskvo sestanek, ki naj bi se ga udeležile Japonska, Nemčija, Italija in Sovjetska zveza. Prav tako je agencija demantirala poročila nekaterih angleških časopisov, da so sovjetske čete vkorakale v Romunijo in da je sovjetska torpedovka potopila v črnem morju neko romunsko ladjo. Brez podlage so tudi vesti turških listov, da so se blizu Galaca spopadli sovjetski in nemški oddelki. Ista agencija dalje zanikuje vest ameriške agencije »United Press«, da bi se turški poslanik v Moskvi na skrivaj sestal s Staljinom.

Vojna poročila. Med Anglijo in Nemčijo se še nadalje bijejo hudi letalski boji. Nemški napadi na angleška mesta postajajo čedalje srditejši, pri čemer trpe zlasti industrijski kraji. Angleži vračajo milo za drago. Glavni njihovi napadi veljajo francoskim pristaniščem ob Rokavu. Nemci skoraj

Ogl. reg. S. Br. 7006/38

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

OKVIRJI za SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE, KLEIN LJUBLJANA, Wolfova 4

Listek „Družinskega tednika"

VZROKI POLOMA FRANCIJE

NAPISAL ANDRÉ MAUROIS

O vzrokih vojaškega poloma Francije je Družinski tednik prinesel pred štirinajstimi dnevi obširen historiat — pač najobširnejšega in najbolj nepristranskega, kar jih je dotlej izšlo v slovenščini. Napisal ga je Heinz Paul, mož, ki je imel kot nemški emigrant še posebno dosti priložnosti, opazovati brez predsodkov razmere v svoji drugi domovini.

Kako je Francija vojno izgubila, je živo in stvarno popisal tudi francoski pisatelj in esejist, zgodovinar in biograf André Maurois, Slovencem znan posebno po svoji temeljiti Zgodovini Anglije (Naša založba 1939). Njegovi članki so najprej izhajali v ameriških časopisih, pozneje pa v švicarskem listu N. Zürcher Zeitung. *Iz njega jih je povzel mariborski* Večernik, *zdaj jih pa prinaša tudi ljubljanski* Slovenec.

Mauroisova izvajanja so prav tako kakor Paulova zgodovinski dokument, zanimiv posebno zato, ker se oba avtorja — Nemec in Francoz — v vseh bistvenih stvareh ujemata. Ta okoliščina nas pa hkrati odvezuje dolžnosti, da bi Mauroisove članke priobčili v celoti. Bralcem Paulovega članka to ni potrebno. Naši bralci pričakujejo od nas, da jim podamo iz Mauroisovega historičnega dokumenta samo tisto, kar jim je potrebno, da si izpopolnijo svojo predstavo o eni izmed največjih tragedij, kar jih je kateri narod kdaj doživel.

Upamo, da bo naslednji izvleček ustregel temu pričakovanju.

Kako je Francija vojno izgubila

Proti koncu leta 1935. sem bil skupaj z Winstonom Churchillom v gosteh pri njegovi teti lady Leslijevi. Po večerji me je Churchill prijel pod roko in me odpeljal v sosedno sobico. Tam mi je na lepem dejal:

»Gospod Maurois, nič več ne smete pisati romanov! In tudi življenjepisov ne! Ne in ne!«

Prepadeno sem ga pogledal.

»Odslej morate napisati vsak dan samo en članek, vsak dan istega. V teh člankih boste v kakršni koli obliki obdelali samo eno misel: Francosko letalstvo, nekoč najmočnejše na svetu, drči na četrto ali peto mesto navzdol, Nemško letalstvo, ki ga nekoč sploh ni bilo, postaja najboljše na svetu. To je vse. Če boste oznanjali Francozom to resnico, če boste Francijo prisilili, da bo to poslušala, boste storili neskončno važnejše delo, kakor če bi popisovali ljubezenske dogodivščine katere koli ženske ali pa častihlepnost katerega koli moža.«

Na žalost nisem letalski strokovnjak, zato sem moral Churchillov nasvet odkloniti. Rekel sem, da bom tudi v bodoče pisal romane in biografije.

»Nimate prav,« mi je odgovoril Churchill s svojim polnim, porogljivim glasom. »Ta trenutek za Francoza ni važnejše stvari od nevarnosti pred nemškim letalstvom. Zakaj, vaša domovina utegne pri tem propasti. Kultura in literatura sta neprecenljivi zadevi, toda kulture, ki ne sloni na moči, kaj kmalu več ne bo.«

Nikoli nisem napisal člankov, ki mi jih je Churchill svetoval, in danes to bridko obžalujem.

— — —

Leta 1936. se je položaj še bolj poslabšal. Leta 1937. je francoska letalska produkcija padla na neverjetno nizko število 38 letal na mesec — v času, ko so nemške tovarne izdelale vsak mesec po 1000 aparatov.

V takšnih okoliščinah ni čudno, da so se Poljaki kmalu po letu 1936. začeli približevati Nemcem, videč, da se na francosko pomoč ni zanašati. Iz istega vzroka sta se tudi Belgija in Jugoslavija otresli francoskega vpliva.

Za vse to je bila Velika Britanija najmanj toliko odgovorna kakor Francija. Londonski bankirji so se tresli za svoja posojila Nemčiji, drugi vplivni Angleži so pa videli v Nemčiji jez pred boljševiško revolucijo.

Prišla je monakovska konferenca. V Ameriki so že takrat brez ovinkov kritizirali Chamberlaina in Daladierja. Toda Združene države niso poznale razmer. Londončani in Parižani so bili za mir po vsaki ceni, ko pa niso imeli niti zavetišč pred letalskimi napadi niti plinskih mask niti topov za protiletalsko obrambo — medtem ko so po zaslugi nemške propagande krožile med ljudmi strahotne govorice o velikanskih nemških bombah, tolikšnih, da baje cele mestne okraje porušijo.

Po Monakovem je politika miru po vsaki ceni začela na Angleškem izgubljati tla. Poslednji udarec ji je zadala novica o vkorakanju Nemcev v Prago. Jeseni leta 1939. je bila vsa angleška javnost proti kapitulaciji.

Tako se je začela vojna — vojna, ki je bila za Francijo izgubljena tisti trenutek, ko se je začela. Saj nismo imeli dovolj letal ne tankov ne topov za protiletalsko obrambo ne tovarn, da bi izdelovale, kar nam manjka. Vojna je bila pa vnaprej izgubljena tudi zato, ker je imela naša zaveznica Anglija le neznatno kopensko armado.

— — —

Kmalu potem, ko so se prve britanske čete izkrcale na Francoskem, me je v začetku oktobra 1939. povabil britanski vojni svèt, naj pridem kot »uradna francoska priča« v glavni stan britanske armade. Moja naloga naj bi bila, prisostvovati vojnim operacijam in ustvariti s članki, predavanji in radijskimi govori stik med britanskim vojaštvom in francoskim prebivalstvom. V prejšnji vojni sem opravljal štiri leta podobno službo pri britanski armadi. Svoje takratne angleške in škotske tovariše sem imel v najlepšem spominu, zato sem se vabilu prav rad odzval. Ker sem francoski rezervni častnik, sem prosil svoje predstojnike za dovoljenje in ga tudi dobil.

Maurois popisuje nato svoj obisk pri britanskem vrhovnem poveljniku lordu Gortu in na angleškem delu zavezniške fronte in nadaljuje:

Zgrozil sem se, ko sem videl, kako šibke so prve obrambne črte. Sicer sem vedel, da se Maginotov utrdbeni pas pri Montmédyju konča, vendar sem v svoji naivnosti mislil, da se utrdbe nadaljujejo ob belgijski meji, čeprav so morda nekoliko šibkejše. Tako strahotno me še ni v življenju pretreslo kakor takrat, ko sem videl borne utrdbe, ki naj bi nas ob belgijski meji varovale poraza in invazije.

Tu pa tam so stale en kilometer ali dva vsaksebi majhne cementne kôpe, obdane z bodečo žico, v vsaki takšni utrdbici je bil pa majhen angleški oddelek po pet ali šest mož. Posadka je imela periskop za opazovanje terena in po eno težko in lahko strojnico. Razen tega naj bi bila oborožena še s protitankovskim topom, a takrat je bil samo prostor pripravljen zanj; topovi sami naj bi prišli šele pozneje...

Med temi utrdbicami je tekel plitev jarek, namenjen tankom za past. Bolj zadaj so angleški vojaki kopali strelske jarke in zaklonišča.

Angleški vojni dopisniki, zvečine udeleženci svetovne vojne kakor jaz, so si kaj skeptično ogledovali te naprave.

»Če naj to bodo naše utrdbe,« je rekel eden izmed njih, »nam bodi Bog milostljiv! Napadalno orožje je danes najmanj desetkrat močnejše kakor pred 25 leti, ta obramba je pa desetkrat slabotnejša.«

— — —

Hitler je nekoč dejal, da bo »izbil vojno zaveznikom iz rok«. V dolgi zimi samega brezdelja se mu je to tudi posrečilo. Vojaki so bili siti večnega kopanja strelskih jarkov v dežju, proti nasprotniku, ki ga ni bilo nikjer videti.

Nihče na fronti ni resno mislil na možnost sovražnikovega vpada. Vsi so se pritoževali samo na dolgčas.

V Arrasu je bilo zbranih več tisoč mož, starih vojakov, samih veteranov. Njihovi častniki so jim skušali priskrbeti dela, kakor so vedeli in znali: gojili so vrtičke, redili kokoši in kunce in pitali prašiče. Hvalevredno delo sicer, a nujnejše bi bilo vsekako utrjevati Arras in reko Scarpe. Neki častnik, moj prijatelj, se je predrznil to svetovati svojemu generalu. »Kaj, Scarpo naj utrjujemo?! Tako daleč ne bo sovražnik nikdar prodrl! Vi ste defetist! Molčite in storite, kadar vam drugi ukažejo!« — — —

General Giraud, star, preizkušen vojak, je mislil, da Francozi ne bi mogli prej napasti kakor leta 1941.

»Nezaslišano je, koliko nam manjka,« mi je rekel v pogovoru. »Predvsem letal. Veste, koliko jih premorem jaz, armadni poveljnik? Celih osem! Res je, da imamo *Royal Air Force*. Angleško letalstvo je čudovito. Toda če bi hotel dobiti katerega Angleža za ogleden polet, bi se moral obrniti do generala Georgesa, ta bi moral poklicati generala Gamelina, ta pa prositi maršala Barratta, da se obrne do podmaršala Blounta, ki bi dal potrebni nalog. Preden se to zgodi, je pa stvar že zdavnaj zamujena.«

— — —

Januarja 1940. so me poslali na Angleško študirat tamkajšnje razmere. Razkazali so mi vojne ladje v

Bratom in sestram na meji — pomoč!

Na pragu letošnje zime
se spomnimo posebno
našega obmejnega prebivalstva ob Dravi, Muri in na Kočevskem
10. november 1940
naj bo zato namenjen narodni meji
zlasti pa njeni mladini
z geslom:
Mal položi dar — domu na altar!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

vsak dan poročajo o uspešni podmorniški vojni in navajajo, da so samo v dveh dneh potopili za 327.000 ton angleškega trgovinskega brodovja. Poročila govore tudi o potopitvi neke 10.000 tonske angleške pomožne križarke. Pogosti so tudi dvoboji angleškega in nemškega težkega topništva, ki strelja čez Rokavski preliv. Tudi na afriških bojiščih so letala prav delavna. Italijani so z letalskim torpedom poškodovali angleško križarko »Liverpool«, neka njihova podmornica je pa potopila angleško podmornico. Angleži pravijo, da so pri napadih na Malto doslej sestrelili 25 italijanskih letal, 20 pa poškodovali, a sami so izgubili 3 lovska letala. Italijanski bombniki za dolge polete so brez pristanka preleteli 4500 km in bombardirali angleški otok Bahrain v Perzijskem zalivu. Angleži so na ta napad, o katerem pravijo, da na petrolejskih vrelcih ni povzročil nobene škode, takoj odgovorili z letalskim napadom na mesta v severni Italiji.

Letalska nesreča nemško-francoske komisije. Po poročilu ameriške agencije »Associated Press« je na poletu iz Afrike v Francijo strmoglavilo v morje letalo, ki je nosilo člane nemško-francoske komisije za premirje. Vsa posadka je utonila. Nesreča se je zgodila zaradi viharja.

Churchill je govoril Francozom. Angleški ministrski predsednik je v ponedeljek zvečer po radiu govoril Francozom in jih pozval, naj čutijo z Angleži. Posvaril je Francoze pred načrti držav osi, da hočeta Francijo razkosati, Francoze in njihovo kulturo pa zatreti. Dejal je, da Anglija še gospodari na morjih, l. 1941. bo pa tudi v zraku. Nasprotnik je začasno spravil pod svojo oblast večji del evropskih narodov. Raztrgati hoče tudi francoski imperij, odvzeti Franciji Alzacijo, Loreno, Korziko, Savojo in Nico. Na koncu je dejal, da bo Anglija sovražnika premagala in Evropo očistila.

Rusija je Ameriki prijateljska. V Združenih državah so pred kratkim začeli vpisovati moške, ki so podvrženi splošni vojaški dolžnosti. Takih moških je 17 milijonov. Zaradi razgovorov o skupni obrambi obeh ameriških celin je prispel v Washington šef braziliskega generalnega štaba. V zvezi s tem je dal predsednik Roosevelt vojnemu ministru Stimsonu nalog, naj ugotovi količino vojnega blaga zaradi razdelitve med prijateljske države. Na vprašanje, katere so Ameriki prijateljske države, je Roosevelt naštel južnoameriške države, Kanado, Veliko Britanijo, Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Navedbo slednje je ves ameriški tisk zabeležil kot največjo senzacijo.

Anglija prevzame ves petrolej v Nizozemski vzhodni Indiji. Japonska vlada je kar nenadno odpoklicala svojega trgovinskega ministra, ki se je mudil v Bataviji v svrho pogajanja za dobavo petroleja v Nizozemski vzhodni Indiji. Odpoklic je povzročil splošno presenečenje, ker je Japonski zaradi izostanka ameriškega bencina nujno potrebno nadomestilo. Zdaj se je izvedelo zakaj je japonski minister odpotoval. Angleška vlada se je namreč pogodila z nizozemskimi petrolejskimi družbami, da prevzame ves letalski bencin, kar ga izdelajo v Nizozemski vzhodni Indiji.

Cesta Zagreb—Karlovac se modernizira, ker zaradi svojega obupnega stanja ne ustreza več prometu. Za novo cesto je banovina Hrvatska odobrila 11 in pol milijona din kredita. pri gradnji ceste bo pa zaposlenih okrog 800 delavcev.

900.000 dinarjev bo stalo poslopje Borze dela, ki ga bodo v kratkem začeli graditi v Kranju. Načrte in proračune, ki jih je izdelal inž. Platnar Josip, je odobril ban dr. Natlačen in bodo v najkrajšem času za stavbo razpisali licitacijo. Denar je tudi že na razpolago in skušali bodo stavbo že do zime spraviti pod streho. Podružnica ljubljanske Borze dela bo 27 in pol metra dolga in 11 metrov široka zgradba. V pritličju bodo čakalnice za delavce in pisarne za uradnike, v prvem nadstropju bo pa dvoje stanovanj. Načrt za to stavbo je zelo dobro zamišljen in zgradba bo tudi na zunaj ustrezala svojemu namenu.

Ostanke stare potopljene rimske ladje so našli potapljači nedavno na dnu morja med otokoma Šolto in Čiovom. Našli so veliko svinčeno sidro in druge ostanke stare trgovske ladje. Že pred leti so potapljači našli na istem mestu nekaj rimskih amfor in posod za vino.

Knjigo »Besede kralja Aleksandra« je izdala in založila organizacija vojnih dobrovoljcev. Knjiga je edistveno slovensko delo te vrste in ima 140 strani. Gradivo zanjo je zbral in uredil Rajko Pavlin. Stane samo 10 din in jo lahko dobite pri sreski organizaciji vojnih dobrovoljcev v Ljubljani, Frančiškanska ulica 10.

Za starše, vzgojitelje, prijatelje mladine! Izšla je nova knjiga »Spolno življenje«, katero vsem toplo priporočamo. Greh je ne povedati pravočasno mladini, kako je prišla na svet, ne jim zaupati skrivnosti življenja. Pisatelj pravi v uvodu: »Povejmo ljudem resnico in obvarovali jih bomo pred lažjo in zablodami!« Zato naj čita knjigo »Spolno življenje« zoreča mladina in vsak odrasel človek. Knjiga obsega 22 zanimivih poglavij in stane s poštnino vred samo din 20·—. Namenjena je predvsem onim, ki si ne morejo kupiti dragih knjig o tem vprašanju. Nakažite denar na poštni čekovni račun štev. 14.675 (Hranilnica »Moj dom«, Ljubljana), ali pošljite v znamkah na naslov: J. E. Knjižna centrala, Ljubljana, Dvořakova 8 b.

Gojenci vojne akademije so v nedeljo prisegli na dvorišču akademije. Prav tako so prisegli tudi gojenci intendantske akademije. Tej vojaški svečanosti so prisostvovali predstavniki vojaških oblasti in starešine obeh zavodov.

Mestne javne kuhinje bodo odprli v Zagrebu in jih poverili upravi Rdečega križa. Ustanovili bodo tri kuhinje, ki bodo vsak dan razdelile več ko 3 tisoč kosil med zagrebške reveže. Člani in članice Rdečega križa bodo opravljali vsa dela brezplačno, za hrano je pa dala mestna občina na razpolago 5 milijonov din. Skoraj vsi reveži bodo dobili kosilo brezplačno.

700letnico trogirske katedrale sv. Lavrencija v Trogiru bodo ob koncu tega leta slovesno praznovali. Cerkev sama je znamenita po svoji zgodovinski vrednosti.

Na Velebitu hoče banska oblast zgraditi meteorološko postajo, hkrati bi pa zgradili tudi velik botaničen vrt.

90 dek težek paradižnik je pridelal na vrtu Milutin Obradović iz vasi Leovića pri Ljubovijji. Zelo zanimivo je to, da je tako ogromen paradižnik zrastel v pusti kamnitni zemlji.

Zoper legar cepijo vse ljudi v Sisku na Hrvatskem. Oblast se je pričela resno boriti zoper to nevarno bolezen, ki je tu hudo razsajala. Tudi med delavci v splitski ladjedelnici se je pričel širiti legar. Do zdaj je obolelo 6 delavcev. Oblasti so uvedle preiskavo.

Rok za zamenjavo starega kovanega denarja bo potekel ta mesec, in sicer za kovance po 20 din do 31. tega meseca, seveda samo pri blagajni Narodne banke. Stari 50dinarski kovanci se pa sploh ne morejo več zamenjati.

Nočni davek pobirajo v Zagrebu v vseh kavarnah in nočnih zabaviščih. Ta davek potem uporabijo za podporo zagrebškim siromakom. Spočetka so se Zagrebčani temu upirali in so ob večerih ostajali doma; zdaj se pa nočna zabavišča spet polnijo, čeprav morajo njihovi obiskovalci plačevati še nočni davek.

Trgovce z dekleti je izsledila pred kratkim policija v Nišu. Glavna prodajalca sta bila kavarnar Videm Mitić in Miljutin Cvetković, lastnik kavarne »Tetova«. Z njima vred so zaprli še več osumljencev.

Sosedovo ženo je ustrelil v prepiru posestnik Franc Strgar iz Laz v kapelski občini. Strgar se je sprl s sosedom Radanovićem in z njegovo ženo zaradi skupne poti. V hipni jezi je vzel lovsko puško z rame in pomeril na Radanovićevo ženo, še preden se je ta sploh zavedela. Zadel jo je v srce, da je bila na mestu mrtva. Potem je hotel ustreliti še Radanovića in njegovega sina, ki sta pa pravočasno ubežala Strgarja so takoj zaprli.

V Zagrebu bodo podražila mestna podjetja plin za 20 do 25%, električni tok pa za 25 do 35%. Tudi mestni vodovod bo povišal ceno za vodo. Omenjena podjetja bodo povišala svoje cene zaradi podražitve delovnih moči in povečanja režijskih stroškov.

V Beogradu grade monumentalno pravoslavno cerkev, ki bo posvečena spominu srbskega prosvetitelja sv. Save. Cerkev bo izredno velika; stala bo 35 milijonov dinarjev. Začel jo je zidati že pokojni patrijarh Varnava. Cerkev bodo sezidali v bizantinskem slogu in bogato okrasili. Večino denarja so zbrali pravoslavni verniki sami. Cerkev bo največja na Balkanu.

Svojo razstavo je odprl pred nekaj dnevi »Klub neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov« v Jakopičevem paviljonu. Na tej razstavi bodo v razliko od zagrebške pokazali ljudem svoja zadnja dela. Otvoritve se je udeležilo lepo število ljudi. Pozdravni govor je imel predsednik »Kluba neodvisnih« prof. Stane Kregar, ki je orisal delo in prizadevanja mladih umetnikov. Potem so si udeleženci ogledali razstavo.

80letnico obstoja bo praznovala gospodarska šola v Križevcih, v kateri se je meseca novembra leta 1860. prvikrat pričel pouk. Danes je v šoli prostora za 70 gojencev iz vseh krajev naše domovine, vodi jo pa ravnatelj dr. Branko Horvat. Iz te šole, ki ima danes več ko 500 oralov lastnega posestva, se je pozneje razvila gospodarska fakulteta v Zagrebu.

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Branislav Nedeljković, artilerijski tehnični major, in gdč. Jela Minařeva; g. Jože Pretnar, poročnik bojnega broda, in gdč. Vida Dedkova; g. Gvido Stres in gdč. Kati Srebretova. V Mariboru: g. Ignacij Petrović, odvetnik, in gdč. Ana Matkova; g. Andrej Gros, sodni uradnik, in gdč. Štefka Praznikova, zasebnica; g. Franc Flis, železničar, in gdč. Elza Jugova; gosp. Lojze Oberžan, občinski tajnik iz Laškega, in gdč. Štefka Kranjčeva iz Bočne. V Višnji gori: g. dr. Karel Faganel in gdč. Betka Verovškova. V Bohinjski Bistrici: g. Anton Sedlar, uradnik gozdne uprave, in gdč. Pavla Mavričeva. V Brežicah: g. Odon Vaš, uradnik okrajnega sodišča, in gdč. Vera Bosteletova, uradnica iz Celja. V Žabjeku pri Slovenski Bistrici: g. Karel Bevc, posestniški sin, in gdč. Marija Kauklerjeva iz Košutce. V Sv. Petru pri Mariboru: g. Anton Škof in gdč. Rozalija Ribičeva. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: Franc Sbrizaj, dijak; Nežka Šuligojeva; Rozalija Železnikova; Rudolf Petejan, detektiv v pokoju; 28letni Anton Korošec, konzervatorist; Peter Zakelj; Vida Škerlova, šestošolka; Terezija Krušičeva. V Slovenski Bistrici: 94letna Ana Sernčeva, učiteljica v pokoju. V Celju: 45letna Marija Grahova; 75letni Vincenc Gajšek, višji sodni oficial v pokoju; 81letna Barbara Čakševa, zasebnica; 32letni Franc Lipovšek; 75letna Rozalija Kropičeva. Na Vrhniki: Marija Jesenovčeva. V Mariboru: 15letna Ivanka Robinškova, dijakinja; 22letna Hedvika Koroščeva, natakarica; 59letni Anton Vračko; 85letni Albert Holler, strojevodja državnih železnic v pokoju. V Rogaški Slatini: Ivana Gobčeva. V Resi pri Vidmu ob Savi: 62letni Franc Kodela, posestnik. V Dragomlju: 80letni Jernej Grad, posestnik, gostilničar in trgovec. V Hotiču pri Litiji: 61letna Frančiška Penčurjeva. V Teznem pri Mariboru: 34letni Franc Šabeder. V Nomnju: Pepca Ogrinčeva. V Puconcih: 37letna Marija Bajalova, poštarica. V Metliki: Marta Francova. V Šmarjeti pri Celju: Anton Hanjšek, posestnik. Naše sožalje!

ASPIRIN
tablete

so vse enake!
In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer"-jev križ. „Bayer"-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer"-jevega križa!
Oglas reg. pod S. br. 7257 od 23. marca 1940.

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Narodna zavest

Bil sem v Gornji Radgoni in sem se kar začudil. Nekateri trdijo, da po naših obmejnih krajih ljudje radi pozabijo svoj materinski jezik. Pa ni tako! V Radgoni sploh nisem slišal nemške govorice. Pač mi je pa neki domačin zaupal, da so v trgu res trije ali štirje Nemci, pa še ti govorijo vedno slovensko, ker se zavedajo, da žive med Slovenci in jedo njihov kruh.

Sicer so pa vsi tržani zelo zavedni. Na kolodvoru je starejši moški povpraševal nemško, kam mora k vojakom, pa ga je sivoglavi domačin prijazno poučil: »Mi znamo samo slovensko! Le po naše povejte, kaj želite!«

Starikavi rezervist se je takoj opravičil in pričel govoriti slovensko. Ko sem zvečer šel počival in sem se poslovil od prijazne, toda trezne družbe, se je še in še glasila ubrana slovenska pesem skozi priprto okno v jasno jesensko noč.

G. Str.

Košarice za odpadke

Ni dolgo tega, ko sem šla po zelo prometni ljubljanski ulici. Čeprav je bilo vreme zelo lepo, mi je na lepem spodrsnilo, da sem padla. Pri tem sem si precej zvinila nogo, tako da sem morala iskati zdravniško pomoč. Spodrsnila sem zaradi grozdnih jagod, ki jih preje nisem bila opazila.

Mislim, da niso košarice za odpadke zgolj za reklamo, temveč da so zato, da jih tudi uporabljamo.

Anja.

Kako je prav za prav s ceno?

Na trgu med 10. in 11. je bilo. Na prostor, kjer prodajajo gobe, med semeniščem in stolnico, je neki starejši možakar pripeljal kostanj. Gospodinje so se zgrnile okoli njega. Kako tudi ne! Res je bil drobnejši od običajnega kostanja, ki se ga dobi na trgu — mož ga je najbrže nabral v okoliških gozdovih — zato je bila pa tudi cena različna. Namesto običajne po tri, štiri ali pet dinarjev, ga je prodajal po dva dinarja liter. Gospodinje, ki morajo v današnjih časih gledati na vsako paro, so seveda prodajalca naglo izvohale. S kupčijo pa ni bilo nič!

Od nekod se je nenadno pojavil organ mestnega tržnega nadzorstva. Stopil je h kostanjarju, mu z naglo kretnjo vzel litersko merico in dejal: »Po dva dinarja pa kostanja tukaj ne boste prodajali!«

Menda je še nekaj besedičil o nelojalni konkurenci trgovcem, kar se pa v splošnem hrušču, ki je nastal, ni dalo točno slišati. Ogorčene gospodinje so kakor po dogovoru navalile na tržnega organa. »Kaj pa navijate cene« in pa »sramota, da se ne sme prodajati ceneje kakor drugod«, je bilo slišati od vseh strani.

Tržni organ jo je naglo odkuril z merico pod suknjičem. Kostanjarju se je le s silo posrečilo, da je spet prišel v posest svoje lastnine.

Kako je prav za prav s ceno? Ali je maksimirana navzgor ali navzdol?

P.

Severnem morju, šole za letalce, taborišča za šolanje vojakov in tovarne za izdelovanje topov in letal. Vse, kar je bilo z mornarico v zvezi, je bilo brezhibno. Tudi letalstvo je napravilo name kar najboljši vtis, čeprav je bilo številčno preskromno.

Nekega večera sem se v parlamentu srečal s takratnim vojnim ministrom Hore-Belisho.

»Kaj rečete o naši novi kopenski vojski?« me je vprašal.

»Imenitna je,« sem odgovoril, »Samo tako mi je, ko jo gledam, kakor Olivru Twistu: hotel bi je imeti nekoliko več.«

— — —

Daladier in Reynaud se nista nikoli prav razumela. Krive so tudi ženske. Reynaud in Gamelin sta si bila takisto navzkriž. Generalisimus je od vsega začetka zagovarjal defenzivo in tezo, da je treba časa pridobiti; Reynaud je bil človek ofenzive in dejanja. »General, ki vztraja pri defenzivi, izgubi vse bitke,« je rekel.

Zato je hotel Reynaud že v aprilu izsiliti odstavitev generala Gamelina; na njegovo mesto naj bi prišel general Georges. Toda Daladier je zagrozil, da bo tudi on odstopil, če pojde Gamelin. Reynaud je moral odnehati.

Po britanski zmagi pri Narviku se je Reynaudova postojanka okrepila. V parlamentu je dobil vse glasove na svojo stran. To se mi je zdelo dobro znamenje. Toda neki senator, ki sem tisti večer z njim govoril, mi je s peklenskim zadovoljstvom pojasnil, da sem v zmoti.

»Ne poznate parlamentarnega zakulisja,« je rekel s pomilovalnim glasom. »Mnogi Reynaudovi nasprotniki so se sami trudili, da pomnože število njegovih glasov. Zakaj *soglasnost* je neosebna, nacionalna, patriotska; *velika večina* pa pomeni oseben uspeh.«

Drugi dan me je sprejel sam Reynaud. V nekaj stavkih mi je orisal položaj, ki ga je dobil pri nastopu vlade. Zgrozil sem se.

»Tanki,« je rekel, »obstoje samo na papirju. Nered je bil tolikšen, da so topovi in strojnice, ki bi jih vojska tako nujno potrebovala, brez haska obležali v tovarnah. Nemci so imeli 200 divizij, mogoče celo 240; mi smo jih imeli komaj 100. Daladier je s svojo nedelavnostjo prekrižal vse reforme.«

»In vendar,« sem odgovoril, »in vendar je Daladier nedvomno patriot. V radiu govori tako, da seže človeku do srca.«

»Da,« je pritrdil Reynaud. »Mislim, da si želi zmage Francije. Toda še bolj si želi mojega poraza.«

Ta strahotna obsodba, izgovorjena z vso resnostjo, a najbrže vendarle po krivici, razkriva vso globino prepada, ki je zijal med tema dvema človekoma.

— — —

Novica o nemškem predoru pri Sedanu je bila za Parižane strahovit in docela nepričakovan udarec. Zdaj je Reynaud vendar zbral pogum za ukrep, ki ga je tako dolgo odlašal. Da se odkriža generala Gamelina, ki je bil po njegovem kriv poraza in ki ga je Daladier še zmerom zagovarjal, je sam prevzel vojno ministrstvo, Daladierju je pa poveril zunanji resor. A kdo naj postane vrhovni poveljnik? Reynaud bi bil najrajši poklical na to mesto generala Georgesa, toda takšen razplet bi bil za Gamelina silno mučen. Moža sta si bila namreč prav tako zagrizeno v laseh kakor Reynaud in Daladier. »Njuno medsebojno vojskovanje,« je rekel neki angleški general, »jima vzame toliko časa, da ga jima manjka za vojskovanje proti Nemcem.«

Tako se je Reynaud nazadnje odločil za Weyganda, obenem je pa ponudil maršalu Pétainu podpredsedstvo vlade. Toda hudo se je uštel, če je videl v svojem novem ministrskem tovarišu zgolj ime in slavo: Reynaud si je bil sam izbral naslednika in sodnika.

Nesrečni boj med Reynaudom in Daladierjem se je 6. junija vendar že končal s popolno izločitvijo Daladierja. Mož, ki je bil še malo mesecev poprej gospodar Francije, je izginil v viharju, ki je zajel Francijo, ne da bi se bila kje slišala le besedica obžalovanja ali vsaj presenečenja.

To so bili najresnejši med osebnimi konflikti, ki so tako otežkočali vojskovanje. Porekel bo kdo, da se takšna nasprotja pojavljajo v vseh časih, da sta ljubosumnost in častilakomnost povsod doma, da sta v vojni 1914—18 Clemenceau in Poincaré drug drugega sovražila in da je kljub temu Francija zmagala.

Res je. Toda v prejšnji vojni sta srčna plemenitost in brezpogojni patriotizem triumfirala nad temi strastmi. Poincaré ni ljubil Clemenceauja, a je vendarle lojalno z njim sodeloval. Pétain je nesebično služil pod Fochom. Leta 1940. je bila pa Francija tako razcepljena, politično sovraštvo tako zakoreninjeno in politična morala tako na dnu, da osebno sovraštvo ni več poznalo mejá. Vloga posameznih osebnosti sicer ni bila edina odgovorna za poraz. Vzrok katastrofe je bila, kakor smo prikazali, premaihna vojaška, diplomatska in vojnogospodarska pripravljenost zaveznikov. Toda razprtije med ministri in pomanjkanje vodnika, ki bi bil narodu vsilil edinost, so vojski vzele še poslednjo šanso.

— — —

10. junija zjutraj mi je telefoniral Reynaudov diplomatski tajnik Roland de Margerie, naj pošljem svojo ženo na jug.

»Ali se vlada seli iz Pariza?«

»Da.«

»Toda prestolnico bomo vendar branili?«

»Ne.«

Tisti trenutek sem vedel, da je vse končano. Francija bo po izgubi Pariza postala trup brez glave. Vojna je bila izgubljena.

— — —

Odkar se je vojna začela, si je nemška propaganda zadala cilj, zabiti klin med Francijo in Anglijo. Dan za dnem je ponavljala Francozom, da so jih Angleži pognali v vojno, da se pa Angleži sami sploh ne bore, temveč pošiljajo samo stroje, Francozi so pa za krmo topovom.

Propaganda ni ostala brez uspeha, že zato ne, ker vladajo pri premnogih Francozih prastari predsodki. Anglija je bila že zdavnaj prej in mnogo dalje kakor Nemčija za Francoze smrtna sovražnica. Resda se je od leta 1914. do 1918. lojalno borila na naši strani — na nekdanjih bojiščih severne Francije leži pokopanih 1 milijon Angležev — toda po svetovni vojni so nastala nova nesoglasja. Anglija se je bala, da ne bi Francija postala premočna, in je zato nepreviden pomagala pri zopetnem oboroževanju Nemčije.

»Mi Angleži,« mi je nekako leta 1930. rekel takratni britanski pariški poslanik lord Tyrrell, »mi Angleži smo po vojni storili dve napaki. Najprej smo mislili, da so Francozi, ko so vojno dobili, čez noč postali Nemci, in potem smo mislili, da so Nemci postali Angleži.«

Toda nemška propaganda svojega cilja v aprilu 1940. še zdaleč ni dosegla. Izrazito sovraštvo do Angležev je bilo doma le v vladajočem sloju, ne pa tudi med ljudstvom.

Po padcu Pariza je Maurois dobil nalog odleteti v London in z radijskimi govori in predavanji seznaniti angleško javnost s katastrofalnim položajem Francije. Pisec pripoveduje, kako se je zaman boril za izdatno pomoč — ker Angleži sami niso imeli dovolj vojaštva.

Rekel sem našemu londonskemu poslaniku Charlesu Corbinu: »Res čudno, da Angleži niti v desetem mesecu vojne nimajo nikakršne armade!«

Nadaljevanje na 9. strani.

IVAN ROB pri »DRUŽINSKEM TEDNIKU«

G. Ivan Rob, ki je pred tremi leti objavljal v *Družinskem tedniku* travestijo *Desetega brata*, je šel zadnja leta vase in se pripravljal za nove pesniške podvige.

Te dni se je vrnil iz samote in se bo odslej pogosteje oglašal v *Družinskem tedniku*. Ob svojem prihodu nam je recitiral po Faustu: »Glej, *Tednik*, spet sem tvoj!«

Danes prinašamo njegove prve *Sodobne vzdihe*.

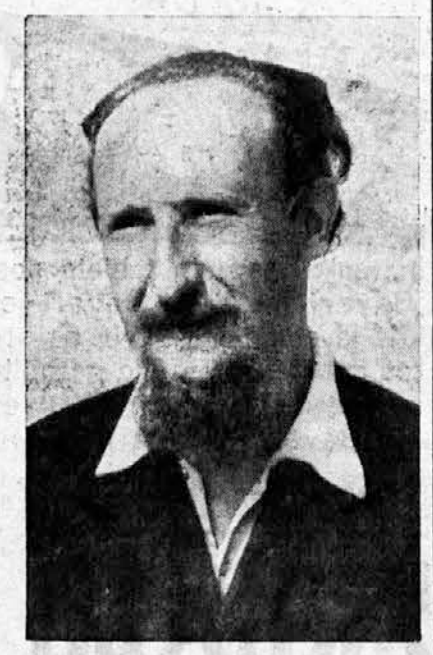

Ivan Rob

SODOBNI VZDIHI

I

Sovraštvo. Boj.
Trpljenje. Smrt.
Ves svet podrt.
Človeštvo? Joj!

*

Razdrapan svet.
Draginja. Strah.
Zaloga. Klet.
Bomba. Ah!

*

Brezmesni dan.
Zategnjen pas.
Želodec — bas.

*

Godba. Hrup.
Ples in strast.
Noč in slast.
Jok. Obup.
Strup.

*

Meso. Sladkor. Mast.
Kontrola. Oblast.
Skrita vreča.
Ječa.

Ivan Rob

Dojenčki so optimisti

Newyork, oktobra.

Nekatere matere, ki so že do grla site večnega otroškega joka, trde, da se njihov mali ves dan dere. V resnici je pa čisto drugače.

Na Kolumbijski univerzi v Newyorku so ugotovili, da otrok v prvih letih svojega življenja prejoka samo dva odstotka svojega časa. Narobe se pa smeje skoro sedem odstotkov.

Iz teh podatkov torej vidimo, da je človek v prvih letih svojega življenja optimist, ker se večino svojega časa smeje, malo joka, vse ostalo pa uporabi za prebavo in igranje.

Mož, ki pojé osem kil hrane na dan

Berane, oktobra.

V vasi Kalici živi 26letni delavec Osmanović Suljo, ki na dan pojé nič manj ko osem kilogramov kruha, sira in krompirja.

Ko je bil pred nedavnim v bolnišnici, se je zredil za 20 kil, ker je imel boljšo hrano kakor doma. Doma je pojedel na dan tri kile kruha, štiri kile krompirja in eno kilo sira.

Nekega dne je Suljo pojedel hrano 12 drugih bolnikov. Ko se je tako dodobra zredil, je vesel povedal, da se bo zdaj, ko je na pogled tako zdrav, lahko poročil z najlepšim dekletom v vasi.

Dve kandidatki za belo hišo

Newyork, oktobra.

Odkar so se v Ameriki začele priprave za novo volitev predsednika, je dobilo življenje nov videz. V tej borbi se udejstvujejo tudi ženske, čeprav jih je malo, ki bodo lahko izvoljene.

Dame, ki bi mogle postati predsednice Združenih držav, so tele: miss Perkinsova, sodelavka Roosevelta, znana novinarka in žena pisatelja Sinclaira Lewisa, Dorothy Thomsonova, Miriam Fergusonova, ki je že štiri leta guvernerka Texasa, miss Herimanova, članica diplomatskega zbora, in naposled »prva dama Amerike«, gospa Elinor Rooseveltova.

Znano je, da ima Roosevelt pri teh volitvah velikega nasprotnika Wilkia; malo ljudi pa ve, da se za ta naslov posebno borita tudi dve ženski. Ena izmed obeh se z vsemi silami bori zanj, druga pa prav nič ne upa v svoj uspeh in bojuje prav originalno borbo.

Glavna boriteljica za naslov predsednika Združenih držav je brez dvoma gospa Anna Thomson Millbernova, hči »kralja biskvitov«. Ta dama posebno sovraži denar in ga razmetava za svojo reklamo kar na debelo. Njena nasprotnica, je pa Grace Ethel Allanova, znana 35letna plavolaska, operetna in tudi filmska igralka. Največje uspehe je pa dosegla v radiu. Vse ameriške radijske postaje se kar tepejo zanjo in ji plačujejo velikanske honorarje. Nekateri trdijo, da Ethel Allanova sploh resno ne misli kandidirati, temveč da je njen namen zanesti v politiko nekaj vedrine in smeha.

Miss Ethel Allanova tudi često govori po radiu o politiki, o oboroževanju in drugih državnih poslih. Zmerom je nasmejana in jo imajo Američani že zato zelo radi. Na koncu navadno zapoje svojo nalašč zato zloženo pesem: »Volite Grace!« Nekateri trde, da bo ta vesela dama prav gotovo dobila veliko glasov.

50.000 funtov za kitajsko vohunko

Tokio, oktobra.

Japonci so pred nedavnim razpisali na glavo kitajske vohunke Yang Huimingove 50.000 funtov. Tisti, ki bi to nevarno špijonko pripeljal živo ali mrtvo Japoncem, bi dobil to visoko nagrado.

Yangovo Kitajci skoro po božje časte in je v zadnjem času postala nekakšna moderna devica Orleanska za Kitajce. Še pred vojno je bila voditeljica kitajske mladine; ko se je pa pričela vojna, si je odrezala lase in odšla na vojno pozorišče. Oblekla se je v moško obleko in vohunila za Kitajce. Tako je bila izvrstno poučena o vseh japonskih namenih in je s svojo bitroumnostjo rešila tisočem Kitajcev življenje. Ni torej čudno, če jo Kitajci obožujejo in so Japonci razpisali zanjo tako visoko nagrado.

Film za bolnike

Newyork, oktobra.

V Newyorku so spet prišli na novo zanimivo zamisel. Ker se bolniki v bolnišnicah navadno silno dolgočasijo in zato še bolj občutijo vse svoje bolečine, so jim hoteli skrajšati čas in tako omiliti njihovo trpljenje.

Omislili so si zmanjšane filme, ki jih potem lahko predvajajo v bolnišnici. V takšno zmanjšano obliko se lahko predela vsak film, zato lahko bolniki gledajo v svojih posteljah celo najnovejše filme. Tako lahko bolnik iz postelje gleda ves športni pregled in filmski tednik. Sicer so takšni filmi precej dragi. Stanejo približno dvajsetkrat toliko kakor predvajanje kinofilma, vendar ima mož, ki si je to zamislil, toliko dela, da mora delati 16 ur na dan, če hoče vse svoje naročnike zadovoljiti.

»Najnovejši poklic« na Angleškem

London, oktobra.

Zaradi vsakodnevnih zračnih napadov na angleško prestolnico nosijo vsi Londončani na vsakem koraku plinsko masko. Da jo laže nosijo, so si posebno iznajdljive Angležinje omislile usnjene torbice, v katerih lahko poleg plinskih mask nosijo svoje vsakdanje potrebščine in denar.

V zadnjem času so londonski postopači iznašli nov svojevrsten poklic. Njihov bojni klic je: »Lov na plinske torbice«. V zvezi z njihovim sklepom je prejela mestna policija samo v zadnjih dneh kar 3000 ovadb.

Spretni tatovi prerežejo jermen, na katerem visi torbica, in jo odnesejo z njeno vsebino vred. Novi posel menda prav dobro nese, ker je njegovih pristašev zmerom več. Policiji, ki ima v teh težkih časih že tako čez glavo dela, so ti nepridipravi v veliko nadlego.

Poleg tatov plinskih torbic nadlegujejo že tako prizadete Londončane še druge vrste nepridipravi. Med tem, ko tulijo sirene in se zapirajo londonske trgovine, se člani londonskega podzemlja svojevrstno udejstvujejo. Takrat vlamljajo v trgovine in stanovanja bogatih Londončanov in posebno ponoči, ko mora biti popolna tema, prav lahko opravijo svoj posel.

Policija se na sve pretege trudi, da bi temu nezdravemu početju napravila konec.

Lukrecija Borgia je bila plavolaska?

Milan, oktobra.

V milanski knjižnici »Ambrosiani« že štiri stoletja hranijo pramen krasnih ženskih plavih las. Pravijo, da so to lasje nekdaj tako znane Lukrecije Borgie, rimske lepotice, ki je živela v 15. in 16. stoletju (1480—1519).

Ena izmed pogumnih Angležinj, ki so se odločile, da bodo v času preizkušnje svoje domovine nadomestovale moške v zaledju. Na sliki jo vidimo opremljeno in pripravljeno za obrambo. Angležinje nadomeščajo moške doma in po pisarnah, pa tudi v marsikateri tovarni in delavnici.

V to knjižnico prihaja vsako leto nešteto ljudi, ki občudujejo med drugim tudi te krasno ohranjene lase. Seveda so doslej še vsi verovali, da je njih barva naravna. Nikomur ni namreč prišlo na misel, da bi si bile ženske že pred 500 leti barvale lase. Še celo angleški pesnik lord Byron je baje nekoč po cele ure stal pred vitrino, v kateri so bili pod steklom shranjeni Lukrecijini lasje, in dejal, da so to najlepši plavi lasje, kar jih je kdaj videl.

Takšna sentimentalnost pa znanosti ni bila dosti mar in zato so lase analizirali. Kemiki so kaj kmalu ugotovili, da barva Lukrecijinih las ni anravna, temveč da so lasje zelo spretno pobarvani, tako da tudi v teku stoletij niso prav nič izgubili svoje barve. Popolnoma jasno je torej, da je bila tudi Lukrecija kakor vsi Borgijci črnolasa, saj je bila prava Rimljanka. Seveda je lepotica s črnimi očmi in plavimi lasmi lahko osvajala moške, ker so bili posebno takrat svetli lasje v Rimu nekaj posebnega.

Ko so pozneje natančno pregledali razne zgodovinske zapiske o tej znani lepotici, so našli tudi poglavje, v katerem piše, da si je Lukrecija vsakih pet dni skrbno negovala in barvala svoje lase.

70 letni zaljubljenec

Newyork, oktobra.

V mestu Key Westu na Floridi je policija prijela 70letnega kiparja Karla Tanzlerja zaradi prevelike ljubezni do svoje izvoljenke.

Ko je pred sedmimi leti kiparju umrla njegova 22letna ljubica Ellena Hojeva, jo je navidezno pokopal in položil v pripravljeno grobnico, potem jo je pa skrivaj odkopal, odpeljal domov in balzamiral njeno telo.

Dekličino telo je tako dobro balzamiral, da je bila videti kakor živa. Oblekel jo je v modro svileno obleko, v lase ji je pa vtaknil krasno umetno rožo. Tako jo je imel zmerom doma in ves prosti čas preživel z njo, ne da bi zato kdo vedel. Sedem let je minulo in dekličini starši so bili prepričani, da njihova hči že davno počiva v kiparjevi grobnici. Nekega dne je pa kipar pozabil zapreti svoje stanovanje in je na njegovo nesrečo prav takrat prišel neki njegov prijatelj na obisk. Lahko si mislite, kako se je prestrašil, ko je zagledal v sobi mrtvo dekliško telo. Takoj je svoje odkritje naznanil policiji, ki je kiparja prijela in ga poslala na opazovalni oddelek, kjer bodo ugotovili, ali je z njegovo duševnostjo vse v redu ali ne.

Bismarckova pleša

Bazel, oktobra.

Ko je bil nekoč nemški kancler Bismarck v Petrogradu, je doživel prav zabavno dogodivščino. Bismarck je znal veliko jezikov, med njimi tudi estonsko. Prav to mu je prišlo ob tej priložnosti izredno prav.

Nekega večera je bil povabljen k nekemu estonskemu aristokratu. Seveda nihče ni slutil, da zna kancler estonsko. Ker je bil skoro popolnoma plešast, so se ženske kaj rade posmehovale njegovi goli glavi. Tako sta tudi ob tej priložnosti dve dami neusmiljeno zabavljali na njegove tri lase, ki so mu bili še ostale na glavi. Zabavale so se silno, ker so gotovo mislile, da jih poleg stoječi Bismarck sploh ne razume. Ko so ga nehale obirati, je Bismarck pristopil k tisti dami, ki ga je najbolj zasmehovala, in dejal v čisti estonščini.

»Vidite, gospa, če ima človek toliko možgan kakor vi, mora imeti na glavi veliko las. Če jih ima pa toliko kakor jaz, potem ima lahko po božji volji golo glavo, ker mu lasje niso potrebni.«

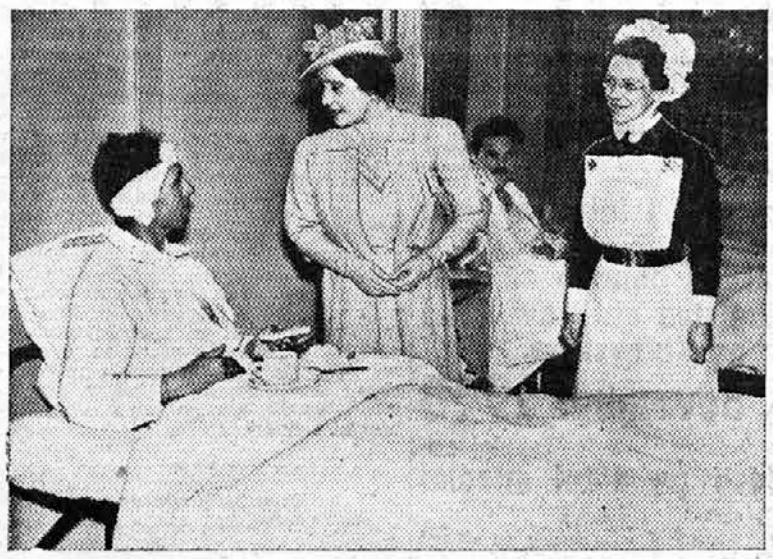

Angleška kraljica Elizabeta ob svojem obisku v londonski bolnišnici sv. Tomaža, ki so jo nedavno poškodovale nemške bombe.

Ribe so se prehladile

Bazel, oktobra.

Na Ženevskem jezeru je pred nedavnim priplavalo na površje na stotisoče mrtvih majhnih ostrižev. Sprva si okoličani nikakor niso znali razložiti, zakaj je toliko ribic poginilo. Pozneje so pa dognali, da so poginile za »prehladom«.

Po dognanjih strokovnjakov je pogin teh ribic v tesni zvezi z velikim snežnim neurjem 15. septembra. Takrat je v nekaj dneh sneg skopnel in jezero se je ohladilo za nekaj stopinj. Tega naglega preobrata majhne ribice niso prenesle. Na srečo se ti ostriži zelo hitro množe; zato se ni bati, da bi izumrli. Ker so ti ostriži zelo požrešni in pojedo mnogo drugih manjših ribic, so si druge jezerske ribe zdaj pošteno opomogle. Vsaj za nekaj tednov so si v svesti svojega življenja.

Prav tako so teh poginulih ribic prav veseli galebi, ki neprestano krožijo nad jezerom in si zalagajo svoje lačne želodce z izvrstno pečenko, ki je sicer ne dobe tako lahko.

Nenavaden doživljaj novopečenega očeta

Boston, oktobra.

Mlademu trgovskemu pomočniku Gerhardu Tommingu so pravkar sporočili iz bolnišnice, da je njegova žena povila zdravega fantička. Mladi oče je bil tako navdušen, da je takoj sedel v avto in se odpeljal k svojim sorodnikom in znancem, da bi jim čim prej sporočil veselo novico.

Ko se je potem vrnil v bolnišnico, so mu že na stopnicah sporočili, da je med tem njegova žena rodila še drugo dete moškega spola. Srečni oče je takoj spet sedel v avto in še enkrat obvestil vse sorodnike, da se je njegova družina povečala za dva člana. Ko se je pa tretjič vrnil v bolnišnico, se je njegovo začudenje nemalo stopnjevalo. Izvedel je namreč, da je obogatel še za enega člana. Zdaj je postal previdnejši. Počakal je precej časa, da bi zanesljivo vedel, če morda ni dobil še kakšnega prirastka. Ko se mu je zdelo, da je čakanja dovolj, je še tretjič sedel v avto in zdaj končnoveljavno obvestil svoje sorodnike. Srečni oče je zadovoljen s trojčki, samo to se mu zdi nekoliko neumno, da je ta dan samo za taksi potrošil tri svoje mesečne plače.

Zdravnik s padalom

Bazel, oktobra.

Po zgledu Avstralije so zdaj še v neprodirnih južnoruskih stepah uvedli »zdravnike s padalom«. To se sicer čudno sliši, vendar je kaj praktično.

Kakor v Avstraliji so tudi v tej južnoruski pokrajini ponekod človeške naselbine daleč druga od druge. Če v takšni oddaljeni naselbini kdo zboli, pride često zdravniška pomoč zaradi slabih zvez prepozno. Zato so si zdaj pomagali na drug način. Izvežbali so nešteto zdravnikov za pilote in padalce. Kakor hitro sporoče iz takšne oddaljene vasi, da potrebujejo nujno zdravniško pomoč, odleti tja posebno zdravniško letalo. Spusti se nizko nad naselje in iz njega skoči zdravnik-padalec. Letalo pa odleti na najbližje letališče.

Ko zdravnik svoje delo opravi, ga prepeljejo do letališča, da se potem spet odpelje z letalom domov. Ta novi sistem zdravljenja oddaljenih krajev se je zelo dobro obnesel in bo brez dvoma zboljšal zdravstveno stanje.

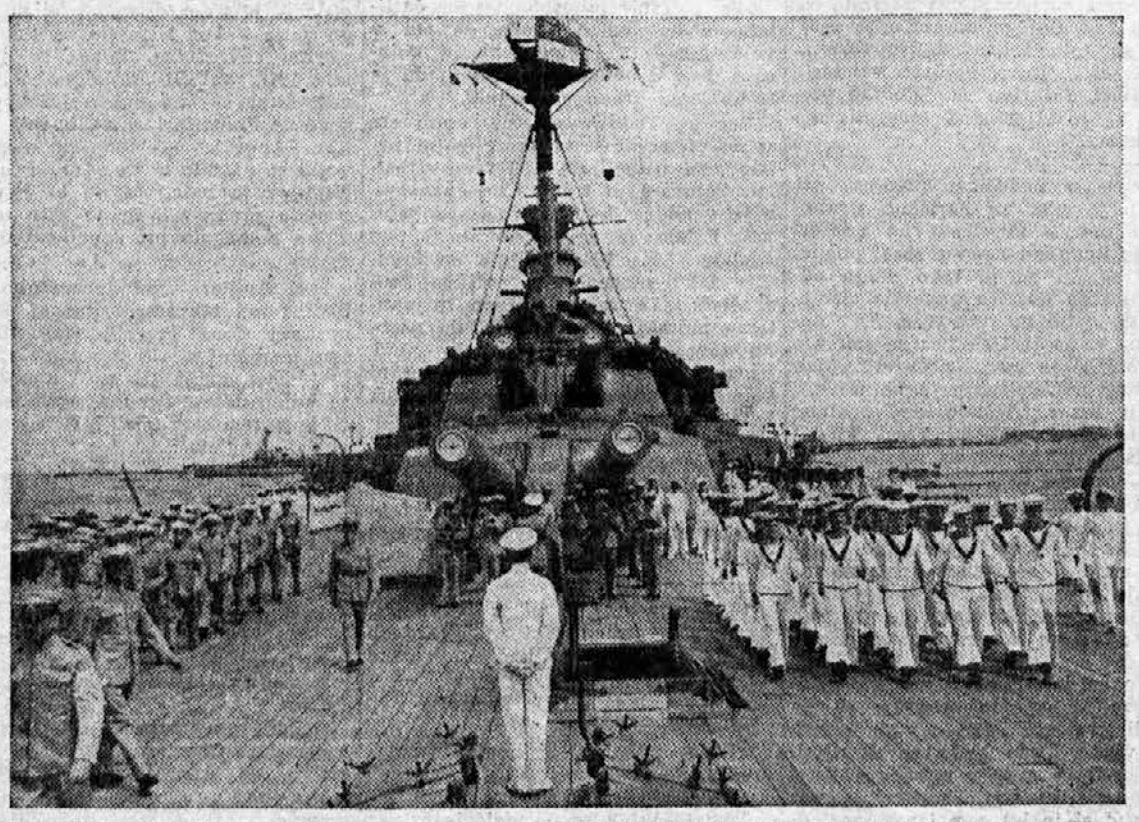

Jutrnja vaja angleških mornarjev na eni izmed »plavajočih trdnjav« pred aleksandrijskim pristaniščem.

Ženska v umetnosti

LJUBEZEN VELIKEGA UMETNIKA

Življenjska zgodba slavnega nemškega slikarja Anselma Feuerbacha

Bazel, oktobra.

Slavni nemški slikar Anselm Feuerbach je imel v svoji mladosti veliko ljubezen. Samo enkrat v svojem življenju se je zaljubil in takrat je ustvaril največje umetnine, tako da se je prav z njimi proslavil.

Ta velika ljubezen nemškega slikarja je bila lepa Rimljanka, žena nekega rimskega čevljarja. Ko je bil nekoč slikar na študijskem popotovanju v Rimu, je zagledal pred neko izložbo krasno žensko. V rokah je držala dete. Slikar nikakor ni mogel odvrniti pogleda s krasne postave in nekoliko melanholičnega izraza krasnih črnih oči. Vsa njena pojava je pričala, da je polnokrvna Rimljanka.

To nenavadno srečanje je mladega slikarja prerodilo z neko novo močjo. Odšel je za žensko svojih davnih sanj in nikakor ni mogel odtrgati od nje oči. Svojemu prijatelju je pripovedoval, da je v tistem kratkem trenutku občutil vso srečo. Takoj je vedel, da je ta trenutek srečal svojo srečo, ta krasna ženska se mu je pa zdela kakor bitje iz davnih klasičnih dni. »Trideset let sem moral čakati, da sem končno odkril svojo veliko ljubezen,« je pisal svojemu prijatelju in mu zatrjeval, da je najsrečnejši človek na svetu.

Kmalu nato se je slikar po mnogih težavah približal lepi Rimljanki in dosegel, da je zapustila svojega moža in odšla z njim. Potem je sedem let ostala pri njem in ga osrečevala. Samo enkrat jo je tako močno zapekla vest, ker je zapustila svojega moža, da je odšla brez slikarjeve vednosti v samostan. Tam pa ni dolgo zdržala in se je po štirinajstih dneh vrnila. Slikarju je bila Nana, kakor jo je sam imenoval, edini prijatelj, edini zaupnik, najvišji model in edina sreča.

V tej dobi je izvršil kopico svojih najboljših del. Vse je posvetil Nani. Bil je popolnoma srečen in je svojo ljubezen odeval v zlato in baržun. Škoda, da se o Nani niso ohranili nobeni zapiski. Zato ne moremo vedeti, kakšna so bila njena nagnjenja do mladega umetnika.

Kljub neizmerni ljubezni, s katero je slikar neprestano obsipal svoj ideal, ga je vendar Nana nekega lepega dne brez povoda zapustila. Ko se je vrnil v svoj atelje, je ni več našel. Šele čez nekaj dni je izvedel, da je pobegnila z nekim bogatim starcem. To je bil za umetnika najhujši udarec. Zaprl se je vase in teden dni ni z nikomer spregovoril niti besede. Sam je povedal, da se je tedaj njegovo življenje pretrgalo na dvoje. Tudi umetnin od takrat ni več ustvarjal.

Toda tudi Nani njeno burno življenje ni prineslo sreče. Že čez leto dni je zapustila svojega novega moža in zašla v bedo. Ko jo je potem nekoč Feuerbach srečal na cesti, je niti pogledati ni hotel; preveč je bil pretrpel zaradi nje. Od tedaj je nikoli več ni videl. Izvedel je, da je umrla stara 70 let v enem izmed zavetišč za najsiromašnejše Rimljane. Nekaj let nato je tudi sam izdihnil.

Kakor se je umetnikova nesreča rodila, rasla in končno umrla, tako so rasla in umirala tudi njegova dela. Ko je bil srečen, je ustvarjal najlepša dela. Iz tiste dobe so se nam ohranila njegova najlepša dela. V teh delih nazorno vidimo, da jih je posvetil svoji ljubezni, iz vseh namreč odseva Nanin obraz in milina. Ifigenija, Portret Rimljanke, Lavra v avinjonski cerkvi, Dekle z mandolino, Romeo in Julija, to so njegova najboljša dela. Posebno na sliki Paolo in Franceska se nazorno vidi Nanina osebnost. Sam Feuerbach je nekoč dejal: »Kdor bi rad vedel, kaj je v mojem življenju pomenila Nana, naj pogleda mojo sliko Paolo in Franceska.«

Ženske smejo skrivati svoja leta

Newyork, oktobra.

Pred nedavnim so imeli v newyorškem sodišču zanimivo ločitveno razpravo, ki se je je udeležilo na stotine Američank.

Pred leti se je lepa Etel Hopkinsova do ušes zaljubila v bogatega tovarnarja Jima Ortinga. Ker se je tudi tovarnar zaljubil vanjo, je kmalu prišlo do poroke. Vendar je mlada žena zagrešila nepopravljivo napako. Prikrila je svojemu možu svojo starost. Ko se je poročila ji je bilo 30 let, možu je pa dejala da ji je komaj 24. Po nekaj letih srečnega zakona, je pa nekoč morala mlada žena le pokazati svoje listine in tedaj je prišla vsa resnica na dan.

Ko je mož zato izvedel, je bil zelo razočaran. Bil je silno občutljiv in je takoj zahteval ločitev zakona, češ da žena, ki se zlaže v takšni stvari, laže tudi v drugih. Ko je pa njegova žena izvedela za njegovo namero, je bila hudo žalostna in se je hotela zastrupiti iz obupa. Imela je namreč svojega moža zelo rada. Na srečo so jo kmalu rešili in ko mož niti zdaj ni odnehal od svoje zahteve, je vsa stvar prišla pred sodišče.

Na sodišču je mlada žena povedala, da bi jo njen mož z njenimi 30 leti najbrže ne poročil, ona pa brez njega ne bi mogla živeti. Za ta ločitveni proces so izvedele seveda mnoge ženske in so zahtevale, da sodišče zakona ne loči, ker je ženskam v takšnem primeru dovoljeno skriti svoja leta.

Sodnik je želje Američank upošteval in je na sodišču razglasil, da se zakon tovarnarja ne more ločiti, ker imajo ženske že od kar svet stoji pravico skriti svoja leta, če jim je to potrebno. Tako je rešil srečen zakon in vrnil obupani ženi moža.

Poravnajte naročnino!

Svet se še ne bo podrl

Newyork, oktobra.

Curtley Mater, profesor geologije na newyorški univerzi, je o zemlji in njenem postanku napisal že nekaj znanstvenih člankov. Pred kratkim je ameriške pesimiste, ki mislijo, da se bo svet kmalu podrl, potolažil in jim zagotovil, da bo svet stal in bodo ljudje na njem živeli še nekoliko sto milijonov let.

Ta profesor geologije je med drugim povedal, da je zemlja vse preveč solidno zgrajena, da bi se nam bilo treba bati kakšne posebne katastrofe. Nekateri se namreč boje, da bi končno soncu ne zmanjkalo toplote in bi torej moralo vse življenje na zemlji prenehati. Tudi te ljudi je geolog pomiril. Povedal je, da sonce nikdar ne bo izgubilo svojega toplotnega vpliva na zemljo, pač bodo pa na njej v teku tisočletij nastajale velike temperaturne razlike. Znano je na primer, da je bil nekoč Grönland posejan z neprodirnimi gozdovi in da je v njih živelo mnogo divjih živali. Takrat je bilo na Grönlandu toplo, danes je pa ta otok popolnoma pokrit z večnim ledom.

Tudi v prihodnjih sto- in tisočletjih se bo izpreminjala zemeljska toplota. Verjetno je, da se bo mrzli pas preselil z Grönlanda na jug in zajel skoro vso severno polovico današnje Amerike; preden se bodo pa njegove napovedi uresničile, bo človeštvo že vse drugače živelo, kakor živimo danes, in si bo že znalo pomagati iz mrzlih krajev v toplejše.

Iz strahu pred ženo je hotel pod tramvaj

Subotica, oktobra.

Ekonom Franjo Rohmanji iz Novega Kneževca se je pred dnevi spri s svojo ženo in je odšel po sporu v Subotico, da bi prodal voz čebule.

Ko je prodal čebulo, je obiskal še nekaj gostiln. Ko je tako hodil iz gostilne v gostilno, je polagoma zapravil ves svoj izkupiček za čebulo. Šele tedaj se je spomnil, da ne bo domov prinesel niti počenega groša in ga bo žena spet grdo gledala. Pod vplivom alkohola si je nesrečnež svoj prihod domov tako tragično naslikal, da je obupal nad življenjem in legel na tramvajske tračnice. Na srečo so ga mimoidoči že čez nekaj časa našli in ga rešili gotove smrti.

Rohmanji se je moral na policiji pošteno zagovarjati zaradi motnje cestnega prometa in je za svoj strah pred ženo plačal 200 dinarjev kazni.

22 let je imel v telesu kos granate

Frankfurt, oktobra.

Neki vojak je bil v svetovni vojni večkrat ranjen. V neki bitki leta 1918. je v njegovi bližini eksplodirala granata in precej velik kos je priletel tudi njemu v ramo. Ko so ga pripeljali v bolnišnico, mu pa zdravniki kosa železa nikakor niso mogli izvleči in so mu ga končno kar pustili v telesu, ker se je ranjenec vseeno kolikor toliko dobro počutil.

Od tedaj je minulo že 22 let. Pred nekaj tedni je pa mož začutil v levi roki hude bolečine. Odšel je k zdravniku in se na moč začudil, ko je izvedel, da mu bodo po 22 letih morali izvleči kos granate. Železo je namreč vsa ta leta popotovalo po lakteh navzdol in iskalo izhoda. Ko je pa prišlo do zapestja, ni moglo več dalje in moža je začela boleti roka. Zdaj so ga operirali in mu nezaželenega gosta naposled spravili iz telesa.

25.000 beračev ima svoje avtomobile

Newyork, oktobra.

Ameriške oblasti so ugotovile, da ima na ozemlju Združenih držav kar 25.000 beračev svoje avtomobile. To se zdi nam Evropcem zelo čudno. Če pa pomislite, da vsak dan puščajo bogataši na cestah stare nemoderne in obrabljene avtomobile, se vam to ne bo več zdelo čudno.

Tudi za ameriške berače velja angleški rek: Čas je denar! Zato si vsak berač prizadeva, da kar najhitreje dobi svoj avtomobil; potem pa potuje iz mesta v mesto. Kakor torej vidite, so se v Ameriki tudi berači modernizirali in beračijo po preizkušenih pravilih. Tudi kar se bencina tiče, si berači ne belijo glave. Namesto denarja vzamejo od bogatih Američanov bencin in se spet lahko peljejo v drugo mesto.

Posledice zatemnitve

Milano, oktobra.

V Milanu se je te dni odigrala pravcata tragikomedija dveh zaljubljenih dvojic. Vsa zgodba se je zgodila takole:

Pio in Lucia sta se dogovorila, da se dobita na nekem vogalu točno ob devetih zvečer. Na nesrečo je bila prav ta večer Lucia prva in čakala Pia. Seveda je bila že popolna tema. Lucia čaka in čaka. V naslednjem trenutku zagleda v daljavi nekaj belega. Že je mislila, da je prišel Pio, in šele v zadnjem trenutku je spoznala svojo zmoto. Neznancu se je očividno prav tako zgodilo, mislil je, da ga čaka njegovo dekle, pa je bila Lucia. Seveda je bila vsega kriva samo nesrečna zatemnitev.

Ko sta oba spoznala svojo zmoto, sta se drug drugemu nasmehnila in se začela pogovarjati. Čakanje je bilo tako obema krajše. Že po nekaj minutah se je iz teme prikazala bela postava. Bilo je dekle Lucijinega spremljevalca. Komaj je pa ta zaslutila, da se njen izvoljenec izprehaja z neko žensko, že je zavrela njena južnjaška kri. V divji jezi je skočila proti nič hudega slutečí Luciji in ji dala par gorkih zaušnic. Vse prigovarjanje nesrečnega mladeniča ni nič zaleglo; njegovo dekle mu ni hotelo prav nič verjeti. Ker tudi Lucija ni mirovala, se je začel pravcati pretep. Vrh vsega je prav v tem trenutku prišel še Pio in pretep je dosegel svoj višek. Misleč, da se je Luciji kaj hudega pripetilo, je Pio divje zamahoval na levo in desno, ne da bi bil prej povprašal, kaj se je prav za prav zgodilo.

Šele stražniku, ki je slišal razburjene glasove, se je posrečilo pomiriti razburjence in jih peljati s seboj v razsvetljeno stražnico, kjer so se končno spoznali. Tu se je zmota obeh dvojic kmalu pojasnila in pomirjeni so nadaljevali svojo pot vsak na svoj konec. Med tem je izza oblakov tudi že prisijala luna, tako da je bilo dovolj svetlo in se slične ljubezenske spletke niso mogle ponoviti.

Milijonarka je umrla od gladu

Napoli, oktobra.

Te dni je v Napoliju umrla skromna 50letna telefonistka. Zdravniki so ugotovili, da je umrla od izčrpanosti.

Ta ženska je bila v službi že od leta 1915. in živela zelo skromno. Jedla je samo najpotrebnejše in si ni privoščila niti pozimi tople obleke. Vsi, ki so jo poznali, so mislili, da živi zato tako skromno, ker ima premajhno plačo. Izkazalo se je pa drugače.

Ko je te dni nenadno umrla in je policija preiskala njeno stanovanje, je ugotovila, da so na svetu še zmerom skopulje z nogavicami. Stara uradnica je imela namreč v svojem stanovanju v gotovini pet sto tisoč lir, poleg tega so pa izvedeli, da ima v Foggi veliko hišo in posestvo, vredno milijon lir. Ženska je torej iz same skoposti živela v pomanjkanju in si ni privoščila niti najpotrebnejšega. Bila je tako skopuška, da vso zimo niti enkrat ni prižgala luči niti plina, samo da bi pri svoji skromni plači prihranila čim več denarja.

18.000 Nemcev ima srce na desni strani

Berlin, oktobra.

Pred nedavnim so v Nemčiji röntgenizirali prebivalstvo po vsej državi. Pri tej priložnosti so zdravniki ugotovili, da ima neverjetno veliko ljudi srce na desni strani.

Izračunali so, da pride na vsakih 5000 ljudi po en človek, ki ima srce na desni strani. Po teh podatkih so ugotovili, da ima v Nemčiji med 90 milijoni prebivalcev kakih 18.000 ljudi srce na desni strani prsnega koša.

Novela „Družinskega tednika"

Igralka in LORD

NAPISAL E. IRSAI

I.

»Kdo je tista očarljiva dama,« je poizvedoval lord Burley pri svojem prijatelju Tomu, ki je bil zmerom dobro poučen o lepih damah.

»Znana madžarska igralka je, po imenu Ilona Budaieva,« je pojasnil Tom, »ki pa zdaj, v času krize nima angažmana.«

Umetnica je z večjo družbo sedela v jedilnici velikega hotela, ne daleč od lorda Burleya. »Čudovite zlate lase ima in sanjave oči,« je pripomnil lord.

»Kakor vidim, te ta dama zanima.«

»Po pravici povedano, mi zelo ugaja, toda zdi se mi, da je preveč mošk v njeni milosti.«

»Motiš se! Gospodje, ki so okrog nje, se resda navdušujejo zanjo, toda med njimi je le en edini, ki ga odlikuje s svojo ljubeznijo.«

»Kateri je to?«

»Presenečen boš: tisti gospod z bolestno bledim obrazom, ki tako težko premika svojo levico. Bil je baje slaven pisec gledaliških iger, ki je pa pri neki avtomobilski nesreči ohromel na levo stran telesa. Tudi gibčnost njegove fantazije je nemara pri tem trpela, kajti odtlej nič več ne piše. Po nasvetu zdravnikov mora veliko potovati in se zabavati. Zdaj pričakuje od Deauvilla izboljšanje svojega stanja.«

»In ravno to razvalino si je umetnica izbrala?« je vprašal lord presenečen. »Denar je res pogosto odločujoči činitelj v ljubezni.«

»Kaj je ta pisatelj tako boga?«

»Najbrže.«

Lord si je prižgal cigareto.

»Če samo denar odpre pot do njenega srca...!?« Nekaj časa je molčal, potlej pa zmignil z rameni in na lepem vprašal, kakor kdo, ki ne mara nadaljevati načetega pogovora:

»Ali imaš kakšen dober migljaj za jutrišnjo dirko?«

»Apaša, v četrtem kolu. Najboljši konj iz Perryjevih hlevov.«

»Hvala ti!«

II.

Četrt ure pozneje je lord Burley iz nekega kotička velike dvorane opazoval plešoče pare, med katerimi je zagledal tudi igralko. Mož z bledim obrazom je sedel blizu orkestra in se naslajal ob dirigentovih šalah.

Ko je godba utihnila, je lord stopil k lepi umetnici, se ji predstavil in jo prosil za naslednji tango. Med plesom jo je vprašal:

»Ali bi mi zamerili, če bi vas v prvi minuti najinega poznanstva prosil, da bi mi dovolili razgovor med štirimi očmi?« Umetnica se je začudila, potlej je pa smehljaje se vprašala:

»Ali je tako nujno?«

»Odpustite mi, toda zmerom ste v družbi, zato sem moral izkoristiti to priložnost.«

»Predobro vem, na kaj merite s tem razgovorom med štirimi očmi,« je dejala igralka vsa zardela. »Škoda časa.«

»To ni velika izpodbuda,« je dejal lord s trpkim smehljajem, »ali kljub temu vas prosim... Naposled, urica kramljanja...«

»Po plesu bom zgoraj v kazinu.«

»Hvala vam!«

III.

V veliki kazinski igralnici so sedeli igralkini prijatelji in igrali. Tudi mož z bledim obrazom je poskušal svojo srečo z manjšimi zneski, medtem ko je Ilona sledila njegovi igri za njegovim hrbtom.

Vstopil je lord, njuna pogleda sta se srečala. Igralka se je sklonila k bledemu možu. »V bralnico grem,« je dejala tiho. Pisatelj ji je prikimal.

Bralnica je bila, kakor običajno o polnoči, prazna.

»Žal moram biti nekoliko predrzen,« je začel lord, »kajti deauvillski lepi dnevi hitro minevajo in kdor nima dovolj poguma, ne bo nesel s seboj domov nobenega lepega spomina.«

»Zdaj mi hočete reči,« mu je Ilona Budaieva segla v besedo, »da sem poželenja vredna ženska nepremagljivega čara, da ste se na prvi pogled zaljubili vame in da naj bom jaz tisti lepi spomin, ki ga hočete odnesti iz Deauvilla.«

»Hvala vam, da ste vse to povedali namesto mene,« je dejal lord in se priklonil. V očeh mu je zažarel žarek upanja. »Zdaj čakam samo še izpodbudne besede, vašega pristanka, ki me naj osreči.«

»Osreči?« je vzkliknila igralka z bolestnim nasmehom. Skozi okno je pokazala na teraso, kjer je ob veselih zvokih plalo življenje.

»Poglejte, koliko lepih žensk je tam, kaj hočete ravno od mene, ki sem — vezana?«

»Ali ljubite svojega prijatelja?« je vprašal Burley brez prehoda.

»Da.«

Lord je napravil nejeveren obraz, kakor da bi hotel vprašati, kaj neki utegne človek ljubiti na takšnem možu. Ilona je uganila njegovo nezgovorjeno vprašanje in mišice na obrazu so ji bolestno trznile.

»Zmerom ni bil pohabljen,« je dejala, »in čeprav je tak postal, vidim v njem še zmerom prejšnjega, srčnodobrega, duhovitega moža; odličnega pisatelja, ki živi v meni po svojih delih. Gledam ga v zrcalu njegovih del in ga ljubim.«

»Mar so njegova dela v resnici tako lepa?«

»Da!«

»Morebiti znam pisati še lepše!... Dvomite? Dokazal vam bom. S prvo izdajo enega svojih del vam lahko že takoj postrežem... prosim, sodite sami!«

Lord je potegnil iz žepa čekovno knjižico, iztrgal list iz nje, podpisat ček in ga izročil umetnici.

Ilona je hotela ček ogorčena zavrniti, toda lord jo je smehljaje se prehitel. »Brezplačnega izvoda pisatelju navadno ne odklanjamo,« je dejal. Potlej je segel po igralkini torbici, ležeči na mizi.

»Dovolite, da jo odprem!« Ni odgovorila. Po njeni glavi so se podile misli, ki so bile močnejše kakor njena ogorčenost. Ček je zdrknil v torbico.

Sledila je mučna tišina, ki jo je lord pretrgal:

»Drugi natisk dela prejmete, brž ko oni mož odpotuje.« Umetnice se je na lepem polotilo silno razburjenje, toda zatajila ga je. Po kratkem premisleku je hladno odgovorila:

»Jutri zjutraj bo odpotoval.«

»Hvala vam!« je dejal lord presrečen. »In da boste videli, da zaupam vašim besedam, vam izročam drugi natisk svojega dela — že vnaprej.«

Drugi ček je zdrknil v njeno torbico. Lord je opazoval fine poteze v umetničinem obrazu. Ostale so nespremenjeno mirne.

»Kje in kdaj se lahko snideva?« je vprašal.

»Stanujem v hotelu Normandie, v sobi 82. Vprašajte jutri opoldne pri vratarju po meni.«

Burley ji je za slovo poljubil roko in dejal:

»Tretji natisk mojega dela bo izboljšan natisk.«

IV.

Proti poldnevu naslednjega dne je lord v hotelu Normandie velel vratarju:

»Prosim, telefonirajte igralki Iloni Budaievi v sobo št. 82, da je lord Burley tu.«

»Umetnica je davi odpotovala, toda za vaše lordstvo je pustila sporočilo.« Vratar se je priklonil in mu izročil pismo.

Burley je potlačil svoje mučno presenečenje; vrnil se je v hotelsko dvorano, da bi pismo tam prebral.

»... Sama sem kriva tiste avtomobilske nesreče,« je pisala umetnica. »On je šofiral, jaz sem pa sedela zraven njega. Moja bližina ga je premotila, moj pogled ga je zmedel in zaljubljeni mož je zavozil v kamen ob cesti... Bilo je strašno. Od takrat je hudo bolan in tudi ni nič več zmožen delati. Zdravniki so mu svetovali, naj dosti potuje in se zabava, toda danes sva oba, on, nekdanji slavljeni pesnik, in jaz, dobro plačana igralka, brez premoženja. To je vzrok, zakaj sem sprejela vaša čeka. Omogočila nama bosta, da odpotujeva dalje. Če mi ne bi bili drugega čeka dali že vnaprej, bi se bila z drugim vlakom peljala za svojim prijateljem. Zato mi, prosim, ne zamerite, da nisem tega nesrečnega moža pustila odpotovati samega in vas nisem počakala.

»Gotovo me boste imeli za pustolovko, toda to nikakor nisem! Poizvedela sem celo v hotelu za vaš londonski naslov, ker upam, da vas bom lahko lepega dne presenetila s povračilom celotne vsote.

»Vi ste hoteli ‚deauvillski spomin' rešiti z menoj na trgovski podlagi in jaz sem zadevo na trgovski podlagi — prekinila. Izročili ste mi brezplačen izvod svojega ‚dela' s pripombo, da brezplačnih izvodov navadno ne odklanjamo. Pogoj, na katerega ste navezali svoj drugi natisk je bil, da oni mož odpotuje.

»Vaši želji se je ustreglo.

»Da sem z njim še sama odpotovala, se je zgodilo zato, ker nisem bila voljna izpolniti pogoj vaše tretje, izboljšane izdaje...«

UGANKE?

KRIŽANKA

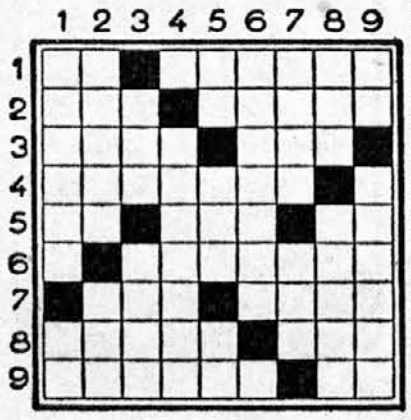

Pomen besed

Vodoravno: 1. kemijski znak za stroncij; orodje. 2. srednjeveški plemič; glodavec. 3. žuželka; pregovor. 4. čudež. 5. veznik; prometno sredstvo; veznik. 6. država v zvezni državi Mehiki. 7. veznik; letovišče v Hrvatskem primorju. 8. mineral; domača žival. 9. mineral; grška črka.

Navpično: 1. pomnež; kemijski znak za rutenij. 2. židovski duhovnik; prabik. 3. ogenj; mediteranska rastlina. 4. moško ime. 5. predlog; del cerkve; kitajska dolžinska mera. 6. gora v Julijskih alpah. 7. svetopisemska oseba; zabava. 8. športna disciplina; vas na Gorenjskem. 9. površinska mera; obed.

ČAROBNI LIK

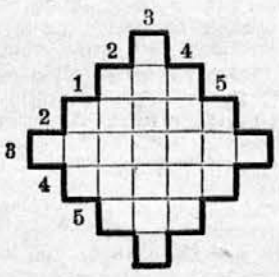

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. sodarski izdelek, 2. triglavska planota, 3. vas v srezu Maribor, levi breg, 4. delo, 5. srbsko moško ime.

IZPOLNJEVALKA

— um — ura — mil — omar — as — ra — era — mati — elka — lep — od — han — ema — sir — lak — rod — ter — rog — lok.

Vsaki besedi dodaj črko, da dobiš nove besede. Vstavljene črke dajo znan japonski pregovor.

ZLOGOVNICA

1. ____ ____ ____

2. ____ ____ ____

3. ____ ____ ____

Pomen besed, vodoravno in navpično: 1. knjigovodstvo, 2. urad, 3. angleški dominion.

ENAČBA

(a—b) + (c—d) + (e—f) = x

a = tekmec
b = oblika vode
c = dolžinska mera
d = veznik
e = grško božanstvo
f = proga
x = menica

POSETNICA

O. Cerk

Breza

Kaj je ta oseba?

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev križanke

Vodoravno po vrsti: 1. pl, zavesa — 2. lim, mizar — 3. erop, nad — 4. šolohov, m — 5. el, črt, po — 6. c, netopir — 7. pat, kura — 8. peter, čič — 9. otokar, ta.

Rešitev zlogovnice

1. Manila, 2. Nišava, 3. Lavater.

Rešitev opek

Slovani, bodočnost je naša, bodočnost je slovanska!

Rešitev rebusa

Dvakrat premisli, enkrat stori!

Rešitev zlogovnega lika

1. Zelenika 2. polemika, 3. dominion, 4. perjanica, Zelenica.

Rešitev čarobnega lika

1. Kopitar, 2. pater, 3. vitamin, 4. temen, 5. Darinka.

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sezite po »Družinskem tedniku«!

POVRŠNA ♥ LJUBEZEN

Vsi, ki ljubijo, zatrjujejo, da je njihova ljubezen globoka, edinstvena, večna. Dve tretjini vseh, ki so ljubili, pa se je njihova ljubezen razbila, trdijo, da je bila njihova ljubezen neumna, zanesenjaška in nesmiselna. Samo tretjina ali pa še manj razočaranih zaljubljencev molči, hoteč si ohraniti vsaj še spomin na dragocene trenutke preživljene ljubezni.

Ljubezen in razsodnost navadno ne hodita z roko v roki. Kako tudi bi, ko je ljubezen pogosto tako drugačna od praktičnega življenja; kakor muha enodnevnica je, obsojena na smrt, še preden prav zaživi. Najhitreje je pa obsojena na smrt površna ljubezen.

Vsak ljubi tako, kakor more, kakor mu dado njegov temperament in njegova vzgoja, pa tudi njegova samovzgoja. Prav pri ljubezni, ki je najtesnejše sožitje dveh ljudi, je prepogosto potrebno obvladanje samega sebe, da se vsi ogli izbrusijo. Najnevarnejša sovražnica ljubezni je površnost, še večja sovražnica kakor ljubosumnost.

Kje se kaže površnost v ljubezni? Naj vam namesto odgovora navedem nekaj primerov.

‚Ona' je lepa, mlada hči premožnega meščana, ‚on' akademik pred diplomo, zrastel v težkih, tesnih razmerah. Če bi bila njena ljubezen razumevajoča in globoka, če ne bi bila ljubezen, ki se oklepa samo zunanjosti, bi se ona pri svojih oblekah in pri svojih zahtevah nekoliko omejevala. Kako čudno učinkuje, če je ona od nog do peta elegantna, oblečena po najnovejši modi, on pa ob njej v ponošeni obleki — ker druge nima. Če občutijo to razliko tuji ljudje, jo sam gotovo še bolj občuti. In čeprav ima dekle rad, čeprav mu je všeč, se ji na tihem že vnaprej odpove, boječ se, da ne bo mogel s svojim zaslužkom ugoditi vsem njenim zahtevam. In ta tiha odpoved, še preden jo glasno izreče, je že konec ljubezni. Njena površnost jo je ubila.

Ali pa: on in ona se srečno poročita. Pred poroko ni bilo nobenega, niti najmanjšega nesoglasja, kje tudi, saj sta se poznala komaj nekaj mesecev! Starši so svetovali, naj še počakata, naj se bolje spoznata, toda njihove besede so bile bob ob steno. Kmalu po poroki so se na njunem nebu pokazali prvi oblački. Mlada ženica je imela namreč silno veselje do vzgajanja. Najbrže ima vsaka ženska to strast že v krvi; toda razlika med pametnimi in nespametnimi je v tem, da nekatere to strast goje, druge jo pa v sebi zatirajo, vedoč, da jim ne more koristiti, kvečjemu škoditi. Naša znanka je bila žal med prvimi.

Pričelo se je pri moževih ‚razvadicah', kakor je krstila mlada žena dolgoletne in udomačene navade svojega druga. Najprej mladi gospe ni bil všeč nered na moževi pisalni mizi. Doma, pri materi je bila vajena pikolovskega reda v sobah in zdaj je bil njen pojem o lepoti združen s predstavo o redu. Sirota ni razumela, da je pojem njenega moža o delu še iz študentovskih let zvezan s sliko o neredu. Hotela je, da bi njen mož delal samo podnevi, da bi mu svetloba sijala z leve strani — tako so se učili v šoli — da bi bil v delovni sobi zrak čist in svež. On je bil pa vajen delati zvečer, v sobi, zakajeni od cigaretnega dima; vseeno mu je bilo, s katere strani je padala svetloba, ker je namizno svetilko premikal sem in tja glede na delo in na nered na mizi. Ona je imela prav s higienskega stališča, pozabila je pa na človeško stališče ... In ta pisalna miza je postala prvi kamen spotike.

Potlej je ta kamenček spotike sprožil cel plaz, ki se je ustavil šele na sodišču, ker sta se mlada zakonca po komaj enoletnem zakonu ločila. Njena ljubezen je bila vse prepovršna, da bi se mogla poglobiti v probleme, ki so važnejši od ‚higiene' in ‚reda'.

Ljubezen je pa lahko poleg površnosti tudi krivična, posebno v prvem, zanesenjaškem poletu. Mlada dijakinja se je zaljubila v svojega profesorja, zrelega moža, očeta dveh otrok. Dekle je bilo lepo in profesor ji ni bil nenaklonjen. Ko je naredila maturo, sta se jela sestajati. Oba sta mislila, da je to, kar je vzklilo med njima, ljubezen, toda ali je mogoče tako imenovati to čustvo? Zanjo je bila ta ‚ljubezen' prvi doživljaj zunaj šole in doma, zvezan z nekakšno romantiko in mikavno zaradi prepovedanega sadu. Hotela je biti junakinja. Zanj je bila vrnitev v mladost, čeprav samo dozdevna, zadoščenje njegovemu moškemu samoljubju, dvig iz vsakdanjosti za vsako ceno.

Enega tistih dni, ko sta se sestajala kljub prepovedi njenih staršev v neki kavarni, sem slučajno o vsem tem govorila z njo. Imenovala je svoj doživljaj ljubezen in je bila prepričana, da ima do te ljubezni vso pravico: »Loči naj se, ‚ona' ga je že tako dolgo imela,« mi je dejala in prav tako je v svoji naivnosti tudi mislila.

Kako površno in krivično je mislila! In kako naivno! Morda je mogoče z zrelimi leti pričeti novo življenje, toda ne tako polovičarsko, da se staro vleče za teboj. Krivično je ženi, ki je s svojim možem ramo ob rami preživela težke in lepe ure, vzeti moža! Krivično je otrokom vzeti očeta, tako imenovani ‚ljubezni' na ljubo. Ljubezen teh dveh ljudi ni bila samo površna, temveč tudi krivična; kakšno poroštvo naj bo takšna ljubezen za pravo srečo?

Če ljubite in če nočete biti razočarana, ne bodite površni; površnost je smrt še tako vroče ljubezni. **Saška**

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Gobova rižota, solata. Zvečer: Mlečen riž.

Petek: Kislo zelje, zabeljen fižol, jabolčni zavitek. Zvečer: Triet.

Sobota: Golaževa juha, kruhovi cmoki. Zvečer: Jetra v omaki.

Nedelja: Goveja juha, telečja pečenka, pražen krompir, solata. Zvečer: Pečenice, krompirjeva solata.

Ponedeljek: Pasta fižol. Zvečer: Pljučka s krompirjem.

Torek: Goveja juha, sladka repa, krompir v kosih. Zvečer: Koruzni žganci, mleko.

Sreda: Prežganka, kisla repa, krompirjev pire. Zvečer: Zelnate krpice, solata.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Krompirjeva juha, sirovi štruklji. Zvečer: Koštrunove zarebrnice s sirom.[1]

Petek: Fižolova juha s širokimi rezanci, češpljevi cmoki, kompot. Zvečer: Gobe z jajci.[2]

Sobota: Goveja juha z zdrobovimi žličniki, sladka repa, krompirjev pire, kuhan kostanj. Zvečer: Pečen goveji jezik[3], špageti, solata, kompot.

Nedelja: Goveja juha z rižem, nadevane telečje prsi, krompirjevi cmoki, mešana solata, kompot. Zvečer: Ocvrte safalade, čaj, burginjonski biskvit.[4]

Ponedeljek: Golaževa juha z vodninimi cmočki, sirove palačinke. Zvečer: Jetra v omaki.

Torek: Goveja juha z rezanci, telečji zrezki, mešana solata, kompot. Zvečer: Makaroni z mesom, solata.

Sreda: Telečja obara, žlikrofi, zelnata solata. Zvečer: Možgani z jajci, kostanj.

Pojasnila:

[1] **Koštrunove zarebrnice s sirom:** Vsako zarebrnico posebej zdrgnite s strokom česna, posolite in popoprajte. Potem pripravite omako iz 5 dek presnega masla, žlice moke, skodelice mleka in 5 dek nastrganega slanega sira, soli in popra. Vsako zarebrnico posebej pomočite najprej v omako in potem v drobtine. V njih jih pustite nekaj časa. Medtem stepite dva jajca in nastrgajte 5 dek slanega sira med drobtine. Zarebrnice pomočite v jajca in potem v drobtine s sirom; ocvrite jih na vrelem olju, da lepo zarumene. Ocvrte zarebrnice potresite z zelenim petršiljem.

[2] **Gobe z jajci:** 20 dek gob prepražite na 5 dekah presnega masla z malo drobno sesekljanega zelenega petršilja, s in popra. Gobam dodajte za osebo po 2 jajca, ki jih v lončku dobro stepete. Paziti morate na to, da se jajca med praženjem ne posuše. To jed pripravimo lahko tudi pozimi s posušenimi ali pa vloženimi gobami.

[3] **Pečen goveji jezik:** Vzemite goveji jezik, slanino, 30 gramov presnega masla, skodelico juhe, glavico česna, soli, popra in limono. Jezik prevrite v slani vodi. Odstranite mu gornjo kožico, našpikajte ga s slanino in ga denite v posodo s presnim maslom, da lepo zarumeni. Potem dodajte juho, drobno sesekljan česen, sol in poper. Pustite, da se tri ure počasi peče. Četrt ure preden ga denete na mizo, iztisnite na jezik limono in ga pustite, da nekoliko postoji.

[4] **Burginjonski biskvit:** Vzemite 3 jajca, 15 dek sladkorne moke, 15 dek moke, prav toliko lešnikov ali mandljev in malo stolčene vanilije. Najprej umešajte sladkor z jajci, potem pridenite počasi presejane moke, dobro sesekljane lešnike ali mandlje in vanilje. Testo denite na pekačo, ki ste jo dobro namazali s presnim maslom. Testo se bo na pekači samo zravnalo. Pecite ga v enakomerno vroči pečici 35 minut. Ko je pečeno, ga zrežite na kocke ali pa na rezine. Tako pripravljen biskvit lahko hranite precej dolgo v dobro zaprti pločevinasti škatli.

OKVIRJENJE SLIK
velika izbira, nizke cene
IVAN GAMBERGER
LJUBLJANA, Kolodvorska 18

Specijelno **barvanje las** po konkurenčnih cenah Vam nudi
FRIZERSKI SALON
J. Godina
LJUBLJANA, SV. PETRA C. 3

Izredno aparten jesenski kostim iz volnenega blaga v velikem kockastem vzorcu. Krilo je zvončasto urezano in sešito tako, da tvorijo kocke črte, ki se spredaj strnejo v konice. Jopica je za spoznanje krajša kakor pri klasičnih kostimih in zapeta s štirimi gumbi. Originalen in zelo mladosten je klobuček s čopom. Takšen kostim je primeren samo za visoke in vitke ženske.

Mož v kuhinji

»Moj mož je sijajen človek,« hvali gospa Močnikova svojega moža; »komaj pride iz službe, že mi pomaga v kuhinji. Včasih mi pomaga pomivati posodo, potem očisti vse čevlje in celo kuhinjo mi osnaži.« Gospa Rožičeva samo skomizgne z rameni in pove: »Moj mož se pa niti ne dotakne dela, ko pride iz službe. Tega mu pa nikakor ne zamerim. Po mojem mnenju mož ni hišna pomočnica. Ko opravi službo, mora imeti svoj mir in postrežbo.«

Zdaj vas pa vprašam: katera izmed teh dveh žena ima prav? Moramo priznati, da je sodba gospe Rožičeve mnogo bolj zdrava kakor sodba njene prijateljice. Mož ni hišna pomočnica. V službi ima navadno dovolj posla in skrbi in je vesel, da najde doma prijeten in miren dom, ne da bi moral najprej še pomagati pri kuhi in čiščenju. Menda je na svetu malo mož, ki bi zahtevali, da jim njihove žene poleg vsega gospodinjstva še prepisujejo na stroj in pomagajo v službi. Dosti je pa na svetu gospodinj, ki pričakujejo, da jim bo njihov mož pomagal gospodinjiti.

Nikakor nimamo namena, da bi posnemali ameriški ideal moškega. Ta mora biti namreč v svoji službi spreten, da prinese svoji ženi dovolj denarja; poleg tega mora biti pa tudi doma pokoren mož, ki zna umivati okna in varovati otroke, kadar gre njegova žena na izprehod. Naš ideal moškega je drugačen.

Zakon mora biti zveza dveh razumevajočih se prijateljev. Možu, ki mu ni veselje do domačih poslov že prirojeno, naj žena teh nikar ne vsiljuje, ker si bo tako samo nakopala večne prepire. Ne mislimo, da mož sploh ne bi smel pomagati ženi. Narobe, če to stori iz veselja, je vse hvale vredno. Posebno če je žena bolna, mora mož pokazati razumevanje in ji prav tako kakor svoji koleginji v pisarni pomagati iz stiske.

Žena, ki lenari na postelji, med tem ko njen mož gospodinji po kuhinji, je kaj malo vredna; prav tako je mož, ki se vede kakor kakšen paša in vidi v svoji ženi samo sužnjo gospodinjstva, neumen tiran. V zakonu morata oba zakonca izvrševati svoje dolžnosti, poleg tega pa rade volje pomagati drug drugemu v stiski. Kjer je obojestransko razumevanje in sloga, je to prav lahko. V takšnih zakonih problem »Ali sme mož pomagati v gospodinjstvu?« ni več problem.

ELITNA KONFEKCIJA
Masek
MARIBOR
PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

Zdravje
je naše največje bogastvo.
Z bolnimi zobmi
noben
človek ni zdrav.

Chlorodont
zobna pasta

Nega lepote v starem Rimu

V starem Rimu je bilo negovanje lepote, posebno pa še frizerska umetnost na višku. Bogate Rimljanke so imele na svojem domu posebne frizerke, ki so se po več mesecev učile te umetnosti, samo da so potem po mili volji lahko prirejale svojim gospodaricam vse mogoče pričeske.

Rimska cesarica je bila poleg svojega visokega dostojanstva prva diktatorica mode. Frizure in druge modne muhe so se silno hitro menjale, tako da so jih dame komaj dohitevale. Zato so si nekatere izmed njih pustile celo marmornate kipe v svojih stanovanjih tako pripraviti, da so jim lahko menjale pričeske. Ko je prišla nova moda, so staro pričesko snele in nadomestile z novo, ki jim jo je napravil njihov frizer. Takšnih pričesk se nam je nekaj še celo ohranilo.

V starem Rimu so posebno čislali zlatorumene in rdečkaste lase. Moda teh se je uveljavila, ko so prišli v Rim prvi germanski ujetniki in ujetnice. Takrat so si začele rimske bogate dame svoje vranječrne lase z vsemi mogočimi sredstvi beliti. Takšno beljenje las je bilo seveda precej težavno in je trajalo po več ur. Navadno so lase umili z nekim posebnim lugom, potem so jih namazali z nekim milom ali kremo, ki je lase razjedala, nato so jih sušili na močnem soncu in lasje so postali svetli. Če pa lasje po tem postopku niso osvetleli, so dame kupile lasulje iz svetlih germanskih las.

Vsako jutro se je zbralo okrog bogatih Rimljank nešteto sužnj. Te so svojo gospodarico nalepotičile z vsemi mogočimi sredstvi. Kreme, šminke, čopiči, pudri in vsi mogoči in nemogoči lepotni pripomočki so bili v tistih časih prav tako potrebni kakor danes. Tudi večerno lepotičenje so Rimljanke že poznale. Ko so legle v posteljo, so si namazale obraz s testom, namočenim v osličjem mleku. Po takšnih maskah je ostal baje obraz mladostno svež in rožnat. Sploh je veljalo osličje mleko za najboljši lepotni pripomoček rimskih žensk. Znano je, da se je Neronova žena Popeja vsak dan kopala v mleku. Če je šla na popotovanje, tedaj ji je morala slediti cela čreda oslic, samo da ji tega dragocenega lepotnega pripomočka nikdar ni zmanjkalo. Zjutraj so Rimljanke takšno mlečno masko zbrisale z obraza in se umile v mleku. Baje je bila potem polt mladostno sveža in brez madežev.

Rimljanke so si tudi skrbno negovale obrvi in trepalnice, prav tako so si rahlo nardečile lica in loščile nohte. Najbolj so si Rimljanke negovale lase. Skrbno so jih umivale v nadišavljenem olju in si jih kodrale, potem so jih pa spele z zlatimi sponkami.

JESEN JE TU

Jesenski dnevi so postali že kratki, sonce ni nič več tako toplo in dež nas vse pogosteje obiskuje. Zato ni prav nič čudnega, če nas zanima, kaj bomo letošnjo jesen nosile.

Najodličnejši predstavnik jesenske mode je pač jesenski plašč. V zadovoljstvo mnogih, skorajda vseh, se sama linija jesenskega plašča ni skoraj nič spremenila. Kroj in oblika sta ostala ista; samo modni dodatki so se nekoliko spremenili, kakor da bi tudi moda upoštevala današnje čase, v katerih živimo.

Oblika jesenske mode je podobna poletni, samo da je mirnejša in stvarnejša. Najbolj sta pa poudarjeni eleganca in praktičnost. Barve so temne. Oblika ram ostane ravna in široka, pleča padajo prosto v zvončasti obliki ali pa imajo po eno ali dve gubi. Ovratnik je širši in višji. Pas ostane še zmerom poudarjen. K plaščem, ki se tesno prilegajo, nosimo široke rokave.

Tudi jeseni bomo nosile plašče s kapuco. Kapuca je zelo praktična in lepa. Takšen plašč, ki ima kapuco, zapenjamo z zadrgo in ga pošijemo s širokimi šivi.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši
Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona
Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

PLETEN damski žaket

Za praktičen žaket, da ga lahko nosite samostojno h krilu in dobite tako prikupen komplet ali pa pozimi pod plaščem, potrebujete precej debelo volno. Količina je kajpak odvisna od debeline. Za pletenje po naših navodilih je je treba približno 5 pramenov. Lahko pa seveda pletete po istem vzorcu s tanjšo volno in tanjšimi pletilkami, a morate mere temu primerno spremeniti.

Kroj velja za prsno širino 90 cm in za dolžino jopice 38 cm. Za pletenje potrebujete dve pletilki velikosti 0 in kvačko velikosti 10; 4 gumbe in dva kosa trdega platna za ramena.

Vzorec je kaj preprost: na obeh straneh, to se pravi narobe in na lice, pleti same desne. Vzorec je posebno lep, če je volna debela.

Za prednji del nasnuj 22 petelj. Pleti dve vrsti. Napravi gumbnico, in sicer takole: podpleti tri petlje, dve snemi in pleti do konca. V naslednji vrsti nad spuščenima dvema petljama znova nasnuj dve novi petlji. Srednji rob ostane raven prav do vratu. Vse, kar dodajaš, dodajaj na drugi strani prednjega dela. Drugo gumbnico napravi kakšne 3 do 4 cm oddaljeno od prve. Hkrati pa, ko je del visok 5 cm, dodaj eno petljo ob stranskem robu in to ponavljaj na vsake štiri vrste, dokler nimaš na pletilki 28 petelj. Zdaj pleti naravnost, ne da bi dalje dodajala, dokler prednji del ni visok 22 cm.

Zdaj oblikuj rokavno odprtino. Snemi v začetku vrste in v začetku sledečih vrst 3 petlje enkrat in po eno petljo štirikrat. Potlej pleti dalje, ne da bi dodajala, dokler prednji del ni približno 36 cm visok, seveda merjeno ob srednjem ravnem robu. Oblikuj vratni izrez. Snemi v začetku naslednje in sledečih vrst 6 petelj enkrat in eno petljo enkrat. Vratni izrez je s tem končan; snemi v dveh zaporednih vrstah po 7 petelj ob rokavnem robu.

Levi prednji del je prav takšen, samo pletenje je obratno.

Za hrbet nasnuj 44 petelj. Pleti 5 cm visoko. V naslednji vrsti dodaj po eno petljo na vsakem koncu; to ponavljaj v vsaki 6. vrsti, dokler ni na pletilki 52 petelj. Pleti dalje, ne da bi še kaj dodajala, dokler ni hrbet tako visok, kakor prednji del do začetka rokavne odprtine. Oblikuj rokavno odprtino. Snemi po 3 petlje v začetku naslednjih dveh vrst, po eno petljo pa v vsaki vrsti, dokler jih na pletilki ne ostane samo 40. Pleti dalje, ne da bi še kaj snemala, dokler rokavni odprtini nista tako visoki kakor pri prednjih dveh delih. Za ramena snemaj po 7 petelj na vsakem koncu v naslednjih 4 vrstah, ostale pa snemi hkrati.

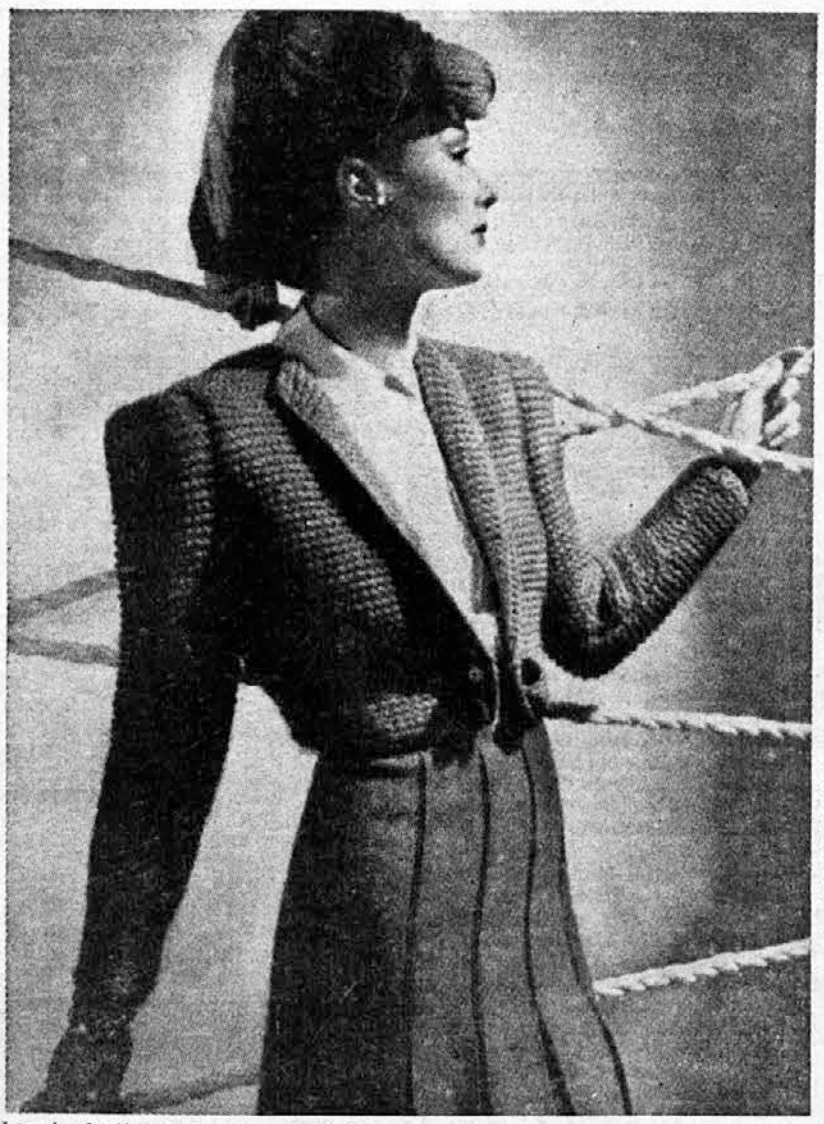

Za rokava nasnuj 24 petelj in pleti 5 cm visoko. Dodaj po eno petljo na vsakem koncu naslednje vrste in isto ponavljaj v vsaki 7. vrsti, dokler nimaš na pletilki 46 petelj. Pleti, ne da bi še kaj dodajala, dokler rokav ni dolg 45 cm ali pa toliko, kolikor imaš dolgo roko do pazduhe. Zdaj je treba oblikovati glavo rokava. Snemi 3 petlje v začetku vsake naslednjih dveh vrst, potlej pa po eno petljo v vsaki vrsti, dokler jih na pletilki ne ostane 32. Pleti dalje, ne da bi še kaj snemala, dokler glava rokava ni visoka približno 12 cm. V naslednji vrsti podpletaj po 2 petlji skupaj. Pleti naslednjo vrsto. Ponavljaj zadnji dve vrsti, dokler ti ne ostanejo na pletilki še 4 petlje, ki jih snemi hkrati.

Sešij robove rokavov, ramena in stranske robove jopice in vstavi rokava. Obkvačkaj žaket z eno vrsto. Narahlo ga stisni med dve vlažni krpi in obteži. Pri tem pazi, da boš oblikovala reverje, kakor jih vidiš na sliki. Ramena podloži s trdim trakom. Nakvačkaj dve precej debeli verižici, dolgi po 5 cm, in prišij gumbe na konce teh verižic. Prva konca verižic lahko prišiješ, druga dva pa zapenjaj.

Žaket je izredno praktično in prikupno oblačilo. Če imate lepo krilo in svežo belo bluzo, boste v takšnem kompletu prav elegantni.

Prva pomoč zastrupljencem

Od prve pomoči največkrat zavisi, ali zastrupljenca lahko rešimo ali ne.

Če se zastrupimo s starim pokvarjenim mesom, se pokažejo tile znaki: bljuvanje, driska ali zaprtje, bolnik občuti telesno slabost in vrtoglavico in večkrat tudi zelo hude bolečine v želodcu.

Bolniku pomagamo tako: takoj mu moramo dati ricinovo olje, da se želodec čim preje izčisti. Če je potrebno, mu damo tudi kakšno sredstvo za bljuvanje.

Zastrupljenje s strupenimi plini se pokaže z vrtoglavico, krči v želodcu, zbadanjem v glavi, občutkom strahu in omedlevico.

Pri takšnem zastrupljenju moramo odpreti vsa okna, bolnika pa spraviti v posteljo. Pomagati mu moramo z umetnim dihanjem. Ko je bolnik že toliko pri moči, da lahko požira, mu vlijemo v usta vrelo in zelo močno črno kavo.

Pri zastrupljenju z gobami so znaki tile: želodčni in črevesni katar, bljuvanje in driska, slabost vsega telesa, razdraženost in mišični krči.

Zdravi se takole: čim hitreje odstraniti gobe iz želodca z bljuvanjem. Da pa bljuvanje ni preveč močno, je najbolje, če damo zastrupljencu ledene pilule. Bolnika prevzame velika slabost, zato mu moramo, pa čeprav s silo, vliti v usta kozarček ali dva dobrega konjaka in skodelico toplega ruskega čaja.

Povsem razumljivo je, da more takoj po prvi pomoči priti zdravnik, ki bolnika pregleda in mu predpiše potrebna zdravila.

Čez tople volnene obleke, kakršno vidite na mali levi sliki, nosimo lahko v pozno jesen jesenski plašč v prijetnem barvastem vzorcu. Obleka je iz svetlosivega volnenega jerseya, plašč je pa iz tenke čiste volne.

Iz knjige modrosti

Včasih tisoči besed ne morejo popraviti zla, ki ga je storila ena sama nepremišljena beseda.

»Daj nam danes naš vsakdanji kruh« — in pameti v odločilnem trenutku.

Škoda nas nauči misliti, borba srčnosti, a trpljenje modrosti.

Proti nevolji je edino upravičeno čustvo usmiljenje.

Kadar si neutešen, takrat poglej okrog sebe in poišči koga, ki bi ga potešil.

Tam, kjer nam manjka osebne simpatije, jo zamenjajmo s človekoljubjem.

Porabni nasveti

Riž bo v vsakem primeru ohranil svojo lepo belo barvo, če dodamo vodi, v kateri ga kuhamo, nekoliko kisa ali pa limonovega soka.

Rozine vam ne bodo nikdar padle na dno testa, kadar ga boste pekle, če jih boste najprej dobro oprale, posušile in potresle z moko.

Bledi rumenjaki bodo takoj potemneli, če jih potresemo z nekoj zrni soli in jih pokrite pustimo stati deset minut.

Makaronov, rezancev, špagetov in vsega drugega testa za na juho ne smemo nikdar dati v vodo, preden ne zavre. Na ta način bodo zmerom ohranili svojo lepo in okusno obliko.

Mast od pečenja se lahko kuha tudi v vodi. Pri tem jo pa lahko uporabimo prav tako kakor pravo mast, ker voda potegne iz masti vsak neprijeten duh in okus.

ŠAH

Problem št. 81

Sestavil Oskar Blumenthal (1901)

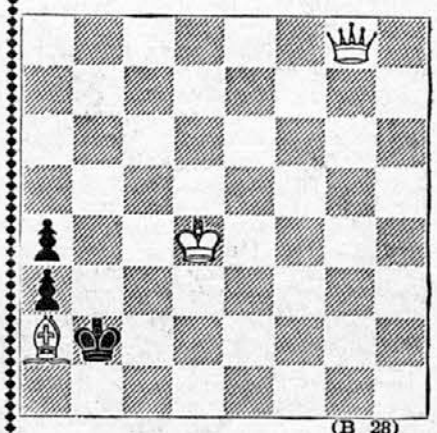

(B 28)

Mat v 3 potezah

Problem št. 82

Sestavil Herman Keidanski (1892)

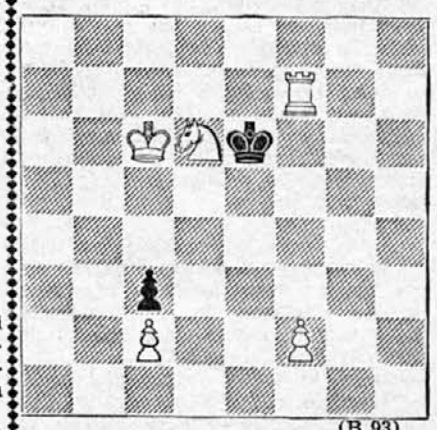

(B 93)

Mat v 4 potezah

Nekaj o šahovski slepoti

Mojster **A. L. Sanders** je igral nekoč z nekim amaterjem. Imel je prav lahko delo, ker je bil njegov nasprotnik udarjen s šahovsko slepoto. Le poglejte! **Italijanska partija:** 1. e4 e5, 2. Sf3 Sc6, 3. Lc4 Lc5, 4. Sc3 Sd4, 5. S×e5 Df6, 6. S×f7 S×c2 šah, 7. D×c2 D×f2 šah, 8. Kd1 d5, 9. L×d5? (Le2) Lg4 šah, 10. Se2 L×e2 mat.

Kdor meni, da se kaj takega lahko zgodi le amaterju, je v zmoti. Tudi mojstri včasih ne vidijo ničesar. Na londonskem mojstrskem turnirju leta 1851. je mojster **Löwenthal** enostavno prezrl, da ga bo mojster **Harrwitz** matiral: 1. e4 e5, 2. Sf3 f5, 3. S×e5 Sf6, 4. Sc3 f×e, 5. Lc4 d5, 6. S×d5 S×d5, 7. Dh5 šah g6, 8. S×g6 Sf6 9. De5 šah Le7, 10. S×h8 Sc6, 11. L×f7 Kf8, 12. Dg5 Sg4?, 13. Dg8 mat.

Tudi med šahisti se dobe samomorilci. Mojster **I. Berger** je kar naglo z njim pomedel. **Lovski gambit:** 1. e4 e5, 2. f4 e×f, 3. Lc4 g5, 4. h4 Le7? 5. Dh5 d5, 6. L×d5 Kd7, 7. D×f7 Kd6?, 8. d4 c5?, 9. h×g5 L×g5?, 10. e5 mat.

Duhovita kombinacija

Iz partije Spielmann—L'Hermet

(Magdeburg 1927.)

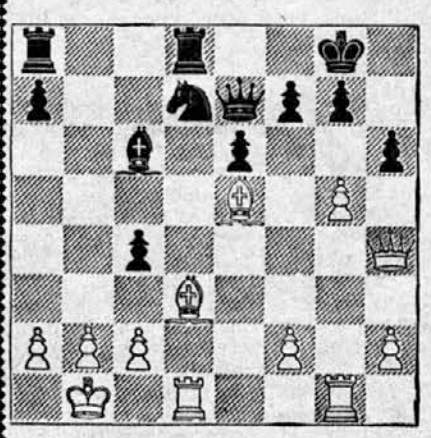

22. Dh4×h6!! g7×h6
23. g5×h6 šah Kg8—f8
24. Tg1—g8 šah! Kf8×g8
25. h6—h7 šah in h7—h8 D mat.

Rešitev problema št. 79

1. Tg4—h4 Lh1—g3
2. Tg5—f5 šah Kf3—g3
3. Lg1—f2 mat

1. . . . . e5—e4
2. Th4—h3 šah Kf3—f4
3. Lg1—e3 mat.

Rešitev problema št. 80

1. Lg3—e5 f6×e5
2. Dg4—b4 e5—e4
3. Db4—c5 mat

1. . . . . Kd5×e5
2. Kb6—c5 f6—f5
3. Dg4—d4 mat.

LJUBEZENSKI ROMAN MLADEGA DEKLETA

NA RAZPOTJU

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA

PREVEDLA K. N.

26. nadaljevanje

Odšla sta in se molče sprehajala po kar najtišjih ulicah. Bila sta zaposlena vsak s svojimi mislimi. Egon je Olvido spremil domov. Pred hišo sta za trenutek postala.

Globoko je vzdihnil:

»Danes je preteklost prehudo posegla v moje življenje; marsikaj mi moraš odpustiti, Olvida.«

Krčevito mu je stisnila roko.

»Jaz sem samo senca, nič v primeri z njo. Težko mora biti pozabiti dekle, kakršna je ona.«

Trpko se je nasmehnil.

»Sram me je, da tega ne morem. Ni vredna, da tako neizbrisno vztraja v mojem spominu. Žal mi je, toda kar bi ti mogel podariti ljubezni, bi bila samo miloščina.«

Olvida je stisnila ustnice, od razburjenja ni mogla spregovoriti. Toda potlej je ihtljaj razprl njene ustnice. Egonu se je v srce zasmilila. Nagnil se je k njej in poljubil njena majhna usta, ki so na lepem vroče zagorela. Dve vitki roki sta se oklenili njegovega vratu in zašepetala je na njegovo uho: »Ljubim te!«

V naslednji sekundi je zbežala po stopnicah majhne hiše navzgor in izginila. Trenutek je še postal, potlej pa tudi sam odšel. Brez misli, mehansko. Čedalje redkejše so postajale svetilke. Toda pičla razsvetljava in tišina sta mu dobro deli. In potlej so ostajale hiše vse bolj daleč za njim, znašel se je v popolni temi. Daleč za njim so se lesketale mestne luči.

Egona je spreletelo in razgledal se je okrog sebe. Za njim je kakor črna, prežeča pošast ležala velika gora in pinije so se stiskale v njenem vznožju.

Ali ni prihajalo vabeče šumenje in šelestenje od dreves sem? In ali ne blodi v temi koščata, utrujena moška postava, ki se je zazdela zdaj nekoliko svetlejša, ker so se mu oči privadile temi?

Že se je obraz neznanca izluščil iz teme in lahko ga je spoznal. Bil je mož z vrvjo. Egona Sterna je spreletelo v dno srca! Bog nebeški! Pošast ga še zmerom zasleduje. Toda to je bila pravična kazen za njegov greh. Ker ubogega človeka ni zbudil in mu pomagal. Kajti prav zanesljivo si je vzel življenje, tisti mož z vrvjo.

Z velikim naporom je odtrgal svoje noge od tal in se pognal v beg kakor v vročici. Oddahnil se je, ko je pred seboj zagledal prvo svetilko in si je upal prvikrat ozreti se nazaj. Mož z vrvjo je bil izginil.

Egon se je zdaj s strahom izogibal temačnih ulic, hitel je proti domu kakor živčen, bolan človek. Ko je stal doma, v svoji svetli sobici, si je bil na jasnem o tem, da mora obračunati s fiksno idejo, da ga mož z vrvjo zmerom zasleduje.

Potlej je občutil žgoče hrepenenje po Sabinini sliki, po sliki na naslovni strani ilustracije. Toda list je bil zmečkal in pustil na stolu v restavraciji, kjer sta sedela z Olvido. Dekle se bo morala pač sprijazniti s tem, da še z vsemi vezmi svojega srca visi na Sabini.

Pomislil je na kino. Jutri bodo spet vrteli isti program. Torej bo Sabino lahko še enkrat videl. Ni se mogel iznebiti misli na svojo sladko svetlolasko. In čeprav je zaničljivo govoril o kraljici mode, čeprav je z omalovaževanjem govoril o njej Olvidi, njegovo srce, njegovo noro srce ni vprašalo, če se je oborožil z zaničevanjem ali ne; njegovo noro srce je še dalje bilo za Sabino.

XXVI.

Peter Werden je v ponedeljek popoldne nekoliko pobit korakal po svoji pisarni sem in tja.

Vesel je bil, da bo Sabina postala njegova žena, celo zelo vesel. Če jo ljubi, si očitno še zdaj ni bil na jasnem; toda vse v njem je poželelo mlado svetlolaso lepotico!

Tudi mali Lotici je bil že povedal, da bo postala gospodična Tannova njena mama. In otrokov vrisk ob tej veseli novici mu je še zdaj zvenel v ušesih.

Kljub temu je bil slabe volje, ker ga je čakalo še slovo od nekega dekleta, ki najbrže ne bo tako lahko. Peter Werden se je bal slovesa od Lone Ferchertove. Bal se ga je pa zato, ker je poznal njen strastni značaj. Kljub temu si ni hotel beliti glave. Srečen je bil, da bo ljubljena Sabina postala njegova žena.

Bil je lep dan. Ker je imel popoldne nekaj ur prostega časa, se je odločil, da se bo s svojim avtomobilom odpeljal na sprehod in med potjo premislil, kako bi najbolje uredil zadevo z Lono.

Bil je eden tistih jesenskih jasnih dni, ko je berlinska okolica polna elegantnih avtomobilov in elegantno oblečenih ljudi. Grof Werden je premišljeval, kako lepo bi bilo, če bi se lahko pokazal s Sabino kot svojo ženo.

Koliko nevoščljivih pogledov bi prestregel! Elizabetina lepota in želja njegove hčerke sta ga pripravili do tega, da jo je prosil za roko, naposled se je pa še izkazalo, da bo, ne da bi poprej računal s tem, dobil bogato nevesto. Kajti njen oče je bil določen mož in zdelo se je, da je na pravi poti k bogastvu.

Najpozneje čez četrt leta se je hotel z njo poročiti. Na lepem je neznansko zahrepenel po prijetnem toplem domu z ljubeznivo mlado ženico. Doslej je bil njegov dom zmerom nekoliko pust in prazen. Mala Lotica je morala dosti ur na dan sama preživeti, ob večerih je bila pa utrujena in morala zgodaj v posteljo.

Njegov dom je pogrešal gospodinjo, ki bi imela dobroto v očeh in ljube, prevajoče, skrbeče roke.

Takšne misli so mu rojile po glavi, ko je njegov avto drvel po gladki, ravni tlakovani cesti. Bil je preveč zaposlen s svojimi mislimi, da bi mogel paziti na okolico. Nebrižno je zrl predse in premišljeval.

Avto je z bliskovito hitrostjo drvel po gladki cesti. Na lepem je grof zagledal pred seboj opotekajočo se žensko postavo. Hotel se ji je izogniti. V tistem trenutku se je pa ženska vrgla pred kolesa njegovega avtomobila, očitno v samomorilnem namenu.

Grof se je strahovito prestrašil. Na to še zdaleč ni bil pripravljen. V trenutku ga je dogodek vrgel iz njegovega premišljevanja. Z največjim naporom je okrenil krmilo proti levi, da ženske ne bi povozil.

Zaslišal se je glasen pok kakor strel. Voz se je zaletel v kup lesa, naloženega ob cesti. Ob silovitem sunku je gumasti obroč na kolesu počil, iz naspol odprtega hladilnika se je ulil vodni curek.

Strahoviti sunek je grofa vrgel naprej, tako da se je njegova glava zarila v steklo. Hkrati je krmilo tako udarilo ob njegove prsi, da je izgubil zavest.

Ženska je obležala pred avtomobilom in njene oči so bile od presenečenja široko razprte in so se čudile temu, kar se je bilo pravkar zgodilo. Neki kmet, ki je z obloženim vozom peljal za avtomobilom, je prihitel na kraj nesreče. Toda sam ni mogel ničesar ukreniti. Na srečo je pa kmalu nato zatrobil neki avto, ki ni mogel mimo po cesti. Kmet ga je ustavil. Vozač je takoj spregledal položaj.

Izstopil je in dvignil grofovo glavo; kri je začela curljati po grofovem bledem obrazu. Steklo mu je bilo razrezalo čelo in lica.

Le za trenutek je vozač pogledal grofa, potlej pa dejal:

»Gospoda poznam, grof Werden je. Vzel ga bom s seboj v zdravilišče Tegel. Zdravnik sem. Za zdaj ne morem drugega ugotoviti, kakor da je ponesrečenec nezavesten in da se bo očitno kmalu zavedel.«

Oba moža sta odnesla negibno telo v zdravnikov avto.

»Zdaj je sleherna sekunda dragocena,« je izjavil zdravnik. »Vse bom uredil, samo za vajina naslova vaju še prosim. Zadevo je treba prijaviti oblastem. Morebiti vaju bodo potrebovali za priči,« je dejal preplašeni ženski in kmetu.

Zdravnik si je zabeležil oba naslova, potlej pa tako hitro, kakor je mogel, zdirjal proti mestu. V notranjosti avtomobila je ležal grof Werden. Spet je zadihal, toda težko in hropeče. Zdelo se mu je, kakor da bi mu stot težka železna plošča stiskala prsi. Ničesar se ni spomnil. Toda preden je zdravnik z avtomobilom prispel do zdravilišča, je grof znova omedlel. Zdravnik, dr. Manngold, ga je dal prenesti v svoje stanovanje, poklical je k sebi še nekega tovariša in telefonsko javil nesrečo policiji.

Oba zdravnika sta kmalu z žalostjo ugotovila, da je grof Werden odnesel hude notranje poškodbe in da ne bo dolgo ostal živ.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Ni ga bilo več mogoče prepeljati v njegovo stanovanje.

Tako je ležal tam mož, ki se je še pred kratkim tako veselil življenja in koval načrte za bodočnost. Umiral je v tujem stanovanju.

Po prizadevanju zdravnikov se je spet zavedel. Spomnil se je vsega, kar se je bilo z njim pripetilo. Toda o tem ni govoril; le s težavo in raztrgano je dejal:

»Iz važnih razlogov vas prosim, da mi popolnoma po pravici poveste, ali bom spet ozdravel. Skrbeti mi je za svojega otroka.«

»Seveda boste spet ozdraveli,« ga je tolažil dr. Manngold, »toda kar nameravate storiti za svojega otroka, nikakor ne smete opustiti.«

Grof Werden je glasno zastokal.

»Razumem, gospod doktor, torej bom kmalu umrl. To tudi čutim, ne da bi mi povedali.«

Šibko je zamahnil z roko.

»Prosim, nobenega usmiljenja in sočutja ne potrebujem. S pobožnimi lažmi mi ne koristite. Ne morem več dalje tratiti časa. Zdaj pa prosim, poslušajte mojo prošnjo. Če moram umreti, poskrbite zato, da mi ostane vsaj še toliko časa, da se poročim. Rad bi, preden se poslovim od tega sveta, svojemu otroku priskrbel mater. Vdovec sem in sem se včeraj zaročil.«

Dr. Manngold je prikimal.

»Neki duhovnik, moj prijatelj, stanuje nedaleč od tukaj in bo rad opravil obred. Zdaj mi, prosim, samo še povejte, kam naj to sporočim vaši zaročenki?«

»Telefonirajte v modni atelje Weilert in prosite, naj gospodična Tannova takoj sem pride,« je le z največjo težavo izpregovoril grof Werden, kajti čezdalje teže je govoril. Neznanski pritisk na njegove prsi je bil hujši in hujši, branil mu je dihati.

»Ležite čisto mirno, gospod grof,« je poprosil dr. Manngold in obljubil: »Kar najhitreje se bo zgodilo vse po vaši želji.«

Grof je zaprl oči. Da bo tako hitro, tako presenetljivo hitro Sabina Tannova njegova žena, tega si še misliti ni mogel. Škoda je le, velika škoda, da Sabine ne bo mogel nikoli objeti kot svojo ženo. Nikoli ne bo mogel poljubljati njenih zaželenih sočnih ustnic, ki jih je šele prejšnji dan prvič okusil.

*

Ko se je Sabina v ponedeljek vračala v Berlin, je globoko zamišljena sedela v kotu svojega oddelka in premišljevala, kako hitro je vse to prišlo, da je postala zaročenka grofa Werdna.

Zdaj je morala vse misli na Egona Sterna odpoditi in misliti samo še na moža, ki se je hotela z njim poročiti. In vendar ni nikoli bolj živo mislila na Egona kakor danes. Tako lahko ni bilo pozabiti.

Ko je prišla v atelje gospe Weilertove, ji je Ema prva prišla naproti. Sabina ji je povedala, da se je zaročila z grofom Werdnom. Ema je bila od vzhičenja vsa iz sebe. Prasnila je v smeh.

»Joj, naša ‚stara' bo dobila božjast od razburjenja, ko bo zvedela, da ne boš do konca leta manekenka, ali ne?«

Sabina je nekoliko zamišljena dejala:

»Ne vem, ali me bo hotela rešiti te dolžnosti, če se poročim.«

»Oh, to bo pač morala storiti,« je povzela Ema, »in najbolje je, če ji takoj sporočiš to novico. Potlej ti bo že povedala, kako misli.«

Gospa Weilertova se je zelo začudila, ko je izvedela o zaroki, in je zmajala z glavo.

»Vsekako ste podpisali, da boste najmanj leto dni ostali pri meni in obljubili, da se dotlej ne boste poročili.«

»Res, to sem podpisala?« je začudena vprašala Sabina. Takrat pogodbe niti dobro prebrala ni. Brž je pa pristavila:

»Grof bi se vsekako kmalu po božiču rad poročil.«

»Trgovina je trgovina,« je menila gospa Weilertova. »Vsekako bom še pred poroko razveljavila pogodbo, če boste dotlej, kakor ste doslej, izvrševali svojo dolžnost in storili vse, da s svojo osebo kot kraljica mode napravite reklamo za moje podjetje. Do svoje poroke se morate slej ko prej oblačiti v nove toalete za opero, za druga gledališča in koncerte in z menoj jesti v odličnih restavracijah. Želela bi tudi, da bi se čim več vozili z avtomobilom, saj boste te dni položili šoferski izpit. Rada bi po vas lansirala nove športne kostume.«

Sabina se je z vsem strinjala in bila še vesela, da gospa Weilertova ni preveč vztrajala na določilih pogodbe.

Tisto popoldne je bila v salonu gospe Weilertove velika modna revija in vsa petična berlinska družba, posebno pa ženski svet, se je zbrala v dvorani, da bi si ogledala nove modele. Gospa Weilertova je pozdravljala na vse strani in pri sleherni priložnosti povedala, kako strahovito žal ji je, da se bo kraljica mode poročila. Tako je kmalu vsa dvorana izvedela za novico, ki jo je Sabina zaupala samo Emi in svoji šefinji.

Najprej so pokazala svoje modele vse druge manekenke gospe Weilertove in šele nazadnje, za višek, je nastopila Sabina. Oblečena je bila v elegantno črno obleko z ohlapno črno jopico. Oblačilo je bilo obilno pošito z dragocenim krznom. Neznansko odlično je njena vitka postava učinkovala v tem temnem kostimu. Vse oči so bile uprte v Sabino.

»Kraljica mode!« je završalo po dvorani.

Takrat se je ravnateljica približala gospe Weilertovi.

»Zelo važen telefonski razgovor, gospa Weilertova,« ji je tiho sporočila.

»Enkrat boste pa menda vendar sami opravili s telefonom,« je nejevoljna odgovorila gospa Weilertova. Ravnateljica je požrla zbadljivko in kar moči tiho dejala:

»Neki zdravnik iz Tegla sporoča, da se je grof Werden v bližini mesta ponesrečil z avtomobilom in da takoj pričakuje gospodično Tannovo. Gre baje za poslednjo željo umirajočega.«

Gospa Weilertova se je neopazno izmuznila iz dvorane. Tekla je k telefonu in odgovorila, da bo Sabina takoj na mestu. Počakala je, da je Sabina prišla iz dvorane, potlej ji pa sporočila, kaj se je bilo zgodilo.

Pet minut pozneje so Sabina, gospa Weilertova in Ema sedele v taksiju in dirjale proti Teglu. Sabina je bila od strahu še vsa otrpla. Nikakor ni mogla razumeti, da mož, s katerim se je bila včeraj zaročila, danes leži na smrtni postelji.

Ničesar ni slišala, ničesar videla okrog sebe, mislila je samo na Petra Werdna in konca vožnje nikakor ni mogla pričakati. Naposled se je avto ustavil, in brž ko so izstopile, že je stal pred njimi gospod, ki se jim je predstavil:

»Dr. Manngold!« Dodal je: »Potrebna je kar največja naglica. Duhovnik je že tu, prosim pojdite z menoj.«

»Ali je v resnici tako nevarno, gospod doktor? Jaz sem Sabina Tannova.«

Zdravnik je prikimal.

»H koncu gre. Grof bi vam rad pustil še svoje ime in s tem skrb za svojega otroka.«

Dalje prihodnjič

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat **važnejše od hrane!**

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

HUMOR in ANEKDOTE

Z bradami je križ

»Rada bi kupila svojemu možu za god kakšno primerno darilo,« pravi kupovalka predajalcu.

»Morda tole moderno kravato, gospa?« ponudi vljudno prodajalec.

»Oh, hvala, moj mož nosi brado.«

»Hm, potlej pa morda tole vzorčasto volneno jopico?«

»Hvala, saj sem vam že povedala, da ima mož dolgo, gosto brado.«

»Hm, hm, potlej bi prišle pa v poštev kvečjemu tele copate...«

Tako! Tako!

Pisatelj: »Tako ne gre več dalje, ljuba moja; saj ne zaslužim niti za peresa!«

Žena: »Nekoliko pa vendar pretiravaš, dragi!«

Pisatelj: »Mislim namreč peresa na tvojih klobukih!«

Poslednja želja

Mož: »Ko bom umrl, me daj sežgati. To je moja poslednja želja.«

Žena: »Čisto tebi podobno. Kratko in malo gre in pusti za sabo pepel!«

Škodoželjnež

Pred neko vasjo povozi Zgaga bolje oblečenega gospoda. Takoj skoči Zgaga iz avtomobila in se jame truditi okrog ponesrečenca. Neki kmet v bližini ga ravnodušno opazuje, ne da bi se zganil.

»Nikar ne zijaj kakor teslo,« se razhudi Zgaga, »rajši teci po zdravnika v vas!«

»To pa ne bo šlo,« se nasmeji kmetič, »ravnokar ste ga povozili.«

Naivno

»Zadnji čas zmerom tako megleno sanjam,« reče kratkovidni gospod Žužek svoji ženi, »nocoj si bom pa nataknil naočnike...«

Isti simptomi

»Kaj slišim, prijatelj, ti ne piješ več?«

»Veš, tako, tako, moram se krotiti; če pijem, pričnem krvaveti iz nosa.«

»Da, da, tudi moji kroki se navadno končajo s tepežem...«

Zanesljivo zavarovanje

»Ali mi lahko priporočite kakšno zanesljivo zavarovalnico?«

»O, seveda. Pred petindvajsetimi leti sem se dal zavarovati za nezgode, pa se nisem od tistega časa nikoli ponesrečil.«

Če ima žena besedo

»Danes ponoči si že spet v sanjah govoril!«

»Seveda, ko podnevi ne pridem do besede!«

Dvomljivo

»Gospodična, vaše najbolj skrite misli berem!«

»Oh, upam, da niste preobčutljivi!«

Trik

»Kaj je pa že spet?« vpraša gostilničar plačilnega.

»Gostje so pred vrati, pa ni nobene proste mize.«

»Recite dirigentu, naj zaigrajo kaj poskočnejšega, da bodo ljudje hitreje žvečili!«

NAJNOVEJŠI ŠKOTSKI

Bogato darilo

Neki Škot igra s svojo hčerjo golf.

»Maggie,« jo vpraša, »ali ni danes tvoj rojstni dan? Well, potlej ti pa podarim tole luknjo.«

Razlika med Škotom in Angležem

Če postane Anglež plešast, si kupi lasno vodo za poživitev lasnih korenin.

Če postane Škot plešast, proda glavnik in ščetko.

Žena zagovorila sultana

Egiptski sultan Saladin je dejal neki ženi, ki ga je prišla prosit razsodbe, da ne utegne tisti dan soditi, naj se oglasi drugič.

»Če ne utegneš deliti pravico, čemu si pa potem vladar?« ga je pogumno vprašala žena.

Sultan je pomislil, prikimal in dejal:

»Resnico govoriš, ženska. Čuvanje pravice je najvišja in prva naloga vsakega vladarja. Povej mi, kaj imaš na srcu!«

Važnost drobnega ločila

Italijanskemu kralju Humbertu je poslal neki mož, obsojen na mnogoletno ječo, prošnjo za pomilostitev. Na rob prošnje je bil napisal pravosodni minister opazko:

»Pomiloščenje nemogoče, pustiti v zaporu.«

Kralj je pazljivo prebral prošnjo, potlej pa ob pripisku pravosodnega ministra vejico premaknil za eno besedo nazaj, tako da si bral:

»Pomiloščenje, nemogoče pustiti v zaporu.«

In potlej šele je podpisal kralj prošnjo za pomilostitev...

Nevarno vprašanje za ženske

Francoski moralist Jean de la Bruyère je slovel po svoji galantnosti do lepega spola. Znano je bilo, da slavni učenjak nikoli ni hotel nobene ženske vprašati, koliko let ima. Nekoč ga je neki prijatelj vprašal, zakaj tako previdno ravna z ženskami. De la Bruyère je odgovoril:

»Rajši vprašam starca, kdaj bo umrl, kakor pa zrelo žensko, kdaj se je rodila... Verjemi mi, da je izmed teh dveh vprašanj drugo vse bolj nevarno...«

Med Atlantikom in Tihim oceanom

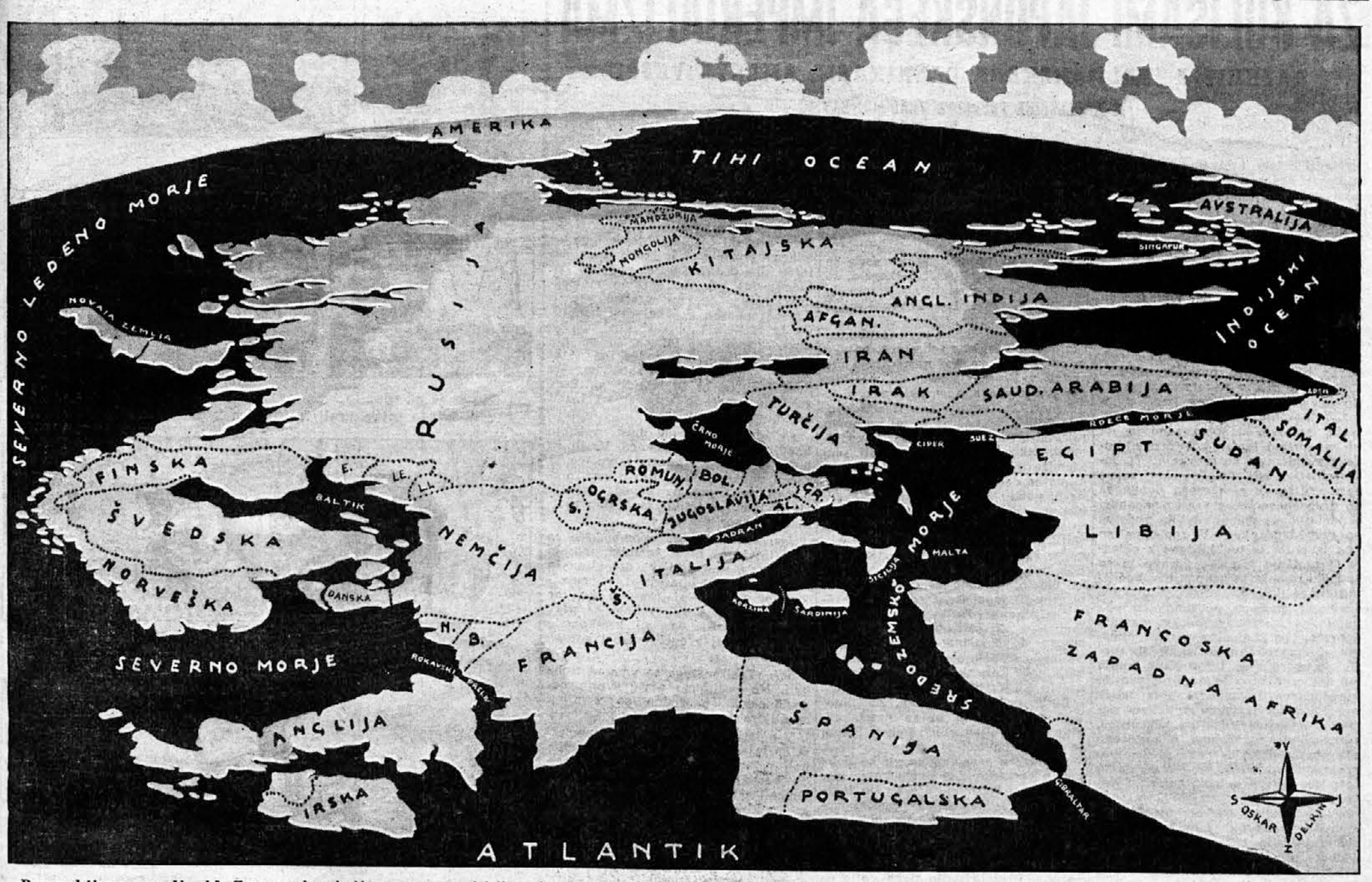

Perspektiven zemljevid Evrope in Azije, severne Afrike, Avstralije in skrajnega zahodnega dela Severne Amerike, kakor bi videl te celine človek, ki bi se dvignil zahodno od britanskega otočja 30 km visoko nad morsko gladino. Zemljevid posebno nazorno kaže morsko pot iz Anglije mimo Gibraltarja in Malte skozi Sueški prekop in mimo Adena v Indijo ter mimo Singapora na Daljni vzhod. Zaradi perspektive so daljne dežele na zemljevidu zelo stisnjene; prav zato pride n. pr. neizmerna prostranost Rusije toliko bolj do izraza.

VZROKI POLOMA FRANCIJE

NADALJEVANJE Z 2. IN 3. STRANI

»Res je,« mi je pritrdil Corbin, »toda biti moramo pravični. Angleži so do poslednje črke izpolnili pogodbe, ki smo jih z njimi sklenili. Napaka je bila na naši strani, ker nismo zahtevali prav toliko divizij kakor leta 1914. Dejstvo je: tega nismo nikdar zahtevali. Pravljica o moči naše obrambe in naše Maginotove črte je zaslepila naš generalni štab in naše ministre.«

Po sklenitvi premirja je Corbin podal ostavko, češ da ne more zastopati politike, ki bije v obraz smernicam, katere je tako dolgo zagovarjal na svojem diplomatskem mestu. Njegov naslednik Roger Cambon je sledil njegovemu zgledu in tudi odstopil.

— — —

V poslednjem trenutku je bil Churchill sprožil misel, da naj bi se oba imperija strnila v enega pod vodstvom ene same vlade, in tej vladi naj bi načeloval Francoz. Predlog, ki bi bil morda čudeže rodil — če bi bil prišel nekaj tednov poprej. Takrat je bila pa Francija izčrpana in si ni ničesar drugega želela kakor takojšnje pomoči — pomoči, ki ji je Anglija ni mogla dati.

Tedaj je Anglija začela misliti izključno samo na organizacijo lastne obrambe. V maju ni imela dovolj opremljenih divizij, da bi jih poslala na Francosko; v juliju je pa premogla že več ko 1 milijon mož, zadostno pripravljenih za obrambo otočja pred invazijo. Povsod je zavladal nov duh odločnosti in obupnega poguma. Nepričakovano spoznanje, da mogočna francoska vojska ni nepremagljiva in da je otoška država zdaj sama v nevarnosti, je na Anglijo učinkovalo kakor strela z jasnega neba. Toda britansko ljudstvo ni obupalo. Kakor v sleherni resni krizi njegove tisočletne zgodovine mu je zavest nevarnosti vlila novih moči.

*

2. julija me je francoska vojaška misija odvezala moje funkcije. Ker so bili stiki med Anglijo in Francijo pretrgani, po drugi strani sem se bil pa obvezal za venec predavanj na Harvardovem vseučilišču, sem se sklenil odpeljati v Ameriko.

Parnik, na katerem sem se vozil, je bil eden izmed tistih, ki je selil angleške otroke v Kanado. Na palubi se je igralo tisoč otrok v soncu okoli topov, ki naj bi jih varovali pred sovražnikom. Bojna križarka *Revenge* in dva rušilca so nas spremljali. Na tej ladji sem iz poročila, nabitega v podpalubju, izvedel strašno novico o pomorski bitki pri Oranu.

V vsej nesreči, ki sem jo doživel zadnje tedne, mi je bila ta novica najhujša. V prvi vrsti sem Francoz, a zadnjih dvajset let sem bil hkrati tudi prijatelj Anglije; tako sem se samemu sebi zdel otrok iz ločenega zakona. Srce mi je velelo: »Domovina mi je domovina, naj je že prav ravnala ali ne.« Pamet je pa objokovala prelom med dvema narodoma, ki drug drugega tako potrebujeta.

Naslonjen na ladijsko ograjo, sem dolgo strmel v peneče se morje in v mogočno vojno ladjo, ki je mirno plula kraj nas. Moji angleški sopotniki so v spoštovanju pred mojo boljo nemo hodili mimo mene. Zdajci sem se spomnil besed, ki mi jih je rekel veliki angleški kritik Desmond MacCarthy v slovo: »Kar koli bi se zgodilo, nikoli ne bomo pozabili, da so naši prijatelji isti, kakor so bili.«

Visoko gori na stolpu *Revengea* se je utrnil ognjen znak — v svetlih pikah in črticah je šla nam nerazumljiva poslanica v svet.

DARDANELE — TURŠKI GIBRALTAR

Po mestecu Dardanu, ki je že davno zakopano pod stoletnim prahom, so današnje Dardanele dobile svoje ime. To je tista vodna cesta, ki drži z Jutrovega na zahod in veže Črno morje z Egejskim. Ta vodna pot je v turških rokah in je bila zmerom velevažen činitelj zunanjepolitičnih prizadevanj evropskih velesil in balkanskih držav. Zdaj je vnovič v ospredju svetovnopolitičnih dogodkov.

Zemljepisni položaj Dardanel je izrednega strategičnega pomena, danes prav tako kakor za Perikleja in Solimana, ker predstavljajo ključ v orient. Ožina ne deli samo Turčije na dva dela, ampak približuje tudi dve celini na razdaljo streljaja, obenem je pa tudi glavna žila dveh velikih celinskih morij.

V starem veku so Dardanele imenovali Helespont, Turki sami jim pa pravijo Čanak Kale. Morska ožina, ki veže Marmarsko in Egejsko morje, je dolga 65 km in široka 5 do 6 km, na najožjem mestu pa samo 1900 m. Struga je skoraj povsod najmanj 50 m globoka. Znano je, da morska voda v Črnem morju in v Egejskem morju nima iste teže. Kjer se dve morji prelivata drugo v drugo, nastanejo morski tokovi. Tako je tudi tukaj. Skozi ožino tečeta dva toka. Gornji, ob severnem obrežju, torej ob polotoku Galipoliju, je globok 18 do 27 m in teče s hitrostjo 2,8 km na uro od vzhoda proti zahodu.

V zgodovini so Dardanele zmerom imele veliko vlogo. Tu je perzijski kralj Kserkses zgradil mostove in prav tu je Aleksander Veliki vdrl v Azijo. Leta 1356. so Turki prekoračili ožino. Za časa sultanov so ob obeh obalah nastale pravljične palače in gradovi, ki stoje še danes. Gradove so pozneje izpremenili v mogočne utrdbe, ki so docela obvladovale ožino.

Prvi je skušal prodreti skozi ožino angleški admiral Elphinstone, ki je bil v ruski službi. Poskus se je izjalovil. Velika Britanija ni želela, da bi Dardanele postale torišče bojev. Zato se je 1809. leta sporazumela s Turčijo, da se prehod za vse neturške vojne ladje prepove. Nekaj desetletij pozneje so to potrdili s tako imenovano Dardanelsko pogodbo, ki jo je podpisalo pet velesil. Skozi ožino so smele le one tuje vojne ladje, ki jim je Turčija dovolila prehod. Tudi trgovinske ladje niso smele ponoči pluti skozi najožja mesta Dardanel.

Na pobudo Velike Britanije so leta 1864. začeli utrdbe obnavljati in do l. 1877. je nastal nezavzeten trdnjavski pas, ki je še v svetovni vojni pokazal svojo vrednost. Združeno angleško in francosko brodovje je po vsaki ceni hotelo dobiti zvezo s svojo zaveznico Rusijo. Pod vrhovnim poveljstvom angleškega podadmirala Cardena so sredi februarja 1915. napadli zunanje utrdbe, ki so zapirale dohod v ožino. Boja se je udeležilo

(Nadaljevanje na 12. strani)

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

14. nadaljevanje

»Navzlic tem težavam smo mogli pripraviti zasebne sestanke z gospodarstveniki, bankirji, doktorji, policisti, trgovci in drugimi, poleg javnih razgovorov z uradniki Mandžukua, japonskimi konzuli in častniki. Dobili smo več ko 1500 pismenih poročil, nekatera osebno, druga po pošti. Sprejeli smo več delegacij, ki so zastopale razne javne korporacije; navadno so nam izročile pismena poročila. Večino odposlanstev so nam predstavili Japonci ali oblasti Mandžukua, zato smo imeli dovolj razloga domnevati, da so bili njihova poročila odobrili Japonci. In res, v nekaterih primerih so nam osebe, ki so nam izročile poročila, pozneje izdale, da so ta poročila sestavili Japonci sami in da jih ne smemo jemati kot izraz njihovega resničnega čustvovanja. Ti dokumenti so bili značilni, ker so se hoté vzdrževali slehernega ugodnega ali drugačnega komentarja o japonski soudeležbi pri ustanovitvi in vodstvu uprave Mandžukua. V splošnem so bila ta poročila preobložena z obtožbami prejšnje kitajske uprave in so izražala upanje in zaupanje v bodočnost nove *države*

»Pisma poslana po pošti, so prihajala od kmetov, trgovcev, mestnih delavcev in študentov ter so pričevala o čustvovanju in izkušnjah svojih piscev. Ko se je komisija junija meseca vrnila v Peiping, je vso to korespondenco pregledal, prevedel in preučil odbor izvedencev, izbran nalašč v ta namen. Vseh teh 1500 pisem, *razen dveh*, je zavzemalo zagrizeno sovražno stališče do nove vlade Mandžukua in do Japoncev. Zdi se, da so ta pisma iskren in spontan izraz javnega mnenja

»Višji kitajski uradniki Mandžukua so ostali na svojih mestih tudi pod sedanjo vlado iz različnih razlogov. Mnogo jih je bilo nekoč v službi prejšnjega režima. Ostali so na svojih mestih, ker so jih bili kako pregovorili ali ostrašili. Mnogi med njimi so nam izročili poslanice, v katerih so izjavljali, da so jih primorali, ostati v službi, da je vsa oblast v japonskih rokah, da so lojalni do Kitajske in da naj ne verjamemo, kar so povedali komisiji vpričo Japoncev.

»Kitajski gospodarstveniki in bankirji, s katerimi smo se razgovarjali, so bili sovražni Mandžukuu. Japonce so mrzili. Bali so se za svoje življenje in svoje imetje in vedno iznova poudarjali: Nočemo takšne usode, kakršna je doletela Korejce...' Ljudje višjih poklicev in vsi izobraženci so sovražni Mandžukuu. Zatrjevali so, da so jih zastrašili in da stalno vohunijo za njimi. Vmešavanje v vzgojo, zapiranje univerz in drugih šol, popravljanje tekstov v šolskih knjigah, vse to je še podžigalo njihovo sovraštvo. Zgražajo se nad cenzuro tiska, pošte in javnega mnenja, težko pa tudi občutijo prepoved uvoza časopisov s Kitajskega v Mandžukuo... Mnogo pisem smo prejeli od študentov in mladine in vsa ta pisma so bila sovražna Mandžukuu.

»Voditelji vlade Mandžukua in pokrajinskih uprav so sami čisti Kitajci. Japonci sede na svojih mestih kot ‚svetovalci'. Vendar je vsa organizacija taka, da ne daje tem uradnikom in ‚svetovalcem' samo priložnosti za tehnično pomoč, ampak jim omogoča dejansko nadzorstvo in vodstvo celotne uprave.

»Skrbno smo preučili dejstva, ki so nam jih razkrili javni in zasebni razgovori, pisma in pismena poročila, ter prišli do spoznanja, da vlada Mandžukua nima prav nikakršne zaslombe med Kitajci, ki vidijo v njej samo orodje japonske politike.«

Lyttonova preiskovalna komisija, ki jo je poslala v Mandžurijo Zveza narodov, ni nikoli izvedela, da so v času njenega štirinajstdnevnega bivanja v Harbinu Japonci aretirali in ustrelili pet Kitajcev in dva Rusa zato, ker so poskusili komisiji izročiti protestna pisma.

Lyttonova komisija ni nikoli izvedela, da so 13. maja 1932. o poli desetih zvečer, v drugem nadstropju *Modernega hotela*, kjer je stanovalo nekaj članov komisije, ubili Japonci nekega ruskega študenta politehnične šole samo zato, ker je poskušal izročiti lordu Lyttonu pismo, v katerem je protestiral proti temu, da so zaprli šolo, na kateri je hotel nadaljevati svoje študije.

Več ko 150 Kitajcev in 50 Rusov so aretirali zgolj zato, ker so jih zalotili v bližini *Modernega hotela*.

Starši, ki so jim grozili z zaporom, so morali poslati svoje otroke na cesto k demonstracijam in paradam, kjer so morali navdušeno kričati in vihteti v rokah zastavice Mandžukua.

Vsak Kitajec, vladni uslužbenec, vsakdo, kdor je imel delo v pisarni ali tovarni, vsakdo, kdor se je mogel držati pokoncu, je moral kupiti zastavico Mandžukua in se pridružiti paradam. In vsi so morali kričati na vse grlo: »Živel Mandžukuo!«

19. POGLAVJE

POHVALA — IN POGLED NA STRAN

Drugi dan po odhodu komisije je šef poslal pome. Tokrat je kazalo, da je dobre volje. Ponudil mi je roko in me pozval, naj sedem. Povedal mi je približno tole:

Šef: Končno lahko spet svobodno zadihamo! Komisija teh starih norcev je odšla. Kdo ve, kaj nameravajo povedati v Ženevi? Prav... naj povedo, kar jim je drago, nam Japoncem ni to nič mar. Če Zveza prizna Mandžukuo, tem bolje... če ne, pa še mi ne bomo priznali Zveze. Zob za zob, kakor ti meni, tako jaz tebi. Zavojevali smo Mandžurijo z orožjem in Zveza nas s svojim čenčanjem ne bo pripravila, da bi pustili iz rok, kar smo si vzeli. Kaj vraga je ves svet zagnal takšen vrišč zaradi Mandžurije? Bratovščina starih norcev! Kaj bodo neki rekli, kadar zasedemo vso Kitajsko, Sibirijo, Filipine, Indokino?... Videli bodo, bodo že videli... kakšno presenečenje jim pripravlja Japonska... prijetno presenečenje za vse! Za Rusijo... Ameriko... Francijo... Nizozemsko... in za našo staro *lady England*. Zveza narodov bo imela še dela čez glavo... še zmanjkalo ji bo ‚preiskovalnih komisij' za dežele, ki jih bomo zasedli!«

Bil je popolnoma trezen. Za trenutek se je ustavil in se nasmehnil, vidno zadovoljen sam s seboj. Potem je iznova povzel:

»Hvaležen sem vam za veliko delo, ki ste ga opravili v dneh, ko je bila komisija v Harbinu. Vse je šlo tako, kakor sem si zamislil, in vam bi moral prav za prav čestitati. Nikar se ne menite za to, če vam včasih v jezi povem kaj neprijetnega... Nervozne narave sem in če gre kakšna stvar narobe, stresem svojo slabo voljo na prvega, ki mi pride pred oči. Zato upam, da ne boste preveč jezni name, ker sem zadnjič nekoliko ostro govoril z vami. Bil sem nervozen. Čutim se dolžnega, da se vam opravičim.

»V poročilu o obisku preiskovalne komisije, ki ga bom poslal v Tokio, ne bom pozabil primerno oceniti vaših odličnih zaslug, vaše tenkovestne natančnosti, s katero ste izvrševali moje ukaze in izvedli moja navodila. Upam, da boste kmalu vredni našega popolnega zaupanja. Nazadnje se niti ne čudim. Kot Italijan si ne morete kaj, da ne bi čutili naklonjenosti in občudovanja za veliki in plemeniti japonski narod

»Kaj imate na vse zadnje skupnega s kitajskim plemenom?... Kaj pa so ti Kitajci prav za prav? Saj niso za nobeno rabo... in nikoli ne bodo... razen če jih bomo mi imeli pod oblastjo. Svetujem vam, da postanete državljan Mandžukua... tako boste pretrgali še poslednje vezi, ki vas vežejo na Kitajsko. Kaj pravite?«

Jaz: »Premislil bom stvar. Saj razumete, da ne morem iz enega državljanstva v drugo tako, kakor gre človek iz enega kinematografa v drugega. Treba je pomisliti in resno pomisliti, preden se odločiš za tak korak. Morda kdaj kasneje, če bi videl, da imajo japonske oblasti zaupanje vame in da so nehale ravnati z menoj kakor s talcem. Seveda bi moral vprašati tudi svojo rodbino, preden bi sledil vašemu nasvetu.«

Šef: »Prav. Kadar se odločite, pridite kar k meni. Zmerom sem pripravljen priporočati vašo naturalizacijo. Pokazal vam bom, kako veliko zaupanje imam v vas... Poslušajte... Razbojniki imajo ujetih več ko 500 japonskih vojakov, med njimi tudi okoli 30 častnikov. Razdeljeni so v dve ali tri skupine; največja med njimi je na črti Harbin-Prograničnaja. Glavarji teh skupin so nam sporočili, da so pripravljeni pogajati se o zamenjavi japonskih ujetnikov za razbojnike, ki jih imamo ujete mi, in sicer v razmerju dveh banditov za enega Japonca. Razen tega zahtevajo nekaj stotisočev dolarjev. Pripravljeni smo zamenjati ujetnike, toda odklanjamo plačilo enega samega pennyja. Dalje vidimo težave tudi v tem, kje in kako naj bi se izmenjava izvršila. Po mojem lahko edino vi uspešno končate pogajanja, ki se vlečejo že več kakor dva meseca in ne pridejo do konca. Skoraj vsi ti razbojniški poglavarji so bivši kitajski častniki. Morda tega ali onega poznate... in tako vam bo lažje doseči ugodnejše pogoje. Zahtevam pa od vas skrajno molčečnost. Nihče ne sme uradno vedeti, da so japonske vojake ujeli banditi. Če bi razbojniki, bodisi Rusi ali Kitajci, izjavili kaj takega, bi mi kategorično zanikali in nihče jim ne bi verjel. Toda stvar bi bila povsem drugačna, če bi to izjavili vi. Prav zato ne smete o vsej stvari izdati niti besedice.

»V dveh ali treh dneh pošljejo banditi svojega odposlanca. Vrnili se boste z njim v njihovo taborišče in začeli pogajanja s poglavarjem... prepričati se boste pa seveda morali, ali je tam res toliko japonskih ujetnikov, kakor pravijo.«

Jaz: »Dovolite mi opombo. Če so razbojniki res bivši častniki, morajo vedeti, da sem kitajski državljan in da sem dolga leta delal za mandžursko vlado. Kaj pravite, ko me bodo imeli v svojih rokah, se prav lahko primeri, da mi kratkomalo pošljejo nekaj krogel v hrbet kot izdajalcu?«

Šef: »Zastran tega se vam ni treba bati. Ne pošiljamo prvič svojih odposlancev... še vedno so z njimi spoštljivo ravnali.«

Vse kaže, tako sem mislil sam pri sebi, da so kitajski razbojniki veliko bolj natančni zastran izpolnitve častne besede kakor japonski častniki. Omenil sem mu, da je v Hailaru neki japonski major trpinčil in umoril dva sovjetsko-ruska odposlanca, ki jima je prej dovolil prestopiti mandžursko-rusko mejo, da bi mogla zahtevati vrnitev več krav, ki so jih ukradli japonski vojaki.

»Sovjetski Rusi so prava kuga,« je odvrnil šef. »Vso to golazen bi bilo treba iztrebiti... Toda preidiva zdaj k neki drugi stvari. Ukazal sem vam, da imejte dva kitajska milijonarja, Čangfentina in Movenhuanga, stalno pod nadzorstvom, in sicer zato, ker sem izvedel, da nameravata stopiti v stike z Lyttonovo komisijo. Kako se je obneslo to špioniranje?«

»Rezultat je enak ničli,« sem odgovoril. »Moje mnenje je, da sta ta dva kitajska bogataša proti Mandžukuu kakor vsi ostali Kitajci. Sta pa prepametna, da bi to javno pokazala, in sicer iz preprostega razloga, ker se nočeta ločiti od svojih milijonov. Če ste se vi Japonci odločili polastiti se njunega premoženja, lahko storite samo eno: da ga kratkomalo zaplenite, kar ste že tolikokrat storili in brez sleherne komedije. Preveč pričakujete, če mislite, da se boste ta dva gospoda odkrito postavila proti Mandžukuu.«

»Prav imate. A vendar imata ta dva Kitajca preveč prijateljev na Kitajskem in drugod. Če bi zaplenili njuno imetje brez zakonitega postopka, bi bil škandal prevelik. Toda če bi lahko dokazali, da sta rovarila proti Mandžukuu, bi stvar šla po normalni poti zakona in pravice. Kakor koli, k stvari se bova še vrnila.

»Čas je, da greste. Takoj ko pride odposlanec razbojnikov, vas obvestim.«

Vrnivši se od šefa domov, sem našel svojega pomagača št. 1, ki me je čakal pred vrati. Odšla sva v sobo, ki mi jo je druga vojaška misija določila za sprejemanje mojih pomočnikov.

Ko sva vstopila, je zaklenil vrata za seboj in mi povedal, da je moj pomočnik št. 4 izginil in da ga že dva dni zaman išče. Odšel sem v hotel, kjer je št. 4 živel; tam so mi povedali, da je mož zapustil svojo sobo že pred tremi dnevi in vzel vse svoje stvari s seboj. Telefonski razgovori na veliko daljavo z Dairenom in Šanhaikvanom so bili brez uspeha. Nihče ga ni videl.

Ko sem drugi dan prišel v *Moderni hotel*, mi je eden od slug, ki so stregli v sprejemnici, izročil zapečaten zavoj. Ko sem ga odprl, sem odrevenel. Bilo je pismo moje št. 4, pisano v ruščini v *Modernem hotelu*. Še zdaj ga hranim, zato ga lahko navedem v prevodu:

Dragi gospod Vespa! Zelo resni razlogi so me primorali, da sem zapustil Mandžurijo. Te japonske svinje, ki so me prisilile, da sem jim pomagal pri njihovem ogabnem početju, so me nato hotele spraviti s poti! Ne morem oditi, ne da bi opravičil svoje ravnanje v vaših očeh, ker ste bili vedno korektni z menoj.

Dalje prihodnjič

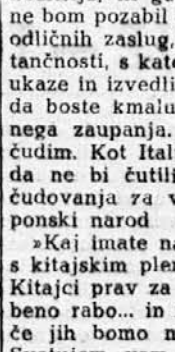

Potlej je zdirjal pes s princeso nazaj.

Ko se je pa zdanilo...
... in ko sta prišla kralj in kraljica k princesi, je hči dejala:

»Ponoči se mi je zelo čudno sanjalo o nekem vojaku in nekem psu.«
»Sedela sem na psu in vojak me je nato poljubil.«

11

»No, to bi bila lepa reč,« je dejala kraljica.

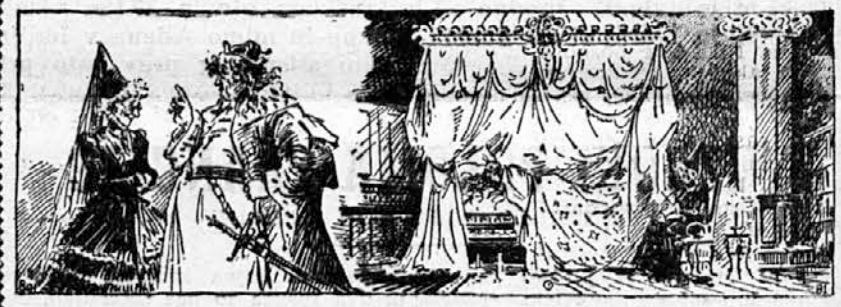

Dogovorili so se, da bo drugo noč bedela pri princeskini postelji ena izmed starih in zanesljivih dvornih dam.

Ta stara dama bo že ugotovila, ali se je princeski o vojaku samo sanjalo ali je bilo resnica.

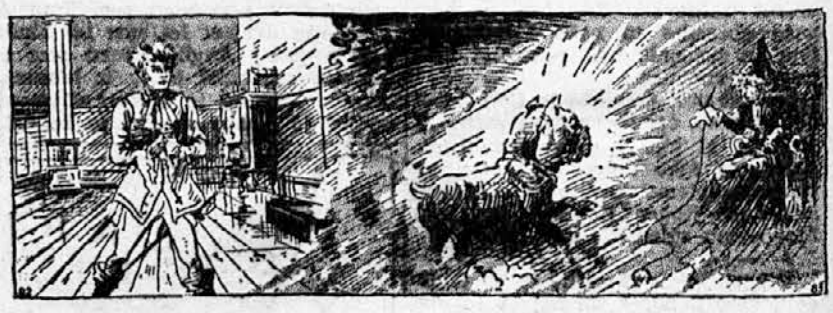

Vojaku je bilo tisti večer silno dolgčas in zelo je hrepenel po svidenju s pricesko.

In tako je spet ponoči prišel pes,

12

Ugrabil princesko in tekel z njo,

toda dvorna dama je oblekla škornje in tekla prav tako hitro za njim.

DALJE PRIHODNJIČ

KRIMINALEN ROMAN

RUMENA KAČA

SPISAL EDGAR WALLACE * PREVEDEL Z. P.

9. nadaljevanje

Pošteno začudeno ga je pogledala.

»Eno samo?« je vprašala.

Prikimal je.

»Samo eno! Na borzi ne notirajo. Spočetka so bile vredne en funt. Današnji dan pa dam za eno samo delnico milijon funtov.«

Vsa osupla je stresla z glavo.

»Pri tej kupčiji vam prav gotovo ne bom mogla kaj prida pomoči, edino...« Tedaj ji je šinila v glavo dobra misel. »Edino, ako hočete takšno delnico kupiti od Mr. Nartha.«

Prisrčno se ji je zasmejal v obraz.

»Draga Miss Brayeva, vaš sorodnik ni zapustil Mr. Narthu prav nobene ustanovne delnice. Pokojni Mr. Bray je imel nazadnje le še navadne delnice, ki so naprodaj na vseh borzah. Edini človek na svetu, ki bi lahko od njega kupil ustanovno delnico, je vaš zaročenec, Mr. Clifford Lynne. Priskrbite mi eno samo takšno delnico, pa dobite pri priči milijon funtov. Potlej se vam ne bo več treba možiti s človekom, ki vam ga je vsilil vaš neizobraženi stric. Premislite! Milijon funtov vam cvete! Miss Brayeva, tolikšna vsota ni od muh. S tolikšnim denarjem ste prosti ko ptička na veji. Rešeni bi bili vezi, ki vas priklepajo na Nartha in zaradi njega na Clifforda Lynna. Premislite si! Še na umu mi ni, da bi vas silil zastran odločitve. Upoštevajte zlasti to, da boste s tem prav gotovo storili dejanje, ki bi ga, ko bi ne bil že mrtev, odobraval tudi moj najboljši prijatelj Joe Bray, mož, ki mi je bil več ko oče. Tako! Zdaj pa zdravstvujte!«

Stopil je k vratom in jih z elegantnim gibom odprl. Videti je bilo, da je pogovor končan.

»Premislite si stvar; prosim vas pa za uslugo: vse, kar sva v tej sobi govorila, naj ostane zaupno med nama. Nikar ne pozabite, da vam bom takoj, ko mi boste prinesli želeno delnico, izročil ček za milijon funtov, ki ga boste lahko pet minut kasneje vnovčili pri angleški narodni banki. Mislim, da sva se razumela?«

Joan ga je pogledala z mirnim očesom.

»Nikar se ne trudite več,« je hladnokrvno dejala. »Bodite prepričani, da vam te delnice nikoli prinesla ne bom. Če je za vas vredna milijon funtov, tudi Cliffordu Lynnu ne bo manj.«

Nepredirljiv nasmešek je šinil okoli njegovih ustnic.

»Ček bo pripravljen... Zapomnite si, da pomeni to za vas mnogo; premoženje in prostost, Miss Brayeva,« je zategnjeno rekel.

Joan je stekla, kolikor so jo noge nesle, do avtomobila. Ko je sedela na mehki blazini, je s slehernim obratom kolesa naraščal njen srd.

15. poglavje

Mr. Stephen Narth očitno ni bil dobre volje.

»Upam, da ti ni bilo neprijetno, Joan,« je povzel, ko je opazil njen srditi obraz. »Temu človeku moram biti zelo hvaležen. Trdovratno je vztrajal pri tem, da se hoče zaradi kupčije sam s teboj pogovoriti. Nisem mogel drugače. Sam Bog si ga vedi, zakaj je tako obseden na to edino delnico. Saj še piškavega oreha ni vredna.«

Striceva izjava jo je osupila. Pošteno se je čudila, da je tako nepoučen.

»Da bi ne bila nič vredna?« je zategnila.

»Nič, prav nič. Še prebitega penija ne!« je zatrdil Narth. »No, morda malo pretiravam. Po nominali ima lastnik pravico do dveh in pol odstotka. To se pravi, da je kupna vrednost ene delnice kvečjemu osem šilingov. Nikoli niso te delnice notirale na svobodnem trgu in tudi nikoli ne bodo. Zdi se mi celo verjetno, da jih ni imel niti stari Joe Bray. Sicer bom pa povprašal.«

Pozvonil je. Ko je vstopil Perkins, mu je ukazal:

»Prinesite mi pravila yünnanske družbe.«

Čez nekaj minut se je tajnik vrnil s sinje oplatničenim zvezkom, ki ga je položil na mizo.

Mr. Narth je odprl ovitek. Ko je bral prvo stran, mu je zdajci zastal dih.

»Ta reč je pa čudna!« je vzkliknil. »Še vedel nisem, da je Lynne ravnatelj.« Nagubal je čelo. »Toda upajmo, da ima samo takšen naslov,« je zagodrnjal, listaje po pravilih.

Pet minut je bilo vse tiho; le šelest papirja je zdaj pa zdaj pretrgal tišino.

»Strela z jasnega!« je zahropel Narth. »Le poslušaj: Vodstvo družbe in pravico do razpolaganja z rezervnim skladom ima nadzorni odbor. Le-ta odloča o tem na tajnih sejah. Udeležba je dovoljena zgolj lastnikom ustanovnih delnic. Ne glede na kakršna koli siceršnja določila v prejšnjih in poznejših členih velja nadzorni odbor kot pooblaščenec večine.«

Ves osupel je lovil sapo.

»To se pravi, da navadni delničarji še ust ne smejo odpreti.«

Zbegano je gledal okoli sebe in hropel.

»Niti ziniti ne smejo,« je spet nadaljeval, »kadar gre za vodstvo družbe. In če prav vem, ima Fing-Su od teh devet in štirideset delnic kar štiri in dvajset v svoji blagajni.«

Zdajci je pogledal zbegani in začudeni Joani v oči.

»Danes sem izvedel, da je rezervni sklad yünnanske družbe osem milijonov težak,« je menil. »To vsoto so vrgli rudniki in zlati rudorovi, povrh pa še vloge, ki so jih zaupali bogataši po ruski revoluciji tej družbi...«

Govoril je malce nepovezano.

»In večina je v rokah Clifforda Lynna,« je počasi dejal. Tedaj se je šele zavedel, kako grozen in neusmiljen boj se bije za ta veliki sklad.

Dvignil je roko k drhtečim ustnicam.

»Bog mi je priča, da bi bil srečen, če bi ne imel s to stvarjo opravka!« je hripavo zamomljal — in drobec njegovega strahu se je vselil tudi dekletu v srce.

*

Odpeljala se je v Narthovem avtomobilu nazaj v Sunningdale. Spotoma jo je prehitel preprost izvoščček. Slučajno je pogledala v mimo drveči avtomobil — in spoznala Clifforda Lynna. Pomahal ji je in ji pomignil, naj ustavi svoje vozilo.

Clifford Lynne je izstopil iz izvoščka. Ne da bi bil vprašal za dovoljenje, je odprl vrata njenega avtomobila in sedel poleg nje.

»Do svoje ceste bi se rad peljal z vami,« je dejal. »Moj izvoščček je otovorjen z vso mogočo šaro, da je človeku kar neprijetno sedeti poleg tolikšnih zavitkov. Selim se namreč v svoje novo stanovanje.«

Ostro ji je pogledal v oči.

»V mestu ste bili? Nu, ker še nisva poročena, pač še nimam pravice, da bi vas vprašal, zakaj se vozite v tolikanj elegantnem avtomobilu. Mislim si pa, da ste bili na obisku pri najinem prijatelju Narthu?« je malce hudomušno menil. Zdajci je pa kar odsekano vprašal: »Ali ste videli Fing-Suja?«

Prikimala je.

»Da, bila sem povabljena na razgovor k njemu,« je odkritosrčno priznala.a

»Strela z jasnega! Kaj ste storili?«

Kadar ga je popadel bes, ni skrival razburjenja.

»In kaj vam je ta nebogljeni otrok narave natvezel?« je zafrkljivo vprašal. »Naj me rogatec pri priči vzame, če ni bilo nekaj na moč predrznega. Vsi Kitajci, ki so ološčeni z evropsko kulturo, si domišljajo, da so neznansko prebrisani diplomatje!«

Ali naj mu pove? Zakaj ne! Saj ni Fing Suju ničesar obljubila; le on jo je bil prosil, naj ostane njun pogovor zaupen...

Opazil je, da se je obotavljala. S strah zbujajočo ostrovidnostjo je Lynne izpregledal, kaj se je dogodilo.

»Ali se mu mar sline cede po ustanovnih delnicah »yünnanske družbe?«

Ko je zardela, se je tlesknil po kolenu in se neobrzdano in dolgo grohotal.

»Ubogi neznatni Macchiavelli!« je naposled vzkliknil in si obrisal solze iz oči. »Saj... pri moji veri... nisem nikoli pričakoval, da bo zadovoljen s svojo desetino!«

»Z desetino?«

Clifford Lynne je prikimal.

»Da, da. Fing-Su ima namreč desetino vseh delnic. Ali tega še niste vedeli? Tudi Joe Bray je imel svojo desetino.«

»Kdo pa ima ostale delnice, za pet božjih ran?« je vsa začudena vprašala.

»Vaš bodoči... mož! Najin kitajski prijatelj je več ko milijonar, pa mu še ni dovolj. Nekoč, ko je starega Joeja obsedla blaznost, je dal nekaj teh papirjev Fing-Sujevemu očetu, vrhu tega je pa pozneje podaril večino svojih delnic samemu Fing-Suju! Joe Bray, čast, komur čast... bojim se le, da ni mož nikoli imel kaj prida pameti. Toda največjega kozla, ki ga je kdaj ustrelil...« Po teh besedah je obmolknil. Zdajci je pa spet povzel. »Morda pa te oslarije vendarle ni storil... Povoda za sum imam sicer več ko dovolj... No, drevi bom zadevo že še do dna spoznal!«

Ni ga vprašala, kakšen sum ga mori; zato je čez nekaj sekund nadaljeval:

»Do tistih dob, ko sem vrgel svoje premoženje na isti kup z Joejevim, še ni bilo organizirane yünnanske družbe. Nekje v hribih je bil Joe prav takrat nakopal malo premoga, koncesijo za to mu je pa bil priskrbel Fing-Sujev — zdaj že pokojni — oče. Toda stari norec je sklenil pogodbo tako nerodno, da je dobival Kitajec desetino čistega dobička. Meni se o tem še sanjalo ni; šele takrat sem izpregledal, ko sem podjetju priključil obsežne in donosne premogovnike. Zato se je potlej pletlo toliko pravnih prepirov, da na koncu procesa vsa stvar ni bila več počenega groša vredna. Hotel sem namreč izključiti Fing-Sujevega očeta. Naposled sem z večjo glavnico ustanovil novo podjetje. Ali razumete?«

Odkimala je.

»Samo tako megleno razumem; pošteno megleno!« je dejala. »Razumela bi pa rada prav do jedra.«

Spet jo je zvedavo pogledal od strani.

»Takrat se mi je posrečilo, da sem uveljavil določila zastran ustanovnih delnic, da bi tako starega dobrega Joeja enkrat za vselej rešil nepremišljenih pustolovščin zoper njegove lastne interese. Vaš spoštovani sorodnik ni bil ravno inteligenten, v prsih mu je pa utripalo najboljše srce, kar jih svet pozna. Ustanovne delnice zanj niso imele ne cene ne vrednosti, ko je ugotovil, da ne vržejo obresti. Od vpisanih devet in štirideset delnic je Joe podaril Fing-Sujevemu očetu devet takihle papirjev. Joe je bil celo ponosen na svojo radodarnost. Joe in jaz sva si delila ostanek: vsak po dvajset delnic!«

»Kaj pa prav za prav pomeni rezervni sklad?« je vprašala.

Trenutek jo je gledal nezaupljivo. Naposled je pa izpregovoril:

»Velike rezerve imamo, toda dobršen del ni naš. Vidite, imeli smo velikanske kupčije v Mandžuriji; tudi z bančnimi zadevami smo se ukvarjali. Ko je počila revolucija, so shranili pri nas velikanska premoženja, mi smo jih pa prenesli na varno v Šanghaj. Mnogo naših ubogih strank je umrlo in kakor nalašč so imeli le-ti največje vloge. Spričo sedanje zmede je nemogoče najti vse njihove sorodnike in dediče. Torej ta mrtvi denar, to je rezervni sklad. In sicer rezervni sklad B. In te ogromne vsote bi si Fing-Su rad prisvojil!«

Ko je opazil njeno osuplost, je nadaljeval:

»Pred nekaj meseci sem izvedel, da je Joe podaril temu jeguljastemu kitajskemu psu več ko polovico svojih ustanovnih delnic. Bil bi mu dal vse, da ni bil petih slučajno nekam založil. Na vso srečo sem jih jaz iztaknil in sem jih lepo spravil v svoj žep. Ker imam s temi delnicami večino, ne more Fing-Su do tolikanj zaželenega rezervnega sklada. Če bi pa imel še eno samo tako delnico, bi mu vsa sodišča na Kitajskem ne mogla preprečiti, da bi zapravil denar tujih ljudi. O, Joe, ti si odgovoren za vse te norije!«

Toda zdaj ga je dekle oštela:

»Mr. Lynne-Clifford, nesramna bi bila, ako bi molčala... Kako le morete o svojem pokojnem prijatelju tako grdo govoriti?«

Na to ji ni naravnost odgovoril. Ko je spet izpregovoril, se je delal, ko da ni bil slišal njenega ukora.

»Ta svet je prekrasen! Pravi užitek za nas, ki smemo na njem živeti!« je hudomušno menil. »Misel, da bi moral dati slovo posvetni rabi, mi je na vso moč zoprna. Rečem pa, da bom prihodnje dni nekoč zavil Fing-Suju vrat!«

16. poglavje.

Joan Brayeva je stanovala v veliki zgornji sobi, ki je postala s časom najprijetnejši prostor v hiši. Ko so ji jo pred leti po milosti prepustili, je bila še prav preprosto urejena. Posli v Sunny-Lodgeu so pa oboževali Joano, zato je na skrivnostne načine priromala v njeno sobo marsikatera redka in okusna stvar. Soba je gledala z velikimi okni v daljavo. Joani je bila ta njena domača soba zdaj še toliko ljubša, ker je odtod prav natanko videla štirioglati dimnik Slaters-Cottagea. To jo je navdajalo z nedoločnim občutkom skupnosti s tem čudnim možem, ki je zdaj lastnik tega posestva.

Domačih deklet ni bilo doma, ko je bila prišla. Odšla je po stopnicah v svojo sobo, zaklenila vrata za seboj in sedla na starinsko zofo. Potlej si je podprla glavo in skušala ukrotiti svoje razburjenje. Že koj spočetka je slutila, da Clifford Lynne ni bil samo nameščenec njenega sorodnika. Zdaj je vedela, da ima neizmerna bogastva, da je nemara še bogatejši, kakor je bil Joe sam. Kaj bi le k temu rekel Stephen Narth, če bi vedel? Da ni prišel Clifford Lynne v Sunny-Lodge kot divjak z vihrajočo brado in oblečen ko klatež, temveč kot gosposko našopirjen gentleman in ne kot poslovodja, temveč kot solastnik Joeja Braya, bi prav gotovo ne bilo zdaj tako, kakor je. In vendar jo je težila zavest, da je Clifford tolikanj bogat. Reči bi pa ne mogla, zakaj. Tistega usodnega dne je bila ugnala svoje čute in privolila v poroko s tem neznanim in strašnim možem — toda kar je bilo takrat zanjo velika žrtev, se je zdaj izprevrglo v neizmerno srečo. Stresla je z glavo. Ni se hotela sama varati. Že koj spočetka ni bila privolitev v to poroko žrtev, saj jo je bil tujec v prvem hipu zamikal! Bil je osebnost, ki ni bila hvala Bogu prav nič podobna vsakdanjim gizdalinom...

Joana je začela gledati na življenje s popolnoma drugačnega vidika. Bilo ji je jasno, kolikšen preobrat bo povzročila ta poroka v njenem življenju. In Letty (ali je bila morda Mabel?) je imela popolnoma prav: kaj le ve dekle o svojem fantu, ki mu ponudi roko v zakon? Toda ona je zdaj že marsikaj vedela in je poznala Cliffordov nrav bolje ko večina deklet iz vrst njenih znank svoje ženine.

Stopila je k oknu in se vsa zatopila v opazovanje Slaters-Cottagea. Po pravici povedano: gledala je štirioglati dimnik, saj drugega ni bilo videti. Spomnila se je, da je imel Clifford Lynne ves avtomobil poln jestvin, in trla jo je poštena radovednost, ali se bo kot kuhar tudi znal tako imenitno obračati kakor sicer v življenju. Iz njegovega dimnika se je namreč valil gost dim.

Videla je, kako so drvarji podirali drevje okoli Cliffordove hiše. Visoka smreka se je pravkar nagnila in zdelo se ji je, da sliši praščanje lomečih se vej, ko je drevo treščilo na tla. Jutri, da, jutri bo hišo že lahko videla! Obrnila se je, ker je zaslišala stopinje pred svojimi vrati.

»Jaz sem, Letty!« je kriknil vreščeč glas.

Ko je Joan brž odklenila, je Letty očitajoče vprašala:

»Zakaj se pa zaklepaš, Joan?«

Letty že dolgo ni bila pri Joani, zato se je kar začudeno razgledovala po sobi.

Dalje prihodnjič

Za zajtrk, popoldne in zvečer pijte mesto ruskega čaja naš osvežujoči

»EMONA«

cvetlični čaj aromatičnega okusa in pomirjevalnega vpliva

Zahtevajte samo originalne pakete.

V vseh trgovinah.

Proizvaja:

Lekarna Mr. Bahovec — Ljubljana

IZ FILMSKEGA SVETA

Naslovi filmov

Pri nas je v navadi, da lastniki kinov samovoljno spreminjajo naslove filmom. Ta navada ima svojo dobro, prej bi pa rekla, svojo slabo stran. Res je včasih naslov kakšnega filma premalo žívahen, vendar ga ne gre kar tako tjavdan izpreminjati, da novi naslov s prvotnim nima nobene notranje zveze. V takšnih primerih bi bilo dobro, da bi pod novim naslovom v reklamah brali v oklepaju tudi originalni naslov filma.

Ljubitelji filmov pogosto bero filmske kritike po filmskih revijah ali pa v tujih listih, še preden kakšen film priroma k nam; v takšnih kritikah so vsi filmi imenovani z originalnimi naslovi; ko bereš reklame za filme po naših listih ali na lepakih, se pa pri najboljši volji ne moreš orientirati, kateri film vrte v tem ali onem kinu. To je škodljivo tudi za lastnika podjetja, ker marsikdo ne ve, da igrajo v kinu film, ki je o njem nekje bral zelo povoljno kritiko, in sicer zato ne, ker je naslov filma tako spačen, da ga ni spoznati.

Zelo čuden vtis dobi človek tudi, če bere v časopisu ali na lepaku naslov kakšnega filma, potlej gre pa v kino, kjer ta film vrte, pa je na platnu naslov čisto drugačen. Bila sem že sama priča, ko so se ljudje spogledovali in vpraševali, ali so sploh prišli k pravemu filmu, takšna razlika je bila med originalnim in novim naslovom.

Kakšno škodo utegne imeti tudi lastnik podjetja, če slabo spremeni naslov dobrega filma, sem videla pri angleškem filmu ‚The Ghost gols West', v režiji slavnega režiserja Renéja Claira. Glavno vlogo je igral znani angleški karakterni igralec Robert Donat. Film se je izvrstno režiral in igral, bil je prava umetnina. Občinstvo, kajpak po naslovu sodeč, vsega tega ni moglo vedeti, ker je naslov ‚Strah na gradu' zbujal v človeku predstavo o plažastem predmestnem filmu. Dvorana, ki bi morala in mogla biti nabito polna, je bila zaradi slabo izbranega naslova — skoraj prazna.

Najmanj pa, kar lahko zahtevamo od dobrega naslova, je, da je napisan v pravilni slovenščini. Tudi v tem pogledu vsi filmski naslovi ne ustrezajo. Ni dolgo tega, kar so v nekem ljubljanskem kinu vrteli film ‚Brezupni slučaj', ki naj bi bil vsaj kot ‚Brezupni primer' slučajno zgled dobrega naslova.

K. N.

Novice z vseh vetrov

Michèle Morganova, znana francoska filmska igralka, je sklenila filmsko pogodbo z neko ameriško filmsko družbo. Te dni se bo odpeljala z ‚Yankee clipperom'v Ameriko, kjer bo v Hollywoodu igrala najprej v poskusnem filmu, pozneje se bo pa za dva meseca vrnila na Francosko. Morganova živi v Cannesu in tisti, ki so jo videli, pravijo, da je lepša ko kdaj prej.

V Benetkah se je tudi letos vršil mednarodni filmski teden, ki sta se ga pa udeležili samo Italija in Nemčija. Veliko priznanje je žel novi nemški film ‚Jud Süss', veliko zanimanje pa zbudil prvi italijanski film, ki so ga vrteli v Albaniji in čigar naslov je »Ropar iz Kruje«.

Erich von Stroheim je odpotoval v Ameriko, kjer bo igral glavno vlogo v kriminalnem filmu Gregorja Rattoffa: »I was an Adventurer«. (‚Bil sem pustolovec'.)

Bette Dawisova, slavna ameriška filmska zvezda, je imela velik uspeh v filmu ‚Jezebelu', enem najglobjih in najlepših filmov, kar jih je sploh prišlo iz Hollywooda. Film ‚Jezebel' je režiral William Wyler, nadarjen režiser. Bette Dawisova je zahtevala izrečno tega režiserja za svoj novi film ‚The Letter' (‚Pismo').

Filmi z divjega zapada bodo spet prišli v modo. Tako je film ‚Destry Rides Again' (‚Destry jezdi nazaj') z Marleno Dietrichovo in Jamesom Stewartom v glavnih vlogah imel izreden uspeh. Zdaj so se hollywoodske filmske družbe odločile, da bodo spet vsako leto izdelale po nekaj takšnih velikih pustolovskih filmov.

Francoski filmski igralci so postali iz potrebe vneti kolesarji. Mnogi izmed njih živijo v okolici Cannesa in se vozijo v Cannes in Vichy s kolesi: tako prihajajo na kolesih v Vichy Jean Pierre Aumont, ki se je živ in zdrav vrnil z juga, Danielle Darrieuxova in njen mož Decoin, Michèle Morganova, Maurice Chevalier, Prejean, Michelin Prellova, Viviane Romanceova.

ŠPORTNI TEDNIK

Ljubljana ima nov stadion

V slovenski ligi so v nedeljo že začeli s prvim pomladanskim kolom. Večjih presenečenj sicer ni bilo, a nekateri izidi utegnejo odločilno vplivati na končno stanje. V prvi vrsti velja to za tekmo v Kranju. Marsikdo je računal, da bo Kranju uspelo ponoviti podvig nasproti Ljubljani in odvzeti Železničarju obe točki. To se pa ni zgodilo. Z obema točkama si je Železničar ustvaril najboljše nade, da si osvoji naslov prvaka. Pri tem se ima zahvaliti tudi svojemu mariborskemu tekmecu, ki je Ljubljani odvzel važno točko. Malce je presenetil neodločeni izid med **Marsom** in **Bratstvom**, ker je večina računala z zmago Ljubljančanov. Amater je po pričakovanju zmagal in se tako vrstni red na lestvici ni izpremenil. Trboveljčani imajo še zmerom dve točki naskoka pred Ljubljano in Železničarjem, ki ima zdaj z Ljubljano enako število točk.

Ljubljansko srečanje med **Marsom** in **Bratstvom** je nudilo dober šport. V prvi polovici so imeli Jeseničani boljši start, po menjanju strani so pa prevladovali domači. Številke tega ne pokažejo. Prva polovica se je namreč končala 2:1 za Mars, druga pa 0:1 za Bratstvo. Ljubljančani so igrali slabše kakor nasproti Amaterju.

V Trbovljah sta seveda domačim pripadli obvezni točki. Gledalci pa niso bili nič kaj zadovoljni s svojim moštvom, ki je nudilo izredno slabo igro. Pred odmorom se je **Amater** zasidral pred nasprotnim golom, zaradi neodločnosti in slabega streljanja pa ni prišla premoč do pravega izraza. V drugi polovici je prevladoval **Olimp** in je zmanjšal razliko za gol. Končno stanje 4:2 za Amaterja.

V Kranju je bila huda borba. Kranjska enajstorica je bila borbena in požrtvovalna do skrajnosti, a ni znala izkoristiti lepih priložnosti. **Železničar** je bil tehnično boljši. Prva polovica je bila brez rezultata. Kmalu po odmoru so Mariborčani dosegli vodstvo in ga obdržali do kraja. Največ zaslug za zmago ima odlični mariborski vratar.

V Mariboru je Ljubljana naletela na razigranega nasprotnika. Obe enajstorici sta se potrudili in tako je bila igra ves čas napeta. Občinstvo je nekajkrat protestiralo proti sodniku, ki se je le z begom rešil pred dejanskim napadom ogorčenih fanatikov. Igra se je končala neodločeno 2:2.

V prvem razredu je Jadran težko premagal Svobodo s 5:4, Korotan in Disk sta si pa z 2:2 razdelila točki.

V **srbski ligi** sta se obe beograjski tekmi končali z zmagama domačih. Bask je premagal Bat'o 1:0, Jedinstvo pa sarajevsko Slavijo 4:1. V Novem Sadu je Vojvodina izsilila nasproti BSK neodločen izid 2:2. Jugoslavija je odšla iz Subotice poražena. Žak je zmagal s 3:1. V Pančevu je Jugoslavija iz Jabuke premagala Gradjanskega iz Skoplja s 3:2.

V **hrvatski ligi** sta bili dve tekmi, obe v Zagrebu. Gradjanski je katastrofalno odpravil Bačko s 7:0. V temperamentni igri je Concordia premagala Hajduka z 2:1.

V soboto in nedeljo je imela Ljubljana pomemben praznik. ŽSK **Hermes** je odprl svoj **novi stadion**, izredno lepo napravo, ki dela Ljubljani čast. To je prekrasen športni prostor z idealnim nogometnim igriščem, dolgim 116 in širokim 76 m, s 450 m dolgim in 6 m širokim tekališčem in z dvignjenim dirkališčem, dolgim 620 m in širokim 16 m. Na južni strani so lahkoatletske naprave, na severni bodo pa zgradili še teniški prostor, ki ga bodo pozimi izpremenili v drsališče. Prostor za gledalce je razdeljen vzorno in bo lahko 20.000 ljudi dobro sledilo dogodkom v areni. Z novim stadionom ima Ljubljana dva velika športna prostora, sposobna za največje mednarodne prireditve.

Sobotni spored je obsegal lahkoatletske točke. Udeležba je bila obilna; rezultati v tekih pa zaradi še premehkega tekališča niso bili prida. Najboljši rezultat tega dne je dosegel državni reprezentant **Mavsar**, ki je vrgel kopje 61.40 m. Nedeljski rezultati so bili boljši. Mavsar je za 6 cm **izboljšal svoj državni rekord**, ki ga je postavil v Carigradu. Kopje je odletelo **64.30 m daleč**, bržčas pa rekorda ne bodo priznali, ker je pihal rahel veter v smeri meta. Postavil se je tudi inž. **Stepišnik**, ki sicer ni izboljšal svojega rekorda, a je vrgel kladivo nekaj manj ko 53 m, kar je izvrsten rezultat.

Nedeljski spored se je začel z nogometno tekmo med Hermesom in beograjskim Železničarjem. Po obojestransko slabi igri je **Hermes** zmagal s 4:3.

Do začetka glavnih prireditev se je nabralo na stadionu okoli 6000 gledalcev. Najprej so nastopili kolesarji. Po mnogih predtekmovanjih so sledili finali. Pri juniorjih je zmagal **Mažera** (Železničar Maribor) pred Kosijem in Berličem (oba Edinstvo). Seniorji so prav tako vozili 3 kroge. V dramatičnem finišu so skoraj obenem zdirjali skozi cilj trije — razlika je bila komaj vidna. Sodniški zbor je določil vrstni red: 1. **Davidović** (Jugoslavija Beograd), 2. **Podmiljščak** (Edinstvo), 3. **Peternelj** (Hermes). V glavni handicapski dirki na 10 krogov se je ponovila ista slika z istim vrstnim redom.

Veliko zanimanje je vladalo za nastop motociklistov, zlasti za srečanje med najboljšim Slovencem **Staričem** in najboljšim Hrvatom **Babićem**. Oba mojstra na motorju sta po enkrat zmagala. Najboljši čas dneva je zabeležil Babić. V posameznih kategorijah so zmagali: pri novincih **Komelj** (Avtoklub Maribor), pri turnih motorjih do 125 ccm **Fantini** (I. Gorenjski MK), pri turnih do 200 ccm **Bečarić** (HMK Zagreb), pri turnih do 350 ccm **Puhar** (Hermes), pri turnih do 1200 ccm **Cerič** (Avtoklub Maribor), pri športnih do 350 ccm **Trampuš** (Hermes), pri športnih do 500 ccm **Starič** (Hermes), pri športnih do 1000 ccm **Babić** (Motoklub Zagreb).

V Ljubljani je bil v nedeljo **tabletniški turnir** za prvenstvo dravske banovine. Tekmovanje je prineslo velik uspeh Zagrebčanov. Prvenstvo moštev si je priboril zagrebški **Hašk**, juniorski prvak je **Prohaska**, damska prvakinja **Pečnikova**, prvenstvo seniorjev se pa ni končalo in se bo nadaljevalo v Zagrebu.

IZPIT

Projekt je sicer star, a izpeljava je nova. V Newyorku so ga preizkusili. Tam je odslej prepovedano vsem slaboumnim osebam, da se poroče. Zato mora vsak poročni par na izpit pred posebno izpitno komisijo.

Prvi izpit je potekel takole:

Komisija je štela tri člane, predsednika ter po enega strogega in dobrohotnega člana. Pred komisijo sta bila poklicana Jim Kilpatrick in Suzana Pennyworth. Ženin je bil vidno v zadregi in boječ, dočim je bila nevesta neskrbna in energična.

Predsednik: »Torej, gospod Kilpatrick, imate šolska spričevala pri sebi?«

Ženin: »Nisem nikoli nobene šole obiskoval.«

Strogi član: »Zahtevam odklonitev.«

Nevesta: »On laže, gospodje! To je le nesramen, zahrbten namen!«

Dobrohotni član: »Saj vendar šola ni bistveno; Edison tudi ni obiskoval skoraj nobenih šol.«

Predsednik: »Torej izprašujmo. Štejte, gospod ženin!«

Ženin: »Ena, dve.« — Gleda obupano okrog sebe.

Strogi član: »Zahtevam odklonitev!«

Nevesta: »Pretvarja se, gospodje. Zadnjič, ko so mu izrezali slepič, je pri narkozi štel do dve sto.«

Dobrohotni član: »Saj ni ravno potrebno, da zna šteti. Najsposobnejši možje ne znajo včasih v zakonu šteti do tri.«

Predsednik: »Povejte nam vso abecedo.«

Ženin: »A—a—.«

Strogi član: »Saj vendar nismo tu v otroškem vrtcu. Zahtevam odklonitev.«

Predsednik: »To je vsekako dvomljivo. Kdor se hoče poročiti, mora ne samo »a« ampak tudi še najmanje »b« reči.«

Dobrohotni član: »Meni se to ne zdi tako hudo. Adam gotovo tudi ni znal abecede. No, pa se je vendarle poročil. In njegovi potomci v resnici niso tako neinteligentni.«

Strogi član: »Če bi pogledali vas...«

Predsednik: »Nikar, gospodje! Ne pričkajte se vendar! Saj se ne mislite poročiti vi, nego gospoda tukajle.«

Nevesta: »On samo glumi. Preden je bilo govora o poroki, je celo pesem zložil na mene.«

Strogi član: »Pesem je zložil? Zahtevam odklonitev zaradi dokazanega idiotizma.«

Ženin: »Saj je sploh nisem sam zložil. Prepisal sem jo!«

Predsednik: »No, tedaj vendar znate čitati in pisati.«

Dobrohoten član: »Ljudje, ki pesmi prepisujejo, so veliko bolj zviti ko tisti, ki jih zlagajo. Zahtevam dovoljenje za poroko.«

Predsednik: »Se strinjam! Zdaj pa poglejmo, kako je z gospodično Suzano Pennyworth.«

Ženin: »Rad bi vas opozoril na to, da trpi na neozdravljivi maloumnosti. Namreč zato, ker se hoče na vsak način poročiti z menoj.«

Nevesta: »Ničvrednež nesramni!« — Mu hoče izpraskati oči.

Predsednik: »Mir! Še nista poročena!«

Strogi član: »Zahtevam odklonitev neveste. Njen napad na ženina dokazuje, da za boleznijo ‚demantia precox', tisto obliko slaboumnosti, pri kateri se pokažejo kot edini znaki duševnega življenja nemotivirani afekti jeze.«

Dobrohotni član: »Neumnost! Energija, s katero si od svojega bodočega moža ne dopusti žalitve, dokazuje celo visoko inteligenco. Zahtevam poročno dovoljenje!«

Strogi član: »Protestiram. Nevesti bom stavil še neko vprašanje. Kdaj je vladal Nebukadnezar?«

Nevesta: »Nebukadnezar, po babilonsko Nabukudurrusur, sin Nabopolassarja, je vladal od leta 604. do 562. pr. Kr. in je bil najbolj znan kralj tega imena in kot kak drugi. Premagal je egipčanskega kralja Necha pri Karhemišu...«

Predsednik in dobrohotni član: »Saprament!«

Ženin: »To ne drži, gospodje. Pripravljala se je. Cele noči je prečula pri knjigah.«

A njegovega protesta niso niti poslušali. Poročno dovoljenje je dobila tudi nevesta, ki je zmagoslavno odvedla svojega ženina.

Strogi član se je godrnjaje odstranil, ker je imel še neki sestanek v »klubu nepoboljšljivih samcev«.

Predsednik pa je vprašal dobrohotnega člana:

»Ali imate tudi vi deset neporočenih hčera, gospod tovariš?«

»Štirinajst, štirinajst, gospod tovariš,« je le-ta vzdihnil.

Nemški spisal **Robinson** l. 1912.

Dardanele - turški Gibraltar

Nadaljevanje z 9. strani

mogočno brodovje: 13 angleških oklepnic, 1 težka oklepna križarka, 4 francoske oklepnice in še veliko število križark, rušilcev in torpedovk.

Posrečilo se jim je razbiti tri zunanje utrdbe, ki so jih Turki morali izpraznit. Marca so poskusili napad na notranje utrdbe. Doživeli so hud poraz. Trdnjavski topovski streli so potopili angleški oklepnici »Irresistible« in »Ocean« ter francosko oklepnico »Bouvet«, oklepnica »Gaulois« je nasedla, angleška težka križarka »Inflexible« in francoska oklepnica »Suffren« sta bili pa hudo poškodovani. Zavezniki nato niso tvegali nobenega napada več.

Na kraju aprila 1915. so se zavezniki poskusili izkrcati. In res se jim je to posrečilo na severni obali Galipolija na jugu in severu. Nadaljnje prodiranje se jim pa ni posrečilo. Več mesecev so napadali, a utrdbe so kljubovale. Sredi decembra so zavezniki opustili načrt in se umaknili.

Turki so Dardanele obdržali tudi po končani vojni. Prevelika nasprotstva med prizadetimi velesilami niso dovoljevala, da bi katera izmed njih imela to važno ožino pod svojim nadzorstvom. Turki so sicer morali utrdbe porušiti, a so jih pred nekaj leti vnovič zgradili po najsodobnejših načelih trdnjavske tehnike. Največje svetovne avtoritete so si edine, da je ni sile na svetu, ki bi bila kos dardanelskim utrdbam. Zato imenujejo Dardanele tudi turški Gibraltar.

Koliko časa človek drži brez spanja?

Washington, oktobra.

V ameriškem mestu Cambridgeu v državici Massachusettsu je pred kratkim delal profesor univerze Turner poskuse s svojimi učenci, da bi dognal, koliko časa lahko človek zdrži brez spanja.

Prijavilo se je dvajset učencev in tekmovanje se je začelo. Čeprav so si učenci pomagali z vsemi mogočimi sredstvi, s kavo, glasbo in drugim, so vendar nekateri že po nekaj nočeh omagali in trdno zaspali. Najdalj je zdržal dijak medicine O'Connor, ki ni zaspal 121 ur in 40 sekund. Zadnje ure svoje nespečnosti je dijak preživel že v nekaki omotici. Premikal se je samo še komaj vidno in je komaj še odgovarjal na stavljena vprašanja. Vendar je zdržal več ko 121 ur. Potem ga pa z nobenim pripomočkom niso več mogli zdramiti.

Zanimivo je, da je ena izmed štirih dijakinj, ki so se tudi prijavile za to tekmovanje, zaspala komaj tri ure pred medicincem O'Connorjem. Torej je bila velika nevarnost, da bi ženska najdalj zdržala brez spanja.

Radio Ljubljana od 24. X. do 30. X. 1940.

ČETRTEK 24. OKTOBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05**: Napovedi, poročila **7.15**: Plošče **12.00**: Plošče **12.30**: Poročila, objave **13.00**: Napovedi **13.02**: Harmoniko igra g. Rudolf Pilih **14.00**: Poročila **18.00**: Radijski orkester **18.40**: Slovenščina za Slovence **19.00**: Napovedi, poročila **19.25**: Nac. ura **19.50**: Deset minut zabave **20.00**: Domači kvartet **20.45**: Reproduciran koncert simfonične glasbe **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

PETEK 25. OKTOBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05**: Napovedi, poročila **7.15**: Plošče **11.00**: Šolska ura **12.00**: Plošče **12.30**: Poročila, objave **13.00**: Napovedi **13.02**: Radijski orkester **14.00**: Poročila **14.10**: Turistični pregled **18.00**: Šege in običaji Slovencev ob smrti (gdč. Francka Gruden) **18.20**: Plošče **18.40**: 40-letnica ljublj. gluhonemnice (g. Zdravko Omerza) **19.00**: Napovedi, poročila **19.25**: Nac. ura **19.50**: Za planince: Turistovska oprema (g. dr. Anton Mrak) **20.00**: Plošče **20.30**: Godalni kvartet (Ornikova, Marin, Ivančič, Šedlbauer **21.15**: Plošče **21.30**: Plošče **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

SOBOTA 26. OKTOBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05**: Napovedi, poročila **7.15**: Plošče **12.00**: Malo za šalo, malo za res, malo za petje in malo za ples! **12.30**: Poročila, objave **13.00**: Napovedi **13.02**: Malo za šalo, malo za res, malo za petje in malo za ples! **14.00**: Poročila **17.00**: Otroška ura **17.30**: Plošče **17.50**: Pregled sporeda **18.00**: Radijski orkester **18.40**: Sueški prekop (g. Viktor Pirnat) **19.00**: Napovedi, poročila **19.25**: Nac. ura **19.40**: Plošče **20.00**: Zunanjepolitični pregled **20.30**: »Pod drobnogledom«. Spisal Jože Vombergar **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

NEDELJA 27. OKTOBRA

8.00: Jutrnji pozdrav **8.15**: Ruski sekstet **9.00**: Napovedi, poročila **9.15**: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve **10.15**: Verski govor **10.30**: Plošče **11.00**: Radijski orkester **12.30**: Objave **13.00**: Napovedi **13.02**: Pevski zbor »Ljubljanski Zvon« **13.50**: Plošče **17.00**: Kmet. ura **17.30**: Pozdrav deželanom! Domač spored Radijskega orkestra s pevci: ga. Dragica Sokova, gdč. Poldka Rupnikova, g. Anton Sladoljev, g. Anton Petrovčič **19.00**: Napovedi, poročila, objave **19.30**: Akademski pevski kvintet **20.15**: Trio Flavta, viola in kitara (gg. Filip Bernard, Avgust Ivančič, Stanko Prek) **21.00**: Radijski jazz **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Plošče. Konec ob **23.** uri.

PONEDELJEK 28. OKTOBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05**: Napovedi, poročila **7.15**: Plošče **12.00**: Plošče **12.30**: Poročila, objave **13.00**: Napovedi **13.02**: Radijski orkester **14.00**: Poročila **18.00**: Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Brecelj) **18.20**: Plošče **18.40**: Geološka zgradba slov. ozemlja (g. dr. Ivan Rakovec) **19.00**: Napovedi, poročila, objave **19.25**: Nac. ura **19.50**: Hudomušnosti (g. Fr. Lipah) **20.00**: Rezervirano za prenos **21.30**: Plošče **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Radijski orkester. Konec ob **23.** uri.

TOREK 29. OKTOBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05**: Napovedi, poročila **7.15**: Plošče **12.00**: Plošče **12.30**: Poročila, objave **13.00**: Napovedi **13.02**: Radijski orkester **14.00**: Poročila **14.15**: Šolska ura **18.00**: Plošče **18.40**: Prvi ruski vladar (g. Fr. Terseglav) **19.00**: Napovedi, poročila, objave **19.25**: Nac. ura **19.50**: Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh) **20.00**: Plošče **20.30**: Koncert. Sodeluje koncertna pevka gdč. Elza Buchalova in Radijski orkester. Dirig. D. M. Šijanec **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Citraški trio »Vesna«. Konec ob **23.** uri.

SREDA 30. OKTOBRA

7.00: Jutrnji pozdrav **7.05**: Napovedi, poročila **7.15**: Plošče **12.00**: Plošče **12.30**: Poročila, objave **13.00**: Napovedi **13.02**: Šramel »Škrjanček« **14.00**: Poročila **18.00**: Dijaška ura **18.40**: Vzgoja in nauk o značaju (g. dr. Stanko Gogala) **19.00**: Napovedi, poročila, objave **19.25**: Nac. ura **19.40**: Plošče **20.00**: Rezervirano za prenos **21.15**: Slovenski vokalni kvintet **22.00**: Napovedi, poročila **22.15**: Plošče. Konec ob **23.** uri.

PUHASTE ODEJE - specialno delo, svilene in klot odeje iz vate, perje vseh vrst, kupite najsolidneje v trgovini **SEVER, Marijin trg 2**

Cene naših malih oglasov so zmerne in času primerne!

PROTI MALOKRVNOSTI, bledici splošni slabosti slabemu teku za regeneracijo krvi po porodu, za rekonvalescenco je »Ferrodovim« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Cena za 1 steklenico 40 din, s poštnino 45 din 3 steklenice 120 din franko Proizvaja: **Mr. ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju** (banovina Hrvatska). Dobiva se v lekarnah. Reg. S. Br. 6682-32

Prenog-Koks-Drva

RESMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 44-90

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj **Stritarjeva ul. 6** pri frančiškanskem mostu
vsakovrstna očala, daljnogledi, lopleteri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Cenik brezplačno

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izberi, naiceneje
Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Posteljno perje kemično čiščeno po din 12·—, 25·— 35·—, 55·—, gosje perje, sivi in beli puh, po konkurenčnih cenah, dobite pri **„Luna", Maribor,** Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

USODA LJUDI!

Znameniti grafolog F. T. KARMAH, se je odločil izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo leži na čudovitost. Grafolog F. T. Karmah Vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo tako v poglediu ljubezni, trgovine, loterije itd. Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni, ne jadikujte, kaiti vse se o pravem času obrne na bolje. Sporočite mi Vaš naslov in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več nego bi smatrali za možno. Kupci knjige „Naš život in okultne tajne" dobijo vse gori omenjeno brezplačno. Pošljite še danes natančni naslov in rojstne podatke ter v naprej din 30·— za knjigo „Naš život in okultne tajne" na čekovni račun 17.455, na točno in stalno adreso:

F. T. Karmah, Žalec

MALI OGLASI

ELEGANTNO IN SOLIDNO hočem biti obut, to je želja vsakogar. Obiščite tvrdko **Brajkovič**, Ljubljana, Igriška 3, kjer boste strokovno in solidno postreženi.

Grafološka pisarna
Globočnik Feliks, grafolog
Ljubljana, Pražakova 11
izdeluje psihoanalize, expertize, ocene, dokazila itd. Strokovno delo, diskrecija zajamčena.

NEKADILEC POSTANETE v treh dneh z našim zanesljivim in popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinol« — Velika steklenica din 70·— mala din 60·— Pošilja po povzetju »Jugopatent« Ljubljana, Dvoržakova 8. Iščemo zastopnike.

POCITNICE DOMA. Letos ni pravega vremena. Sončite se doma z našo patentirano ultravioletno obsevalko. Original Rub. Po par obsevanjih dobite lepo športno rjavo polt. Zahtevajte prospekte! »Jugopatent« Ljubljana Dvoržakova 8. Sprejmemo zastopnike.

REVMATIZEM, išijas, nevralgijo zamašečenost uspešno zdravite z našim masažnim aparatom »Vibrator«. Izboren tudi za nego »pote«. Cena din 420·—. »Jugopatent« Ljubljana. Dvoržakova 8. — Iščemo zastopnike.

NALIVNA PERESA s prozornim držajem, zlato pero z desetletnim jamstvom dobite od din 60·— naprej samo pri »Jugopatent« Ljubljana. Dvoržakova 8. Iščemo zastopnike.

POSOJILA dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj dom« Ljubljana. Dvoržakova 8. — Iščemo poverjenike.

VOJNO ŠKODO
in druge drž. papirje kupujemo proti takojšnji gotovini. Tudi posamezne komade
RUDOLF ZORE
Ljubljana - Gledališka ulica 12

OKAMA MÁZILO
Iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri ranah opeklinah ožuljenih volkuturih in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hrastah na temenu, za razpokane brade in brade.
Dobi se v lekarnah in drogerijah

IZDELUJEMO GUMBE
Pobiramo spuščene pentlje na nogavicah
GALANTERIJA VERDAJ
Ljubljana, Igriška ul. 14

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medico dobite naiceneje v
MEDARNI
Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T

Izdaja K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.